

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

АРХІТЕКТУРНИЙ

(факультет)

МІСТОБУДУВАННЯ

(кафедра)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри містобудування
д. арх., проф. _____ Н.М. Шебек
“ _____ ” _____ 2022 року

**ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
ДО АТЕСТАЦІЙНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТР**

Принципи ландшафтної організації рекреаційних зон на прибережних
територіях (на прикладі Державного дендрологічного парку «Олександрія»
НАН України в м. Білій Церкві Київської області)
(назва)

Виконав студентка групи Арх-61Б

Тищенко Єлизавета Олександрівна
(прізвище, ім'я та по батькові)

Спеціальність: 191 – Архітектура та містобудування

Спеціалізація: Містобудування. Архітектурно- ландшафтне
проектування

Науковий керівник: Дзиба А.А. _____
(прізвище, ініціали)

К.С.-Г.Н., ДОЦЕНТ _____
(науковий ступінь, вчене звання)

Керівник проектної частини: Третяк М.Е. _____
(прізвище, ініціали)

(науковий ступінь, вчене звання)

Рецензент: Шебек Н. М. _____
(прізвище, ініціали)

д. арх., професор _____
науковий ступінь, вчене звання

Київ – 2022 р.

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

Факультет: **Архітектурний**

Кафедра: Містобудування

Освітній рівень: ОНП

Галузь знань: 19 – Архітектура та будівництво

Спеціальність: 191 – Архітектура та містобудування

Спеціалізація: «Містобудування. Архітектурно-ландшафтне проектування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан архітектурного факультету

„___” _____ 2022 року

**З А В Д А Н Н Я
ДО ВИКОНАННЯ АТЕСТАЦІЙНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА**

Тищенко Єлизавета Олександрівна

(прізвище, ім'я та по батькові студента)

1. Тема роботи

Принципи ландшафтної організації рекреаційних зон на прибережних територіях (на прикладі Державного дендрологічного парку «Олександрія» НАН України в м. Білій Церкві Київської області)

затверджена наказом ректора КНУБА № _____ від «___» _____ 2022 року

2. Науковий керівник

Дзиба Анжела Андріївна, к.с.-г.н., доцент

(прізвище, ім'я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Керівник проектної частини

Третяк Максим Едуардович, доцент

(прізвище, ім'я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

3. Строк подання студентом роботи до захисту 25.05.2022 р.

4. Зміст пояснювальної записки:

Вступ. (Актуальність теми, мету і завдання та об'єкт і предмет дослідження)

Розділ 1. ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ПРИБЕРЕЖНИХ ТЕРИТОРІЙ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ РЕКРЕАЦІЙНИХ ЗОН

(Назва розділу)

Розділ 2. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ЗАХОДІВ ОРГАНІЗАЦІЇ РЕКРЕАЦІЙНИХ ЗОН НА ПРИБЕРЕЖНИХ ТЕРИТОРІЯХ

(Назва розділу)

Розділ 3. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ РЕКРЕАЦІЙНИХ ЗОН НА ПРИБЕРЕЖНІЙ ТЕРИТОРІЇ ДЕНДРОПАРКУ «ОЛЕКСАНДРІЯ»

(Назва розділу)

Розділ 4. ЕСТЕТИКА МІСТОБУДУВАННЯ

(Назва розділу)

Розділ 5. ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

(Назва розділу)

5. Перелік графічного матеріалу (з точними назвами обов'язкових креслень)

1. Схема розташування території у планувальній структурі населеного пункту _____
2. План існуючого використання території _____
3. Схема планувальних обмежень _____
4. Проектний план (Генеральний план) _____
5. Схема функціонального зонування _____
6. Схема організації руху транспорту і пішоходів _____
7. Схема використання території _____
8. Схема озеленення території _____
9. Фрагмент проектного плану з детальною розробкою озеленення і благоустрою території _____
11. Розріз _____
12. Техніко-економічні показники _____
13. Перспективні зображення _____

6. Календарний план виконання роботи:

Види робіт та їх зміст	Дата виконання
Розділ 1. Досвід використання прибережних територій для організації рекреаційних зон	14.02.2022
Розділ 2. Теоретичне обґрунтування заходів організації рекреаційних зон на прибережних територіях	14.03.2022
Розділ 3. Особливості формування рекреаційних зон на прибережній території Державного дендрологічного парку «Олександрія» НАН України	04.04.2022
Розділ 4. Естетика містобудування	30.04.2022
Розділ 5. Цивільний захист	30.04.2022
Остаточне оформлення роботи	05.05.2022
Перевірка роботи на плагіат	12.05.2022
Попередній захист роботи на кафедрі	25.05.2022
Захист роботи	26.05.2022

7. Консультанти розділів атестаційної випускної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Перевірів	
		дата	підпис
Транспорт	Г.Г. Лисюк, доцент		
Естетика містобудування	Н.М. Шебек, професор		
Цивільний захист	В.І.Корінний, ст. викладач		
Дендрологія	А.А. Дзиба, к.с.-г.н., доцент		

8. Дата видачі завдання 27.01.2022 р.

Зав. кафедри _____ Н.М. Шебек _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Наук. керівник _____ Дзиба А.А. _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник пр. част. _____ Третяк М.Е. _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Студент _____ Тищенко Є.О. _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

РЕЗЮМЕ (summary) до атестаційної випускної роботи студента: Тищенко Єлизавета Олександрівна			
ЗВО	Київський національний університет будівництва і архітектури		
Тема	Принципи ландшафтної організації рекреаційних зон на прибережних територіях (на прикладі Державного дендрологічного парку «Олександрія» НАН України в м. Білій Церкві Київської області)		
Освітній ступень	Магістр за освітньо-науковою програмою навчання		
Факультет	Архітектурний		
Кафедра	Містобудування		
Спеціальність	191 «Архітектура та містобудування»		
Спеціалізація	Містобудування. Архітектурно-ландшафтне проектування		
Наук. керівник	к.с.-г.н., доцент Дзиба Анжела Андріївна		
Обсяг роботи:	<i>пояснювальна записка, стор.</i>	<i>розділів</i>	<i>креслень формату А1</i>
	171	5	15
Розділ 1. ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ПРИБЕРЕЖНИХ ТЕРИТОРІЙ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ РЕКРЕАЦІЙНИХ ЗОН	<p>Аналіз літературних джерел дозволив виявити, що для ландшафтної організації рекреаційних зон на прибережних територіях, необхідно спиратися на фактори впливу водної поверхні на прибережну територію, культурно-історичний і регіональний досвід подібного проектування та прибережної організації території. Увага зосереджена на функціонально-просторових підходах щодо організації прибережних рекреаційних територій.</p> <p>На основі проведеного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду проектування рекреаційних зон на прибережних територіях можна зробити висновок, що розвиток прибережних територій завжди буде приваблювати. Адже відвідувачі зон рекреацій, у своїй більшості, віддають перевагу відпочинку біля води. Сучасні дослідження з психо-географії та когнітивної нейропсихології відзначають, що контакт з водою та природою надає людині сильний та тривалий ефект психічного благополуччя та релаксації.</p> <p>Серед факторів, що мають бути враховані при проектуванні рекреаційних зон на прирічковій території, потрібно виділити: зовнішні та внутрішні. До внутрішніх факторів відносяться: соціальні, культурні, психологічні та фізіологічні. До зовнішніх факторів належать: природо-кліматичні, технологічні, екологічні та містобудівні.</p>		

<p><i>Розділ 2. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ЗАХОДІВ ОРГАНІЗАЦІЇ РЕКРЕАЦІЙНИХ ЗОН НА ПРИБЕРЕЖНИХ ТЕРИТОРІЯХ</i></p>	<p>Теоретично обґрунтовано актуальність використання прибережних зон для рекреаційної діяльності. Сформовано принципи ландшафтної організації рекреаційних зон на прибережних територіях : принцип активізації рекреаційної діяльності, принцип ієрархічної організації структури, принцип естетичної цілісності, принцип розкриття структури (залучення) природного ландшафту, принцип екологічної свідомості та принцип збереження існуючої природної структури.</p> <p>Розроблено модель ландшафтної організації рекреаційних зон на прибережних територіях – модель МЕТА-середовища, що синтезує задоволення потреб індивіда, збереження культурної спадщини та свідомого природокористування.</p> <p>До прийомів організації рекреаційних зон на прибережних територіях відносяться: прийом збереження культурно-історичного значення, прийом реорганізації функціонально-планувальної системи, прийом пропорційності, прийом організації дозвіллевих зон для різних категорій населення та прийом поєднання планувальної структури з природно-ландшафтною складовою та водоймою.</p>
<p><i>Розділ 3 ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ РЕКРЕАЦІЙНИХ ЗОН НА ПРИБЕРЕЖНІЙ ТЕРИТОРІЇ ДЕРЖАВНОГО ДЕНДРОЛОГІЧНОГО ПАРКУ «ОЛЕКСАНДРІЯ» НАН УКРАЇНИ</i></p>	<p>У проектній пропозиції частини Державного дендрологічного парку «Олександрія» у місті Біла церква було використано планування, озеленення та елементи благоустрою, що перекликаються з історичною основою території. Засоби виразності підтримують загальну концепцію містобудівного об'єкту.</p> <p>Функціонально-планувальне рішення прибережної території сформувало набір рекреаційних просторів, що задовольняє потреби різних соціальних та вікових груп.</p> <p>Проект був розроблений спираючись на такі вимоги:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підкреслення історичної основи території через просторово-композиційні та ландшафтно-планувальні засоби; - екологічний підхід в усіх аспектах проектування; - задоволення дозвіллевих потреб різних соціальних та вікових груп населення; - використання природного ландшафту за для улаштування функціональних зон; - підтримка характерного для регіону озеленення. <p>Крім основного функціонально-планувального рішення проектом передбачено:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відновлення поромної переправи, що відновить транзитний зв'язок з історичною частиною дендропарку; - прокладання нового автотранспортного та пішохідного шляху до запроектованої ділянки; - концепт перспективного розвитку території «Голендерні».

<p><i>Розділ 4. ЕСТЕТИКА МІСТОБУДУВАННЯ</i></p>	<p>Під час розробки проектної пропозиції частини Державного дендрологічного парку «Олександрія», а точніше урочища «Голендерня» у місті Біла Церква було виявлено і узагальнено основні естетичні вимоги до об'єкту:</p> <ul style="list-style-type: none"> • планування, тематичне зонування, художні об'єкти мають перекликатися з історичним минулим території; • засоби виразності мають виражати загальну концепцію містобудівного об'єкту. <p>Оскільки територія дендропарку «Олександрія» була дарунком для графині Олександри Василівни Браницької, концепція проектної розробки, її прообразом, є колье з коштовного каміння, а особливим «камнем-талісманом» композиції є озеро, що утворилось після затоплення гранітного кар'єру. Одна з її дочок, Єлизавета, стала згодом графинею Воронцовою. І вірші А. С. Пушкіна «Спалений лист» та «Зберігай мене, мій талісман» присвячені саме їй. Цей вірш – це єдиний монолог ліричного героя, у якому відсутня конкретний сюжет. Вірш чимось нагадує намисто: немов намистини на золотій нитці, ліричний герой послідовно нанизує свої прохання, одне за одним, адресовані талісману.</p> <p>Ці вимоги допоможуть використати унікальний «генетичний код» обраного середовища та дозволять провести паралель з попередньою історією містобудівного об'єкту.</p>
<p><i>Розділ 5. ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ</i></p>	<p>Запропоновані заходи захисту населення забезпечують збереження життя та здоров'я відвідувачів і працівників прибережної рекреаційної зони поруч з Авіаремонтним заводом Білої Церкви, що відповідає вимогам Кодексу цивільного захисту України.</p> <p>Ділянка для проектування частково знаходиться в зоні можливого хімічного ураження внаслідок аварії на найближчому потенційно-небезпечному об'єкті – ЧАО "ЖЛК - Україна" на якому зберігається 5,6 т аміаку. З евакуаційного пункту існують пішохідний та автотранспортний маршрути, що забезпечуватимуть евакуацію відвідувачів та працівників до безпечного місця. За правильної організації евакуації громадяни уникнуть ризику хімічного отруєння, що відповідає вимогам Кодексу цивільного захисту України.</p>
<p><i>Висновки по роботі:</i></p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Виявлено, що для ландшафтної організації рекреаційних зон на прибережних територіях, необхідно спиратися на фактори впливу водної поверхні на прибережну територію, культурно-історичний і регіональний досвід подібного проектування та прибережної організації території. Основними аспектами ландшафтної організації рекреаційних зон на прибережних територіях є основи архітектурно-ландшафтної організації прибережних та водних територій, функціонально-просторовий розвиток водної рекреації, розробка принципів, методів, прийомів і засобів планувальної організації водно-зелених територій міста, із урахуванням впливу води як динамічного компоненту ландшафту, містобудівний потенціал водойм та прилеглих до них територій, формування рекреаційних територій з використанням водойм. 2. Аналіз досвіду організації рекреаційних зон парків дозволив виявити їх напрямки розвитку, а саме обов'язкове збереження культурно-історичного призначення та зацікавлення всіх вікових груп населення

	<p>3. При проектуванні рекреаційних зон на прирічковій території, потрібно виділити: зовнішні (природо-кліматичні, технологічні, екологічні та містобудівні) та внутрішні (соціальні, культурні, психологічні та фізіологічні).</p> <p>4. Основними принципами до організації рекреаційних зон на прибережній території дендропарка «Олександрія» є : принцип активізації рекреаційної діяльності, принцип ієрархічної організації структури території, принцип естетичної цілісності, принцип розкриття структури (залучення) природного ландшафту, принцип екологічної свідомості, принцип збереження існуючої природної структури.</p> <p>5. Проведений аналіз дендропарків природно-заповідного фонду України за критеріями наявності прибережної зони, історичної основи та площею від 150 га, показав, що лише 5 дендропарків у нашій країні відповідають всім зазначеним критеріям одночасно, одним із яких є Державний дендрологічний парк «Олександрія» НАН України. На основі досліджень автором розроблено модель функціонально-просторового розвитку рекреаційних зон на прибережній території дендропарку – «МЕТА-середовища».</p> <p>6. До прийомів організації рекреаційних зон на прибережних територіях віднесено : прийом збереження культурно-історичного значення, прийом реорганізації функціонально-планувальної системи, прийом пропорційності, прийом організації дозвіллевих зон для різних категорій населення та прийом поєднання планувальної структури з природно-ландшафтною складовою та водою.</p> <p>7. Урочище «Голендерня» дендропарку «Олександрія» має високий рекреаційний потенціал підкріплений історичною основою та зацікавленістю мешканців і потребує розвитку прибережної території урочища.</p> <p>8. На основі проведених досліджень на прибережній території дендропарку «Олександрія» (урочище «Голендерня») в м. Біла Церква запропоновано організацію рекреаційної зони (урізноманітнення відпочинку різних соціальних та вікових груп та доповнення функцій дендрологічного парку). Також проектом передбачено : - відновлення поромної переправи, що відновить транзитний зв'язок з історичною частиною дендропарку; - прокладання нового автотранспортного та пішохідного шляху до запроектованої ділянки; - концепт перспективного розвитку території «Голендерні».</p> <p>9. Благоустрій один із важливих етапів роботи створення інфраструктури міста. Благоустрій прибережної території запроектований застосовуючи розроблені прийоми організації рекреаційних зон.</p> <p>10. Враховуючи композиційну основу насаджень (діброви, кленові гаї, галявини, луки) історичної частини дендропарку озеленення запроектовано в ландшафтному стилі, що передбачає природність форм та відтінків, комбінування різноманітних видів то сортів трав'яних рослин, що приваблюють комах (бджіл, метеликів) і птахів, а також лугові та мавританські газони навколо галявин плавних форм.</p>
--	--

	<p>11.Художньою концепцією прибережної частини урочища «Голендерня» (ДП «Олександрія» НАН України), її прообразом, стало колье Браницької О. В. з коштовного каміння з особливим «каменем-талісманом» у вигляді озера, утвореного після затоплення гранітного кар'єру. Унікальний «генетичний код» обраного середовища дозволить провести паралель з попередньою історією містобудівного об'єкту.</p> <p>12. У випадку надзвичайної ситуації, було передбачено заходи цивільного захисту, що забезпечать безпеку відвідувачам.</p>
<p>Ключові слова: рекреаційна зона, прибережна територія, ландшафт, архітектура.</p>	
<p>Keywords: recreation zone, coastal area , landscape, architecture.</p>	

Укладач: _____ / Тищенко Є. О. /
(прізвище та ініціали)

Наук. керівник: _____ / Дзиба А. А. /
(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК	13
ВСТУП	15
РОЗДІЛ 1. ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ПРИБЕРЕЖНИХ ТЕРИТОРІЙ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ РЕКРЕАЦІЙНИХ ЗОН	20
1.1. Теоретичні передумови ландшафтної організації рекреаційних зон на прибережних територіях.....	20
1.2. Досвід проектування рекреаційних осередків на прибережних територіях .	36
1.3. Фактори і умови проектування рекреаційних зон на прибережних територіях	53
Висновки до розділу 1	63
РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ЗАХОДІВ ОРГАНІЗАЦІЇ РЕКРЕАЦІЙНИХ ЗОН НА ПРИБЕРЕЖНИХ ТЕРИТОРІЯХ	65
2.1. Принципи ландшафтної організації рекреаційних зон на прибережних територіях	65
2.2. Модель ландшафтної організації рекреаційних зон на прибережних територіях	69
2.3. Прийоми організації рекреаційних зон на прибережних територіях	78
Висновки до розділу 2	83
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ РЕКРЕАЦІЙНИХ ЗОН НА ПРИБЕРЕЖНІЙ ТЕРИТОРІЇ ДЕРЖАВНОГО ДЕНДРОЛОГІЧНОГО ПАРКУ «ОЛЕКСАНДРІЯ» НАН УКРАЇНИ	85
3.1. Аналіз вихідної ситуації	85
Висновки до аналізу вихідної ситуації	100
3.2. Функціонально-планувальне рішення рекреації на прибережній території «Голендерні» (ДДП «Олександрія» НАН України)	101
3.3. Благоустрій та озеленення рекреаційної зони на прибережній території «Голендерні» (ДДП «Олександрія» НАН України)	105
3.3.1. Благоустрій рекреаційної зони на прибережній території «Голендерні» (ДДП «Олександрія» НАН України).....	105

3.3.2. Озеленення рекреаційної зони на прибережній території «Голендерні» (ДДП «Олександрія» НАН України).....	110
3.3.3. Дендрологія.....	112
Висновки до розділу 3	122
РОЗДІЛ 4. ЕСТЕТИКА МІСТОБУДУВАННЯ	123
4.1. Художня концепція містобудівного об'єкта	123
4.1.2. Зображення художньої концепції містобудівного об'єкта.	124
4.2. Енерго-інформаційне моделювання містобудівного об'єкта	125
4.3. Просторово-часове моделювання містобудівного об'єкта	128
Висновки до розділу 4	131
РОЗДІЛ 5. ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ.....	132
5.1. Характеристика району в якому проектується об'єкт.....	133
5.2. Характеристика об'єкту проектування	136
5.3 Розрахунок заходів Цивільного захисту	139
Висновки до розділу 5	141
ВИСНОВКИ.....	142
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	145
ДОДАТКИ	153

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Прибережні зони - міські території, прилеглі до акваторії, межі яких визначаються за сукупністю таких критеріїв: геоморфологічних та інженерно-геологічних; природних та штучних обмежувачів (наприклад, бровок ярів, ліній залізниці тощо); функціональної диференціації планувальної структурованості; композиційних (психофізіологічних обмежень зорового сприйняття); меж мікрокліматичного впливу ріки тощо[50].

Прибережні території – це вузька смуга контакту суші і водойми багатофункціонального призначення в межах охорони зон моря (від 100м до 2.5км)[50].

Рекреаційна зона - озеленені та водні простори у межах забудови міста і його зеленої зони, а також природного ландшафту, які формують зони масового короткочасного та тривалого відпочинку населення (в тому числі міжселищні зони відпочинку, курортні зони) [46].

Рекреаційна зона – рекреаційна зона може бути частиною природно-заповідного фонду, це, наприклад, зони регульованої і стаціонарної рекреації національних природних парків, території регіональних ландшафтних парків та інші. Їх режим визначений законодавством про природно-заповідний фонд. Це можуть бути зелені зони навколо міст, промислових підприємств (зелені зони, парки, лісопарки). Їх виділення та визначення розмірів здійснюється державними органами лісового господарства у відповідності з порядком поділу лісів на групи, віднесенням їх до категорії захисності та виділення особливо захисних земельних ділянок лісового фонду, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 27.07.1995 р. [47].

Дендрологічний парк (ДП) – це парк, у якому вирощується велика кількість видів деревних і кущових рослин як із місцевої флори, так і інших біогеографічних областей.

Ревалоризація – це процес переоцінки цінності будь-якого об'єкта, що стало одним з популярних способів використання і переосмислення історичної, культурної та інших видів спадщини в постійно мінливому суспільстві. Цей

метод використання спадщини є способом надання більшої значущості («реставрації») важливих монументів і місць, що мають історичне значення. Спочатку зміцнення значущості має являти собою переосмислення об'єктної цінності для суспільства, а потім тільки інших громадських інститутів [48].

Елементи благоустрою – елементами (частинами) об'єктів благоустрою є:

- 1) покриття площ, вулиць, доріг, проїздів, алей, бульварів, тротуарів, пішохідних зон і доріжок відповідно до діючих норм;
- 2) зелені насадження (у тому числі снігозахисні та протиерозійні) уздовж вулиць і доріг, в парках, скверах, на алеях, бульварах, в садах, інших об'єктах благоустрою загального користування, санітарно-захисних зонах, на прибудинкових територіях;
- 3) будівлі та споруди системи збирання і вивезення відходів;
- 4) засоби та обладнання зовнішнього освітлення та зовнішньої реклами;
- 5) технічні засоби регулювання дорожнього руху;
- 6) будівлі та споруди системи інженерного захисту території;
- 7) комплекси та об'єкти монументального мистецтва, декоративні фонтани і басейни, штучні паркові водоспади;
- 8) обладнання (елементи) дитячих, спортивних та інших майданчиків;
- 9) малі архітектурні форми;
- 10) інші елементи благоустрою, визначені нормативно-правовими актами [41].

Фудкорт – територія для місць громадського харчування, де відвідувачам пропонують послуги харчового обслуговування один і більше закладів.

Велосмуга – поєднана з проїзною частиною або пішохідною зоною тротуару окремо виділена смуга для руху велосипедистів [49].

ВСТУП

Актуальність дослідження

Потреба розвитку рекреаційних зон на прибережній території постійно зростає. Особливо потребують розвитку прибережні території ландшафтів під охороною. Це зумовлено структурними змінами території міста, потреб його жителів і супроводжується функціонально-просторовими перетвореннями природних та антропогенних компонентів у зоні його впливу на ландшафти під охороною. Процес перетворення вимагає ретельного вивчення, адже результат взаємодії природи, господарської та архітектурно-містобудівної діяльності людини є складовою досліджень теорії архітектури і містобудування.

Цінність водних ресурсів полягає у їх позитивному впливі на процеси відновлення духовних та фізичних сил людини і зумовлює їх наявність майже в усіх галузях рекреаційної діяльності. Потреба у прибережній рекреації на багато більше відчувається у містах – значних поліфункціональних центрах, що зосереджують в собі досить велику кількість об'єктів, які в свою чергу спричиняють негативні антропогенні перетворення природних компонентів.

Актуальність цієї проблеми засвідчують наступні документи:

-Конвенція Ради Європи «Європейська ландшафтна конвенція», міжнародний документ від 20.10.2000 р.

-Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»;

-Закон України «Про ратифікацію Європейської ландшафтно-конвенції», Відомості Верховної Ради, 2005, №51.

Дослідження і публікації:

-Михайлик О. О. «Методи та моделі містобудівного освоєння прибережних територій малих річок»,

-Рубан Л. І. «Методологічні основи архітектурно-ландшафтно-організації прибережних та водних територій»,

-Рубан Л. «Декоративні особливості феномену "води" для архітектурно-ландшафтно-практики сучасності: статика та динаміка рідин»,

-Данилко Н. Я. Функціонально-просторовий розвиток водної рекреації у зоні впливу м. Львова,

-Данилко, Н. Я. «Проекологічні урбаністичні концепції у формуванні рекреаційних територій з використанням водойм»,

-Шебек Н. М., Драгомирова Г. А. «Містобудівний потенціал водойм та прилеглих до них територій»,

-Федосеева О. С. «Методика ландшафтного аналізу приречних територій»,

-Самойленко Є. В. «Аналіз досліджень в архітектурно-просторовій організації прирічкових територій»,

-В'язовська А. В. «Методичні засади планувальної організації водно-зелених територій міста»,

-Тупісь С. П. «Методи збереження та використання об'єктів природно-заповідного фонду у структурі міст».

Аналіз публікацій демонструє високий аспект позитивних якостей рекреаційних зон на прибережних територіях. Проектування рекреаційних зон прибережних територій надає масу можливостей, чим і приваблює архітекторів-містобудівників у вирішенні соціальних, екологічних, культурних, туристичних, економічних проблем. Обрання науково-проектного рішення вимагає багатофакторного аналізу обраної ділянки, опрацювання та систематизації наукових досліджень, узагальнення вітчизняного і світового досвіду в даному секторі.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами і темами

Дослідження виконане в межах науково-дослідної роботи кафедри містобудування КНУБА «Проблеми формування та перспективи розвитку архітектурно-містобудівних і ландшафтних об'єктів» на період 2018-2023 (№ держреєстрації 0117 U005341).

Мета і задачі дослідження

Метою дослідження є виявлення основних прийомів функціонально-просторової організації прирічкової рекреації на території ландшафтних

пам'яток і застосування їх на прикладі дендропарку Олександрії в м. Біла Церква.

Задачі:

-аналіз вітчизняного та закордонного досвіду створення рекреацій на прирічкових територіях;

-аналіз результатів наукових досліджень на дану тему;

-визначення основних принципів та прийомів організації територій з водною рекреацією;

-розробка функціонально-просторової моделі розвитку прирічкової рекреації та застосування її на території державного дендрологічного парку «Олександрія» НАН України в м. Біла Церква.

Об'єкт і предмет дослідження

Об'єкт дослідження: рекреаційна зона на прибережній території ландшафтних пам'яток

Предмет дослідження: прийоми організації рекреаційних зон на прибережних територіях ландшафтних пам'яток.

Методи дослідження. Під час дослідження обраної теми використано:

• загальнонаукові методи:

-аналіз джерел дослідження (бібліографічні, історичні, картографічні, контент аналіз, містобудівних концепцій та документів);

-містобудівний аналіз (виявлення етапів планувально-просторового розвитку міста та розвитку рекреаційної функції);

-порівняльний аналіз (порівняння досвіду розвитку надводних територій у ландшафтних парках);

-натурні обстеження (виявлення існуючого стану прирічкової території);

-опитування (для виявлення рекреаційних потреб мешканців міста, найчастіших відвідувачів дендропарку);

• спеціальнонаукові методи:

-метод експериментального проектування (рекреаційної зони на прибережній території);

-метод розрахунку кількісних показників для визначення параметрів об'єкта (для визначення необхідних параметрів та кількості об'єктів обслуговування).

Наукова новизна:

вперше:

-розроблено модель функціонально-просторового розвитку рекреаційних зон на прибережній території дендропарку;

доповнено:

-принципи формування прибережних рекреаційних зон;

отримали подальший розвиток:

-прийоми формування прибережних рекреаційних зон.

Практична цінність:

Результати дослідження впроваджені під час розробки проекту-пропозиції організації рекреаційних зон на прирічковій території Державного дендрологічного парку «Олександрія» НАН України (далі ДДП «Олександрія» НАН України) в м. Біла Церква.

Апробація результатів

Результати магістерської роботи апробовані на таких конференціях :

- Міжнародний науково-технічний форум «Архітектура та Будівництво - нові тенденції і технології. Теорія та практика», м. Київ, КНУБА у 2021 році;

- IV Міжнародна науково-практична конференція «Лісівнича освіта і наука: стан, проблеми та перспективи розвитку», м. Малин, МЛТК, 2022 р.

Публікації

Опубліковані результати наукової роботи:

Шебек Н. М., Тищенко Є.О., стаття «Відновлення, збереження і розвиток дендропарку «Олександрія» в м. Білій Церкві»

Дзиба А. А., Тищенко Є.О., стаття «Ландшафтно-композиційний потенціал дендрологічних парків»

Структура та обсяг роботи

Робота має п'ять розділів: аналітичний, теоретичний, експериментальний, естетика містобудування, цивільний захист. Кожний розділ включає три параграфи та висновки до них. Після загальних висновків розміщено список використаних джерел.

РОЗДІЛ 1. ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ПРИБЕРЕЖНИХ ТЕРИТОРІЙ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ РЕКРЕАЦІЙНИХ ЗОН

1.1. Теоретичні передумови ландшафтної організації рекреаційних зон на прибережних територіях

Під ландшафтною організацією рекреаційних зон на прибережних територіях мається на увазі комплекс планувальних і агротехнічних заходів щодо їх розробки, а в подальшому і створення цих зон.

Згідно з статтею № 63 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» рекреаційними зонами є ділянки суші і водного простору, призначені для організованого масового відпочинку населення і туризму.

Розвиток рекреаційних зон на прибережних територіях має стати одним із пріоритетних питань містобудування. Це ті осередки відпочинку, де люди відчуватимуть тісний зв'язок з природою та її терапевтичний вплив.

Питанню містобудівної організації та рекреаційному освоєнню прибережних територій присвячені роботи Михайлик О.О. [1], Рубан Л.І. [2,3], Данилко Н.Я. [4,5], Шебек Н.М. [6,7], Федосєєвої О.С. [8], Самойленко Є.В. [9], В'язовської А.В. [10].

В праці Михайлик О.О. було розроблено методи і моделі містобудівного освоєння прибережної території малої річки з визначенням режимів граничних параметрів її використання з урахування ревіталізації. Михайлик надала методологічне визначення поняття прибережної території малої річки, яка одночасно є складовою річкової екосистеми і простору містобудівної та господарської діяльності, а також є специфічним об'єктом містобудівного та екологічного дослідження (рис.1.1.1).

Рис.1.1.1. Прибережна територія як об'єкт річкової екосистеми і простору містобудівної та господарської діяльності[1]

Було виявлено сутності та причини виникнення наукової проблеми: визначення екосистеми малої річки цілісним об'єктом вивчення, проектування, збереження та відродження (рис.1.1.2).

Рис. 1.1.2. Екосистема малої річки [1]

У дисертації Рубан Л.І. [2] була представлена схема методики проведення дослідження архітектурно-ландшафтної організації прибережних та водних територій (рис.1.1.3).

Гіпотезою дослідження є припущення, що, будучи найбільш поширеною речовиною і єдиною, що може існувати у природі в усіх трьох фізичних станах (рідкому, твердому та газоподібному), і будучи також життєвим середовищем нашої планети, водний елемент (вода) повинен мати особливо об'єднуюче, «системне» значення при розробці архітектурно-планувальних та ландшафтних рішень на всіх територіальних рівнях; відповідно до гіпотези формулюється головна мета Концепції, яка полягає у формуванні науково-теоретичних основ архітектурно-ландшафтної організації прибережних та водних територій [2].

Визначено основні проблеми архітектурно-ландшафтної організації прибережно-водних територій, які виникають внаслідок як природних, так і техногенних катастроф та стихійних лих: а) високий ступінь урбанізації прибережних територій, б) вразливість водних екосистем, в) прискорення процесів деградації природних водойм, г) відсутність надійного захисту заселених територій від можливих стихійних лих, г') неадекватність наявних підходів щодо планування та керування ризиками у прибережних зонах; д) необхідність адаптації даних територій до зміни клімату [2]. Автором розроблено теоретико-методичний підхід взаємозалежних багатомірних перехідних масивів (матриць) даних відносно єдиного об'єкта – прибережних та водних територій. Цей підхід базується на системному підході щодо об'єднання, зіставлення та конкретизації масивів даних щодо прибережних та водних територій з урахуванням критеріальних ознак: виду природного водного об'єкта, територіального рівня розгляду проблеми та об'єкту, фізичного стану водного компонента [2].

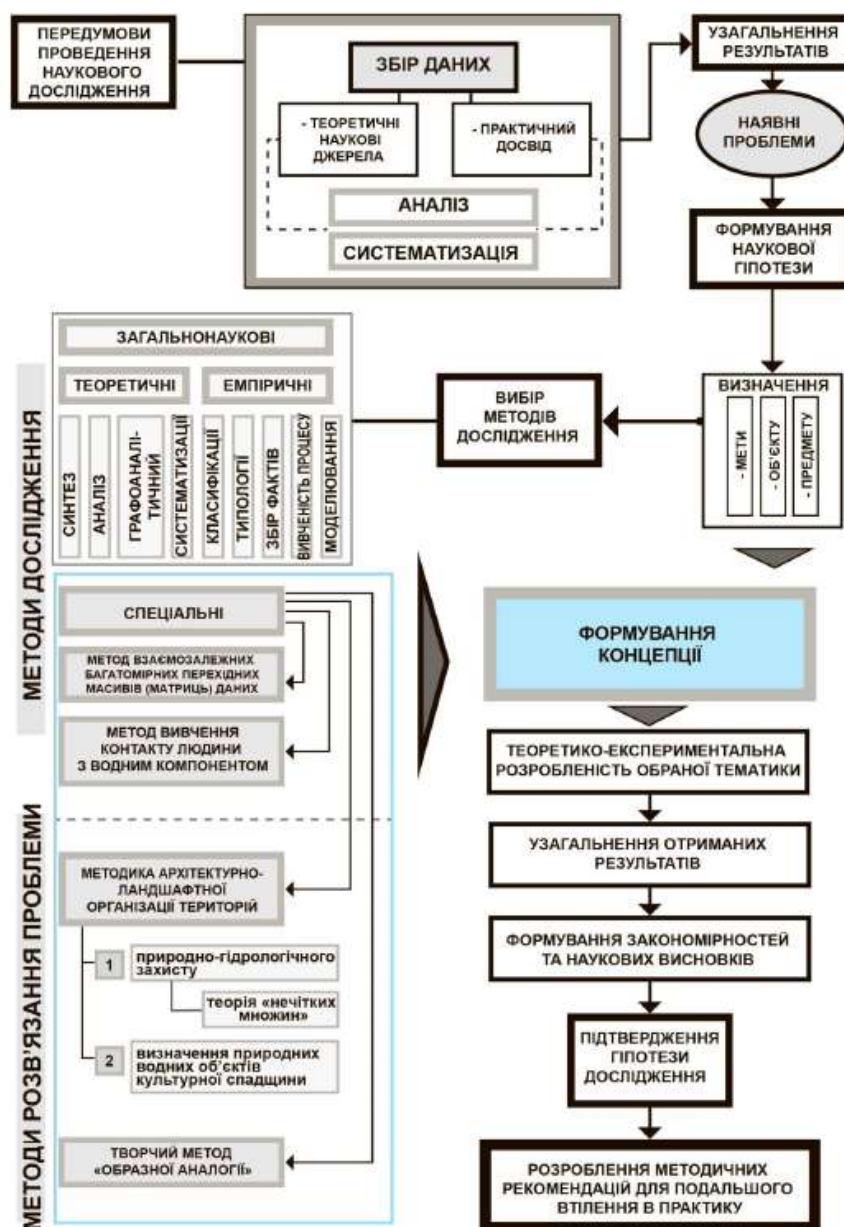

Рис. 1.1.3. Схема методики проведення дослідження архітектурно-ландшафтної організації прибережних та водних територій [2]

Графічна інтерпретація методу (рис. 1.1.4). Рівень А матриці відповідає за водні та прибережні території, з врахуванням виду природного водного об'єкта (моря, озера, річки); фізичному стану водного елемента (твердого, рідкого, газоподібного) відповідає рівень Б; рівень В охоплює територіальні рівні розгляду проблеми: від планувального до предметно-просторового, від мега - до мікро рівня. Так, планування поселень та інших територій - це макро-рівень (II), планування споруди, парку, меморіалу - мезо-рівень (III), розгляд як

конструктивного елементу, первісного будівельного матеріалу та декоративної форми відбувається на мікро-рівні (IV). На основі аналізу визначених вихідних характеристик даний метод дозволяє оцінити вплив водного компонента на архітектурно-планувальну організацію прибережних та водних територій в залежності від фізичного стану та показати еволюцію рішення в глибину проблеми.

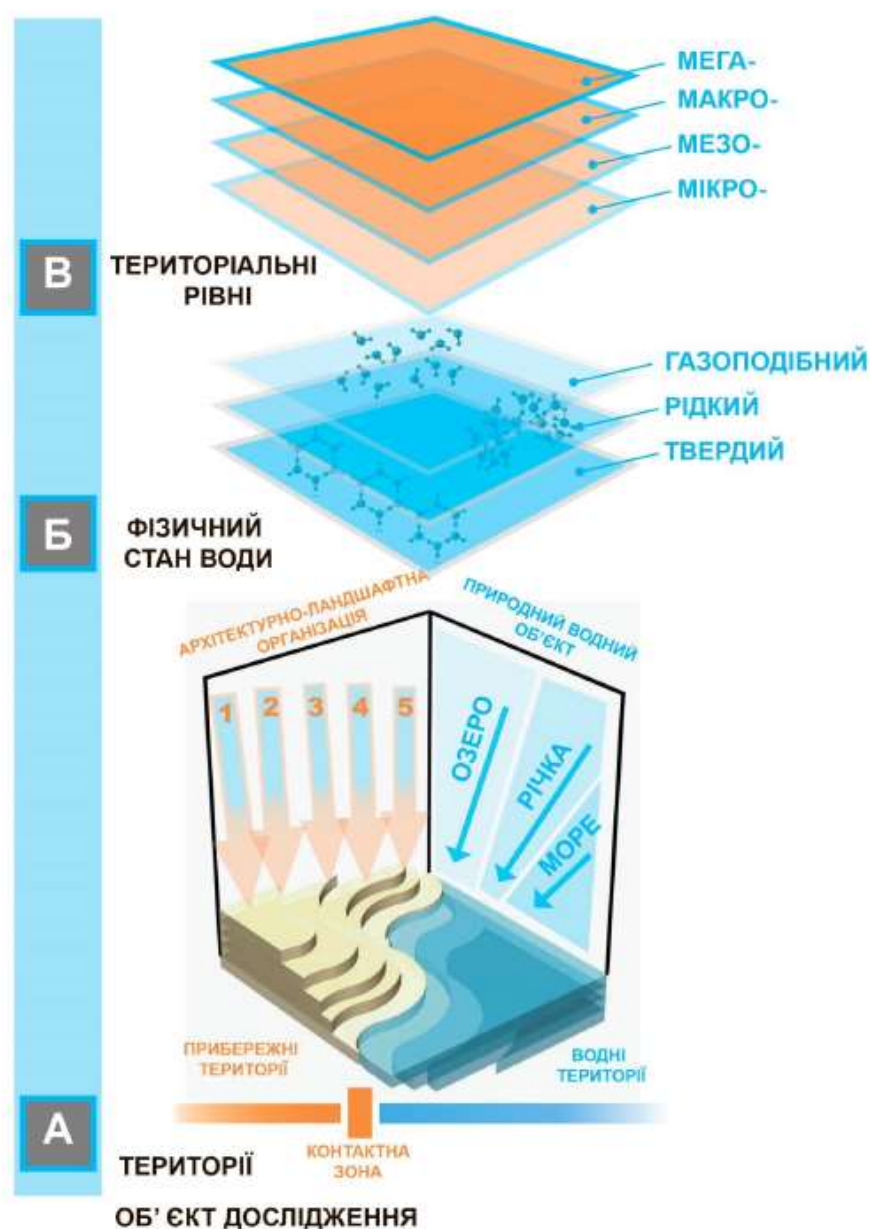

Рис. 1.1.4. Метод взаємозалежних багатомірних перехідних масивів (матриць) даних [2]

Для досягнення «сталості» розвитку цих територій за сучасних технологічних вимог запропоновано створення нового рівня «інформаційно-цифрового контролю та управління» прибережними територіями у місті (рис.1.1.5) [2].

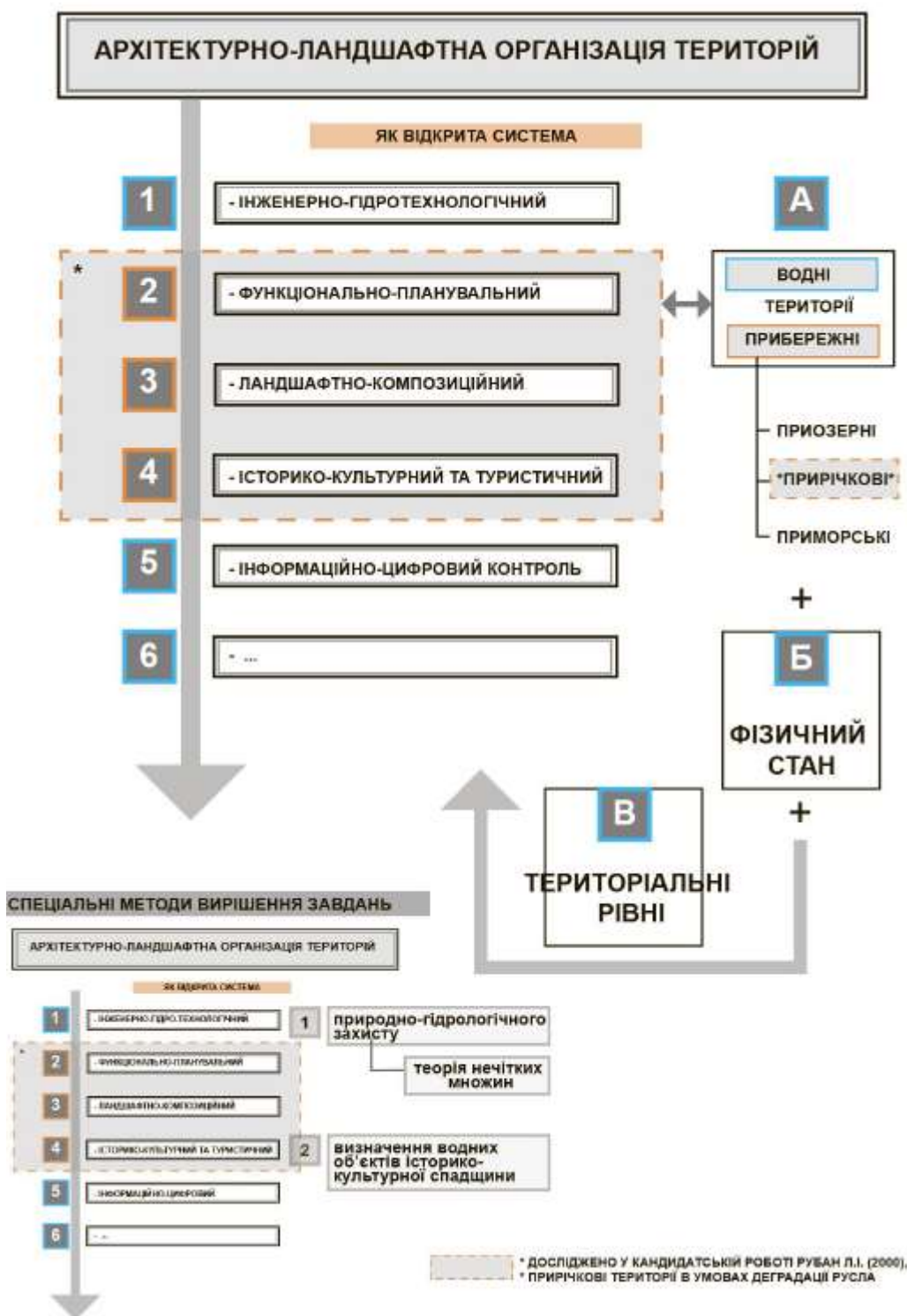

Рис. 1.1.5. Методичні положення щодо архітектурно-ландшафтної організації прибережних територій [2]

Рубан Л.І. висунула методичні рекомендації щодо планувальної організації прибережно-водних територій (рис.1.1.6).

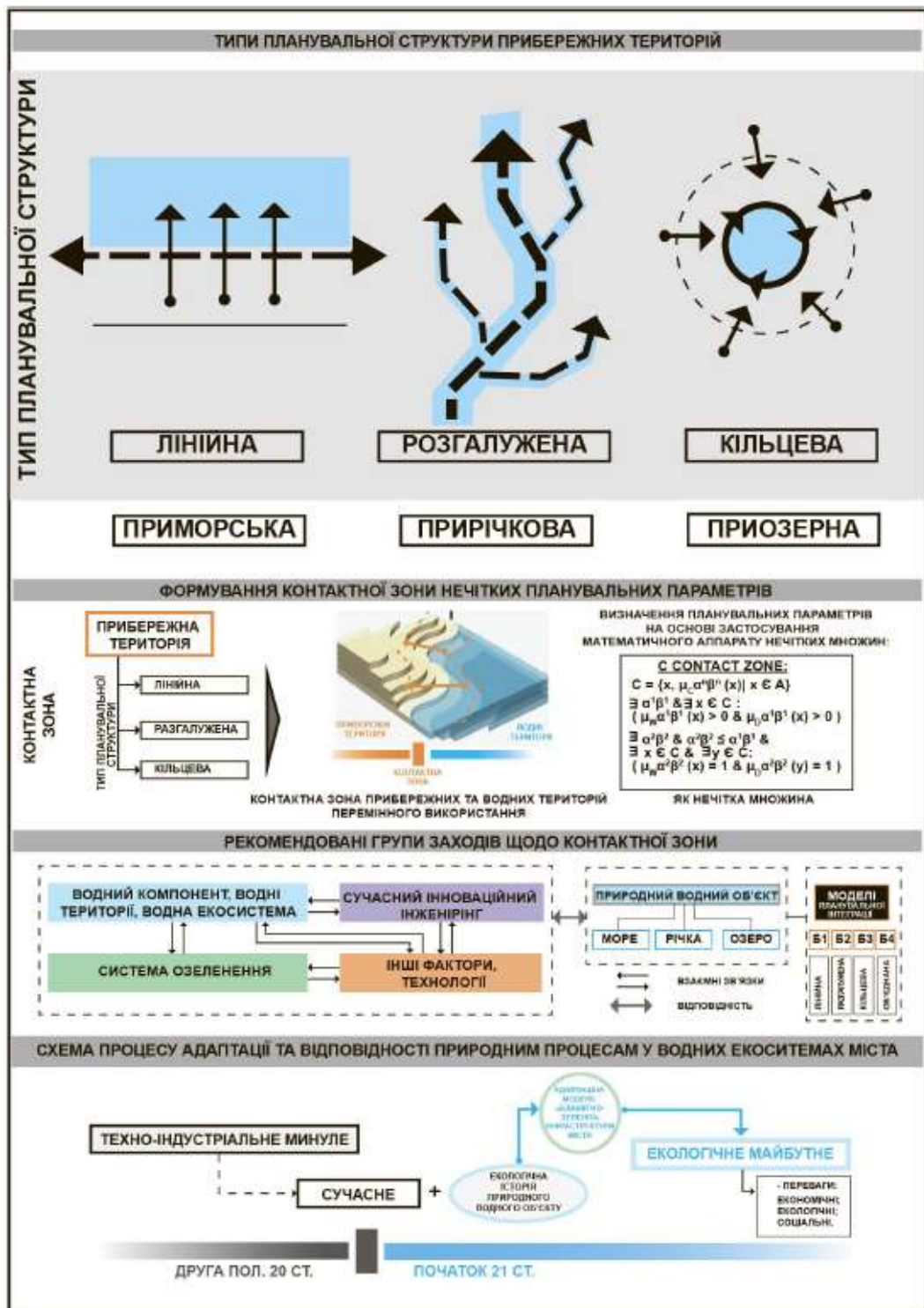

Рис. 1.1.6. Методичні рекомендації щодо планувальної організації прибережно-водних територій [2]

Рекомендовано формування прибережної ландшафтно-рекреаційної зони міста як комплексного поліфункціонального міського середовища, у якому враховані різноманітні потреби мешканців сучасного міста: зв'язок з природою та історичною спадщиною; комфорт нової забудови та видовищність довкілля; інформативність та комунікативність просторової організації; індивідуальний відпочинок та особливі враження окремої людини, так й природні процеси водних екосистем, що може бути досягнене завдяки застосуванню природно-гідрологічного підходу до захисту прибережних територій, який є основою всіх подальших архітектурно-ландшафтних рішень [12, 13].

У статті Рубан Л.І. [3] проведено вивчення прибережні території різних природних водних об'єктів: моря, річки та озера. Природні водні об'єкти як то море, річки та озера слугують планувально-просторовими вісями, вузлами та орієнтирами в планувальній структурі міст [14].

У своїй праці Данилко Н. Я. зазначає, що Дефініцію поняття «рекреація» пов'язують з концепцією вільного часу («loisir») французького соціолога Джофрі Думазедьєра, який визначає його три основні функції: відпочинкову («délassement»), розважальну («divertissement») і розвиваючу («development»). Сам термін «рекреація» з латинської мови «rescreo» означає «відновити», «підкріпити» і появляється лише у XVI ст., але її функція у всіх її розуміннях та проявах існувала ще з античного періоду під різними назвами. Рекреаційна діяльність має на меті відновлення фізичних та психологічних сил людини через прямий контакт із природним середовищем і являється основним чинником забезпечення процесів людської активності (рис. 1.1.7). Згідно з законодавством України до рекреаційної діяльності віднесено: відпочинок, екскурсійну та туристичну діяльність, оздоровлення, любительське і спортивне рибальство та полювання (Міністерство охорони навколишнього природного середовища України, 2018) [4].

Рис. 1.1.7. Функції рекреаційної діяльності (Winiarski, 2011, с. 24)

Данилко Н.Я. показує рекреаційні потреби та їх формування спираючись на піраміду Маслоу (рис.1.1.8) та визначає показники рекреаційної якості території (рис.1.1.9). Берегові території територіально та сама водойма функціонально, поділяються на зони використання та інфраструктури (рис.1.1.10, 1.1.11). Типовим є поділ: зона активного відпочинку- зона тихого відпочинку – зона відновлення, що при значній водоймі ділиться секторально, а при кількох малих вздовж із формуванням кожної зони навколо окремої водойми. Ще один поділ прослідковується паралельно до лінії берегу. Тут слід виділити першу смугу, що примикає до зрізу води і наповнюється функціями які передбачають взаємодії з нею, і друга смуга – яка містить супутні об'єкти. Території характеризуються як доступні та облаштовані для дітей, людей з обмеженими можливостями, велосипедистів, а також з дозвіл на перебування тварин чи ні. З огляду на це кожний рекреаційний осередок мережі, в залежності від характеру водойми та її облаштування, може забезпечувати потреби мешканців [4].

ІЄРАРХІЯ РЕКРЕАЦІЙНИХ ПОТРЕБ ЗГІДНО ПІРАМІДИ МАСЛОУ
власне опрацювання на основі Масвська, 2011

Рис. 1.1.8. Рекреаційні потреби та їх формування [4]

ПРИРОДНИЙ ПОТЕНЦІАЛ

для короткочасного відпочинку рельєф не відіграє значної ролі; заліснені території сприяють розпорощенню рекреантів. Найпривабливішими рекреаційними просторами, є території із високою часткою поверхневих водойм.

«ГЕОМЕТРИЯ» РЕЛЬЄФУ

Ступінь розчленування, крутизна схилів, форми та протяжності його компонентів

ЛІСОВІ НАСАДЖЕННЯ

впливає на формування специфічного мікроклімату, психологічне та фізичне відновлення .

ПОВЕРХНЕВІ ВОДНІ ОБ'ЄКТИ

Основний ресурс для водної рекреації, який характеризуються гідрологічними умовами, гідрографічними та режимними особливостями, що впливає на організацію функціональних об'єктів.

КРИТЕРІЙ УНІКАЛЬНОСТІ

Території під охороною урбанізованих територій є «екзотичними» місцями у екосистемі.

ДОСТУПНІСТЬ І БАР'ЄРИ

розподіл рекреаційного навантаження, зв'язок урбанізованих територій з природою та, відповідно, збереженість ландшафту визначають на ізохрони доступності та наявність бар'єрів

РІВЕНЬ ДЕГРАДАЦІЇ

Значні перетворення ландшафту, які вважається понижуючим критерієм для рекреаційних територій і вказують на втрату ними привабливості

ІНФРАСТРУКТУРА ТА БЛАГОУСТРІЙ

Рівень інфраструктури визначається умовами середовища, категорією об'єкту та видами рекреаційної діяльності

ЕСТЕТИКА

Природність є основним усвідомленим критерієм краси міського середовища і досягається, збереженням природного ландшафту, біологічного різноманіття природних комплексів, екологічними умовами, цілісністю екосистеми та її композиційною єдністю із забудовою міста.

ВТРАЧЕНИЙ ЧАС

понижуючий показник. «Втрата» рекреаційного часу відбувається, коли рекреант виконує функцію, яка є для нього обтяжливою і може виникати через не відповідність функціонального розташування територій чи відсутність інформаційного супроводу до бажаного місця рекреації.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ОЗНАЙОМЛЕННЯ

Кількість та якість інформації наданої, рекреантові перед відпочинком,

Рис. 1.1.9. Показники рекреаційної якості території [4]

ТИПИ РОЗВИТКУ БЕРЕГОВОЇ ЛІНІЇ

Рис. 1.1.10. Формування берегової зони [4]

Рис. 1.1.11. Зони розвитку рекреаційної зони відносно зрізу водойми [4]

Якісно інтегровані поверхневі водні об'єкти об'єднують концентрують навколо себе різні види діяльності стимулюючи чи стримуючи територіальний розвиток. У формуванні суспільного простору виділяють три основні функції води: інтеграційна, комунікаційна та розмежовуюча (рис.1.1.12).

ВОДОЙМА ЯК МОДИФІКАТОР РЕКРЕАЦІЙНОГО БІОКЛІМАТУ

ЗНАЧЕННЯ ВОДНИХ РЕСУРСІВ ДЛЯ ПРИРОДНОГО ТА АНТРОПОГЕННОГО СЕРЕДОВИЩА

ВПЛИВ ТЕРИТОРІЙ ВОДНИХ ОБ'ЄКТІВ НА ОРГАНИ ЧУТТЯ (Янухта-Шостак,

ФУНКЦІЯ ВОДИ У ПРОСТОРІ (Янухта-Шостак, 2011)

ЕСТЕТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ, ЯКІ СЕРЕДОВИЩУ НАДАЮТЬ ВОДНІ ЕЛЕМЕНТИ (Czarnecki, 1964)

Рис. 1.1.12. Функції водних ресурсів [4]

У праці В'язовської А.В. було запропоновано методи просторової організації водно-зеленої території (рис.1.1.13) із урахуванням впливу водних процесів як динамічного компоненту ландшафту, розроблено принципи планувальної організації водно-зелених територій (рис.1.1.14): багатофункціонального використання, динамічного розвитку та територіальної ієрархії.

Отримали подальший розвиток ландшафтні і архітектурно-планувальні засоби формування середовища водно-зелених територій відповідно до забезпечення рекреаційної, природоохоронної, інженерної та візуально-естетичної функцій [10].

Аспекти проблем ландшафтної організації рекреаційних зон на прибережних територіях частково досліджено, серед них: основи архітектурно-ландшафтної організації прибережних та водних територій, функціонально-просторовий розвиток водної рекреації, розробка принципів, методів, прийомів і засобів планувальної організації водно-зелених територій міста, із урахуванням впливу води як динамічного компоненту ландшафту, містобудівний потенціал водойм та прилеглих до них територій, формування рекреаційних територій з використанням водойм.

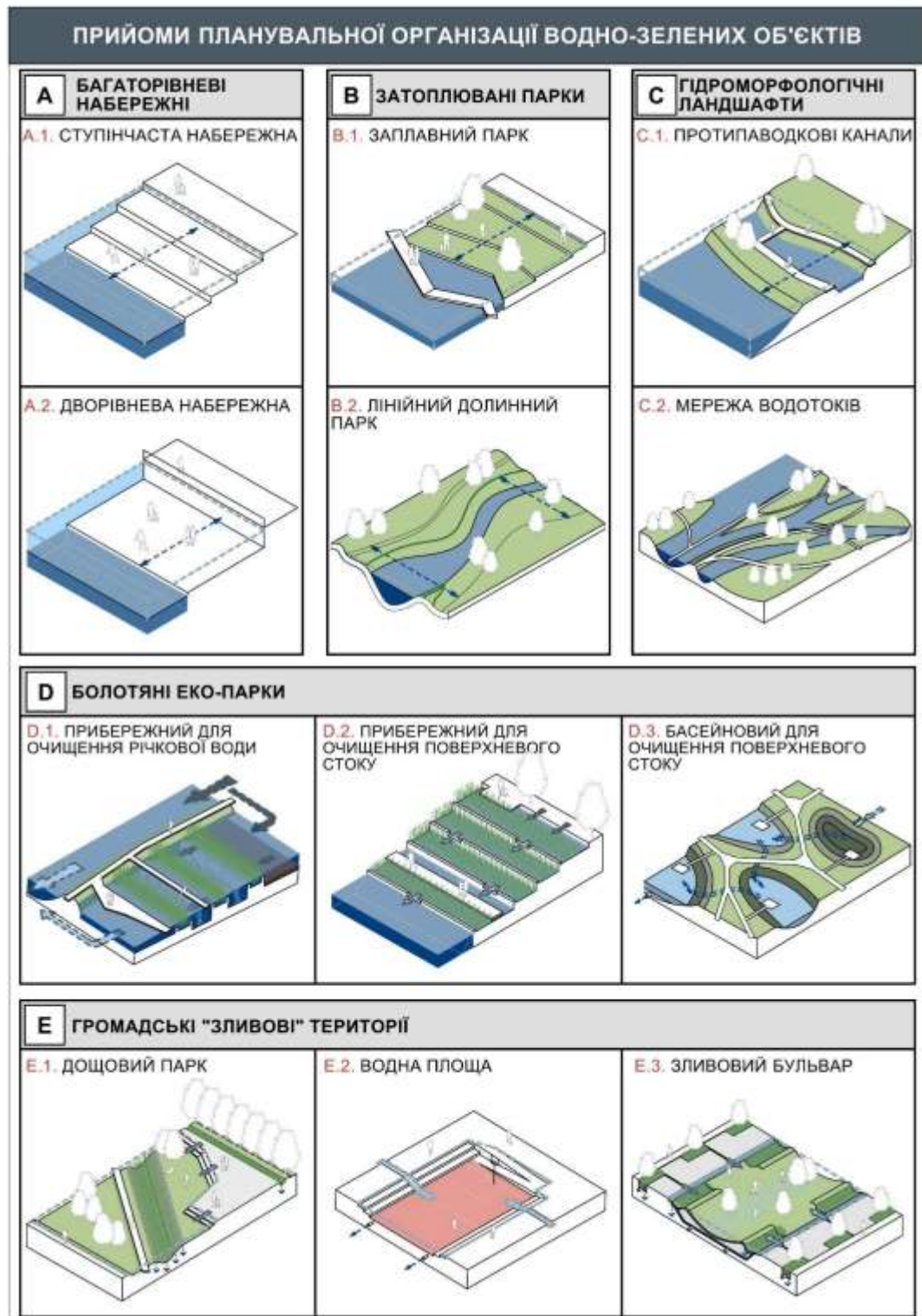

Рис. 1.1.13. Типи водно-зелених об'єктів і прийоми їх планувальної організації [10]

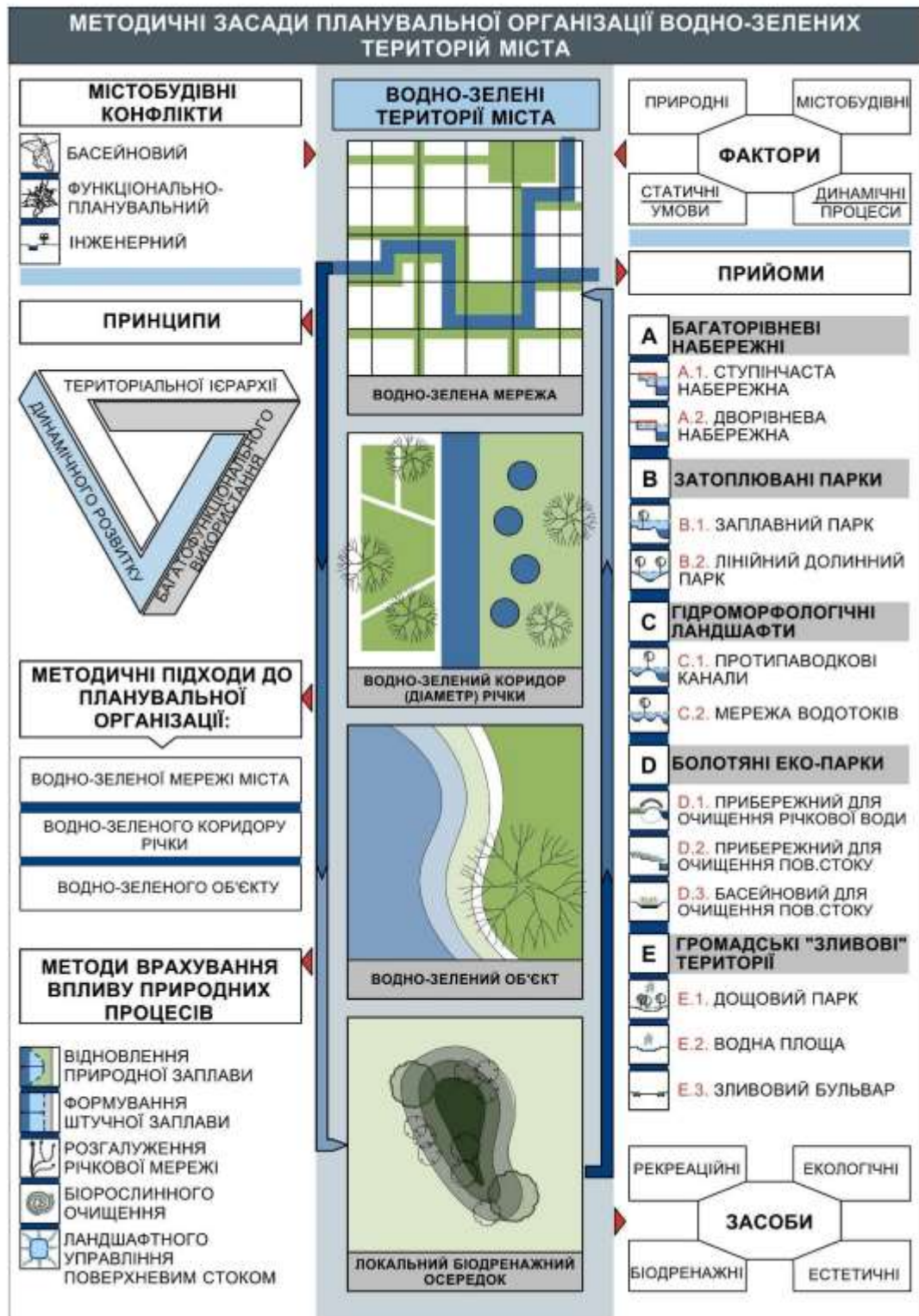

Рис.1.1.14. Принципи, методи, прийоми і засоби планувальної організації водно-зелених територій міста [10]

1.2. Досвід проектування рекреаційних осередків на прибережних територіях

1. Наш вітчизняний дендропарк «Софіївка» (рис. 1.2.1) з дозвілля на прирічковій території може запропонувати:

- піші прогулянки вздовж берегу річки Кам'янки;
- водні прогулянки на катері (рис. 1.2.2), гондолі, пропливти на човні підземною річкою Ахерон.

Рис. 1.2.1. Панорамний план-провідник дендропарку Софіївка [15]

Рис. 1.2.2. Прогулянка на катері в дендропарку Софіївка [15]

У 2019 році відбулось відкриття «Нової Софіївки» (рис.1.2.3). Нова частина НДП «Софіївка» площею 10,7 га задумана як територія для активного дозвілля. Тому концепція та розвиток даної території полягає у створенні єдиного гармонійного простору з неперервними просторовими зв'язками між основними функціональними зонами та утворенні безбар'єрного середовища по всій довжині маршруту з зонами активного відпочинку для різних вікових груп населення. Територія парку умовно розділена на 10 функціональних зон: вхідна група; площа фонтанів; регулярний сад; казковий сад; японський сад; українська садиба; сад драконів; пейзажний схил; зона озера; паркінг. [14]

Рис. 1.2.3. «Нова Софіївка» [16]

2. Дендрологічний парк Веселі Боковеньки

Дендрологічний парк загальнодержавного значення в Україні. Розташований у межах Долинського району Кіровоградської області, біля села Веселі Боковеньки. Площа 109 га. Заснований 1893 року, сучасний статус – з 1960 року. Головною композиційною віссю є річка Боковенька та балка Скотувата, на яких споруджено систему мальовничих ставків (рис. 1.2.4).

На території парку виділяють такі ландшафтно-архітектурні зони:

- Центральна галявина;
- Озеро «Кит» та прилегла територія;
- Озеро «Золота рибка» та прилегла територія;
- Озеро «Великий став» з островом;
- Господарська територія.

Альтанки можна забронювати і орендувати, на території дозволено ставити намети [17].

Рис. 1.2.4. Дендрологічний парк Веселі Боковеньки[17]

3. Корбутівський гідропарк

Гідропарк розташований на річці Тетерів в районі урочища Корбутівка, Житомир. Збережений лісовий масив перетворили в пейзажний парк. Територія гідропарку розбита на зони: пляжну, спортивну, тихого відпочинку, дитячу, лісопаркову, розважальну. Від головного входу розходяться два шляхи: - асфальтована і викладена бетонними плитами, які пов'язані з різними зонами. У зоні тихого відпочинку присутній ряд паралельних алей, який простягається вздовж водного басейну. Уздовж річки простяглися два пляжі: дитячий і дорослий. Пляжна зона оформлена відсіпного піском, розрахована на прийом

не менше 6000 чоловік одночасного відпочинку, упорядкована кабінками для перевдягання, парасольками, медпунктом, рятувальною станцією із спостережною вежею.

На території гідропарку (рис. 1.2.5) сезонно працюють атракціони: «Веселий потяг», «Дзвіночок», «Дитяча ланцюгова карусель», «Веселі гірки», «Доросла ланцюгова карусель», «Колесо огляду - М», «Берізка».[18]

Рис. 1.2.5. Корбутівський гідропарк[18]

4. Палацово-парковий комплекс у м. Смігруд

Парк який був побудований на межі 18-19 століть на площі близько п'ятнадцяти гектарів, на місці ліквідованих земляних укріплень колишньої фортеці. У серпні 2012 року відбулося офіційне відкриття палацово-паркового комплексу після другого етапу ревіталізації, тобто розвитку парку в плані озеленення, благоустрою та організації прибережної території.

Палацово-парковий комплекс (рис. 1.2.6) може запропонувати такі види дозвілля (рис.1.2.7):

- спокійний відпочинок (галявина для пікніка, обладнані місця для вогнища, альтанки);
- рибальство;

- активності на воді (плавання на байдарках у ставу палацового комплексу);
- бігові маршрути;
- корти для гри бочче;
- спостереження за природою (історична оглядова вежа, дидактичні маршрути навколо пам'яток природи, орнітологічні маршрути).

Рис. 1.2.6. Туристичний план палацово-паркового комплексу у Смігруді [19]

Рис. 1.2.7. Дозвілля в палацово-парковом комплексі у Смігруді [19]

5. Набережна – організація берега Папрочанського озера Іст-Сайду

Озеро Папрочани – це місце, де часто проводять вільний час жителі міста Тихи у Польщі. Поруч з набережною знаходиться база відпочинку з багатьма оздоровчими та спортивними атракціонами. Ще один проект, спрямований на виявлення цінностей ландшафту та розширення рекреаційної пропозиції для мешканців міста.

Концепція дерев'яної набережної, яка звивається над озером і повертається на землю. Це дозволяє по-різному сприймати простір з різних точок набережної. Набережна (рис.1.2.8) з'єднується з пішохідною/велосипедною доріжкою, що проходить по зворотному боці, і спускається, майже торкаючись озера.

На набережній є зона із натягнутою над водою сіткою та спеціально сконструйованими лавками, які можна використовувати як трибуни для змагань з водних видів спорту, організованих на озері. Крім того, є новий піщаний пляж і тренажерний зал просто неба [20].

Рис. 1.2.8. Набережна озера Папрочани [20]

6. Сади кар'єрів у виставковому парку Nanning Garden (рис. 1.2.9.)

Китайська міжнародна садова виставка 2018 відбулася в Нанні. У південно-східній частині міста є низка покинутих кар'єрів. Оргкомітет сподівався перетворити сім відносно недоторканих кар'єрів у унікальні сади, які і були представлені на садовій виставці. Ділянка займає площу близько 33 га.

Рис. 1.2.9. Ситуаційний план Nanning Garden [21]

Проект стикається з серією величезних проблем:

1) Кар'єри представляли надзвичайно складні форми рельєфу, що накладало проблеми на проектування відповідно до поточних картографічних зображень.

2) Рівень води в кар'єрах був нестійким. Фактично, у двох кар'єрах, які пізніше припинили видобуток, рівень води постійно підвищувався. Були доступні дуже обмежені дійсні гідрологічні дані.

3) Геологічні умови кар'єрів були складними, а скелі – напівзруйнованими. Можливість обвалення та каменепаду становлять непередбачувані ризики для безпеки.

4) Екологічне середовище кар'єрів зазнало серйозної шкоди, а відновлення рослинності зіткнулося з великими проблемами.

Ландшафтні архітектори запровадили різні методи насадження та відновлення рослинності, які доповнюють відмінні якості кожного кар'єру. Група кар'єрів спроектовані як водний сад. Зигзагоподібні сталеві сходи проходять поміж дерев і з'єднуються з платформою, яка далі тягнеться до стежки над скелею. У найвищій секції є закритий дерев'яний павільйон, який також є оглядовим, де відвідувачі можуть оцінити захоплюючий вид (рис. 1.2.10) на весь сад. Через ділянку проходить існуючий акведук, який транспортує воду з сусіднього джерела до навколишніх сіл і ферм. Над акведуком розташований пішохідний міст, який з'єднується зі стежками до сусідніх садів кар'єрів, створюючи унікальну тривимірну туристичну систему в цій місцевості.

Рис. 1.2.10. Парк Nanning Garden [21]

Павільйон площею 600 м² надає різноманітні послуги, такі оренда торгової площі, відпочинок, каса квитків на маршрутні автобуси тощо, а також демонструє історію, процеси та методи екореставрації кар'єрних садів [21].

7. Набережний парк Цзіньцюаньхе

Річка Цзіньцюань розташована в центрі міста Чжаоюань, вона є важливим джерелом води для міста. З обох боків річки споруджено інженерні насипи з для забезпечення безпеки від паводків у сезон дощів. Хоча ця низка водоохоронних інженерних заходів забезпечила гідрологічну безпеку міста, вона повністю змінила природу річки та значно вплинула на міський ландшафт. Парк Цзіньцюаньхе (рис. 1.2.11 а-б) розташований у середній течії річки, розташований у центрі міста, загальною протяжністю 5,1 кілометра і загальною площею 52,35 га.

Його було завершено в 2019 році (рис.1.2.12). Весь річковий коридор поділено на три сегменти — водно-охоронний парк у верхній частині течії, міський набережний парк і водно-болотний парк внизу за течією. Запроваджено різноманітні екологічні заходи для покращення ландшафту набережної та збереження активного міського життя за умови ефективної боротьби з повеннями [22].

Рис. 1.2.11 а. Парк Цзіньцюаньхе, проектна пропозиція [22]

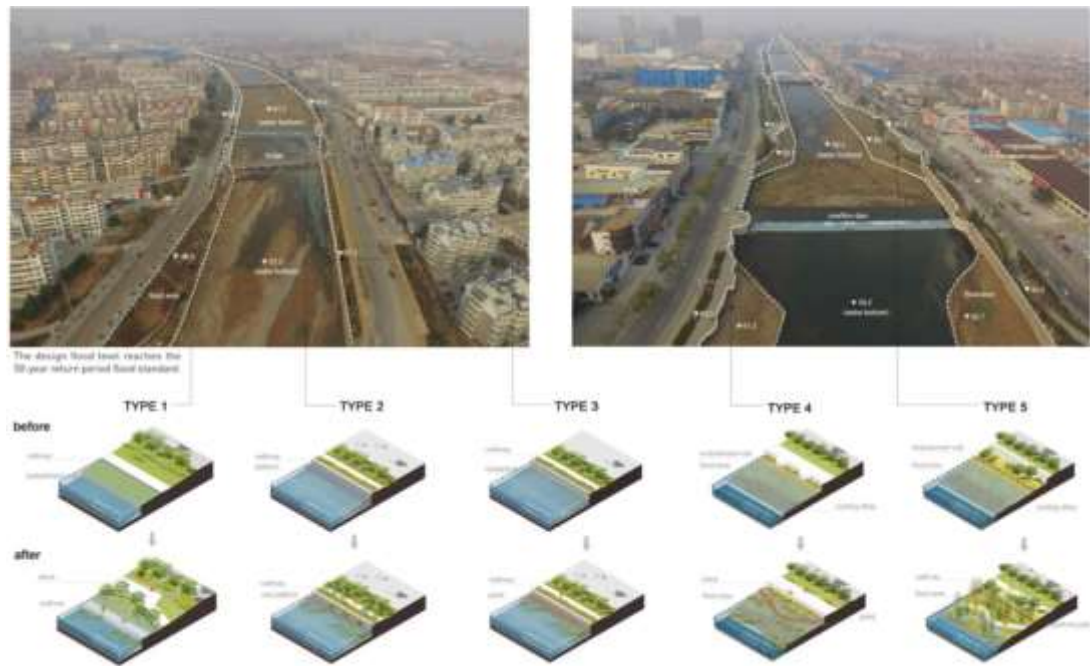

Рис. 1.2.11 б. Парк Цзіньцюаньхе, проектна пропозиція [22]

Рис. 1.2.12. Парк Цзіньцюаньхе [22]

8. Лісовий парк (Woodland Park) Хуансянь

Парк Woodland розташований у центрі старого міста міста Лункоу, його площа становить близько 26 га. З 2012 року Atelier DYJG розпочав реконструкцію лісопарку. Проект мав на меті зробити парк багатофункціональним міським парком для відпочинку, інтерактиву, занять спортом та культурних виставок. Тим часом парк також можна вважати зеленим серцем старого міста Лонгкоу та екологічним осередком, наповненим атмосферою мистецтва.

У південній частині парку викопано штучне озеро, земля з якого утворила курган в напрямку південний схід – північний захід. Насип займає якомога малу площу поверхні, тому рослини отримали мінімальне втручання.

У парку є чотири різні маршрути: фітнес-доріжка, мандрівна стежка, садова стежина та історична стежка. Ці доріжки становлять скелет паркового кругообігу.

Fitness Pathway — це обсаджена деревами бігова доріжка довжиною 1400 метрів. Мандрівний шлях проходить через озеро та шлях, який звивається через ліси та з'єднує чайну, амфітеатр та західний вхід. Wandering Pathway забезпечує тривимірний досвід подорожі та особливу точку зору, а червоні ліхтарні стовпи підсилюють відчуття єдності та безперервності шляху. Садова доріжка з'єднує 6 садів невеликих рослин, кожен сад має площу близько 1000 м², і вони називаються Сад гвоздики та Османтуса, Сад ванілі, Сад магнолії та калини, Сад із кольоровими листям, Сад півонії та сад троянд. Ці маленькі сади збудовані кам'яними стінами, що пропонують тихий простір для відпочинку, навчання та медитації. The History Pathway представляє історичні постаті та події в Longkou за допомогою кам'яних написів, скульптури та бруківки.

Woodland Park (рис.1.2.13.) пропонує багато видів діяльності, зокрема біг, баскетбол, пляжний волейбол, настільний теніс, скелелазіння, фітнес, амфітеатр, ігрові майданчики тощо [23].

Рис. 1.2.13. Woodland Park [23]

9. Скульптурний парк Чженчжоу

Парк скульптур Чженчжоу площею 29 га розташований в долині річки Цзялухе, глибина якої становить близько 10 метрів. У 2008 році Atelier DYJG виграв першу нагороду в конкурсі ландшафтних дизайнерів, а також отримав доручення на завершення проектування та розробки схеми (рис.1.2.14).

Рис. 1.2.14. Схема генплану скульптурного парку Чженчжоу[24]

На основі неповторної топографії було сформовано серію пагорбів (рис.1.2.15), схожих на пальці, відповідно до напрямку потоку води, щоб вирішити перепад висот долини, створюючи таким чином сильні скульптурні характеристики та багаті просторові варіації. У той же час пагорбистий ландшафт змінює первісну течію річки і створює центральне озеро з динамічною морфологією берегової лінії.

Парк скульптур поділений на зону публічного мистецтва, зону виставок і активності, долину Хілз і Центральне озеро, і кожна частина має свою власну функцію та надає різні типи виставкових приміщень для різних вимог до виставок скульптур. Створюючи цікаву 3-вимірну пішохідну мережу, парк пропонує відвідувачам різні точки обзору та різноманітний просторовий досвід [24].

Рис. 1.2.15. Скульптурний парк Чженчжоу [24]

10. Парк річки Фенг (Feng River Park)

Парк річки Фенг (рис.1.2.16) – це 88 га громадського парку вздовж західного берега річки Фенг, Сіань у провінції Шеньсі, центральний Китай.

Рис. 1.2.16. План парку річки Фен [25]

Команда проекту розробила три ключові теми, які лежали в основі кожного етапу міського проектування, ландшафтної архітектури та етапів будівництва. Це були «Канал стародавнього річки, прихована поезія» (рис.1.2.17), щоб зв'язати стародавню історію річки Фен протягом усього процесу проектування; «Стала екологія, сезонний досвід» (рис.1.2.18) для екологічного різноманіття, унікальний ландшафтний досвід і дизайн, чутливий до води; «Інноваційна інфраструктура, мікротуризм» (рис.1.2.19) для розробки нової моделі паркового туризму, яка може існувати до запланованих майбутніх розробок.

Рис. 1.2.17. «Канал стародавнього річки, прихована поезія» [25]

Рис. 1.2.18. «Стала екологія, сезонний досвід» [25]

Рис. 1.2.19. «Інноваційна інфраструктура, мікротуризм» [25]

Трирівнева циркуляційна система для прогулянок, їзди на велосипеді та бігу зорієнтує користувачів навколо та між різноманітними парковими зонами з досвідом вздовж набережної (рис.1.2.20). Мультимодальна система доступу окреслена кольором і контрастом матеріалів, що дозволяє відвідувачам насолоджуватися парком різними способами та швидкістю. Задня частина парку відмежована лінійною дорогою з дамбою для повільного руху, яка живить ряд автостоянок і ключових точок прибуття. Основні вузли прибуття оснащені спеціальними 24-годинними розумними хабами, інноваційною інфраструктурою парку самообслуговування та системою пошуку шляху, що забезпечує безпеку та зручність для відвідувачів. Цілодобові центри підтримки пропонують різноманітні послуги, включаючи точки підзарядки для електромобілів, роздрібну торгівлю, постачання їжі та напоїв, прокат велосипедів, приміщення для зустрічей/подій, цифровий пошук шляху/навігацію та громадські зручності. Дизайн використовує різнокольоровий спектр ландшафту, щоб забезпечити калейдоскопічну гру, яка надихне та порадує молодих відвідувачів. Цей цікавий дизайн приваблює людей з усього Сіаня [25].

Рис. 1.2.20. Парк річки Фенг з висоти пташиного польоту [25]

1.3. Фактори і умови проектування рекреаційних зон на прибережних територіях

Сучасний стан містобудівних об'єктів і часта невідповідність їх функціонального змісту сприяють зниженню ефективності цих просторів. Дана проблема вимагає активізації професійного нагляду в процесі формування міських просторів, особливо історично цінних.

Громадські простори сьогодні - це швидкозмінні фрагменти міста, що формуються під впливом бачень архітекторів, муніципального адміністрування та інвестиційними засобами, натомість користувачами простору, в більшості, є мешканці міста, які обмежені у своєму впливі на даний процес. Це породжує проблему узгодження інтересів усіх сторін творення міського простору – стейкхолдерів та росту містобудівних помилок соціального характеру та планувального [26].

На формування, а згодом і на проектування, рекреаційних зон на прибережних територіях, тобто відкритого міського простору, впливають внутрішні та зовнішні фактори (рис.1.3.1).

Рис. 1.3.1. Фактори впливу на формування ВМП [27]

Внутрішні фактори – суб'єктивні показники, які впливають на відкритий міський простір безпосередньо при взаємодії із людиною чи соціумом. Внутрішніми факторами виступають: культурний, соціальний, психологічний, фізіологічний фактори [27].

Культурний фактор – цей фактор впливає на комфорт перебування відвідувача, на достатній рівень забезпечення духовних потреб міщан, забезпечення потреб людей у певному виді відпочинку, що користуються відкритим міським простором. Цей фактор характеризується естетичними та художніми переживаннями простору, формування ментального образу місця/часу [27].

Створення неповторних ментальних образів об'єкту сприяє асоціативному мисленню, що в свою чергу допомагає закарбувати його в пам'яті (рис.1.3.2).

Рис.1.3.2. Чжухайський сад, Китай 2017[28]

Також культурний фактор накладає відбиток на об'ємно-просторові та художньо-композиційним вирішення об'єкту. Історія, культурні особливості, етніка тієї чи іншої території грає роль у проектуванні (рис.1.3.3).

Соціальний фактор – цей фактор впливає на визначення типу міського простору, комфорт перебування у перенасиченому транспортному вузлі всіх груп населення (рис.1.3.4).

Рис.1.3.3. Культурний фактор

Рис. 1.3.4. Різновид груп населення [29]

Розвиток суспільства та прогрес у науці сприяє появі нових видів відпочинку, уможлиблює подальший розвиток відкритого міського простору. Соціальний чинник вказує необхідну площу території, відведеної для центру відпочинку, переважання тієї чи іншої релаксації з поміж іншим за статевими та віковими характеристиками користувачів (рис.1.3.5). Великий вплив мають

категорії населення на формування простору (створення додаткового комфорту тощо). Характеризується структурою соціальних зв'язків формальних/неформальних відношень, спілкування всередині соціальної групи та із оточуючим соціумом. У цьому понятті інтереси індивіда підпорядковуються інтересам соціуму, і людина сприймається як представник соціальної чи професійної групи [27].

Рис. 1.3.5. Приклади просторів для відпочинку різних категорій відвідувачів[30]

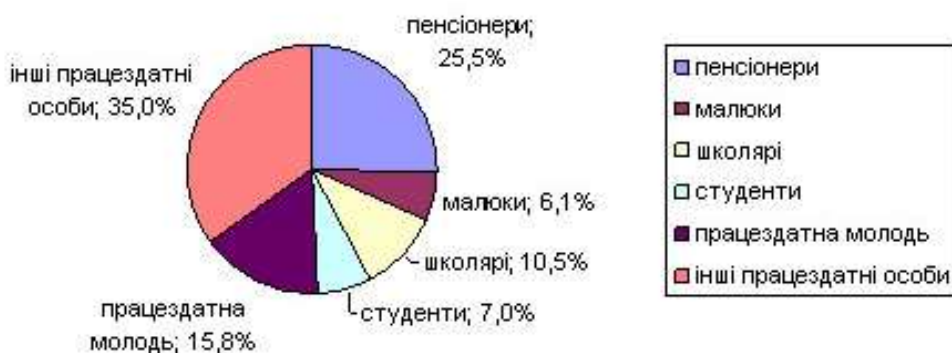

Рис.1.3.6. Структура населення м. Біла Церква [31]

Психологічний фактор – характеризується суб'єктивними пристрастями людини, душевними переживаннями (простору – середовища), особистими особливостями сприйняття оточуючого простору (світла – кольору – об'єму) [27].

Рис.1.3.7. Приклад сприйняття простору (світла – кольору – об'єму). Таємничий досвід — Сад сердець, Сінгапур 2012 [32]

Фізіологічний фактор – характеризується матеріальними та предметними процесами, орієнтацією задоволення основних потреб, функціональною організацією простору [27].

Одним із головних принципів ефективного використання громадського простору є його раціональне та доцільне функціональне зонування (рис.1.3.6), що буде сприяти задоволенню всіх основних потреб відвідувачів.

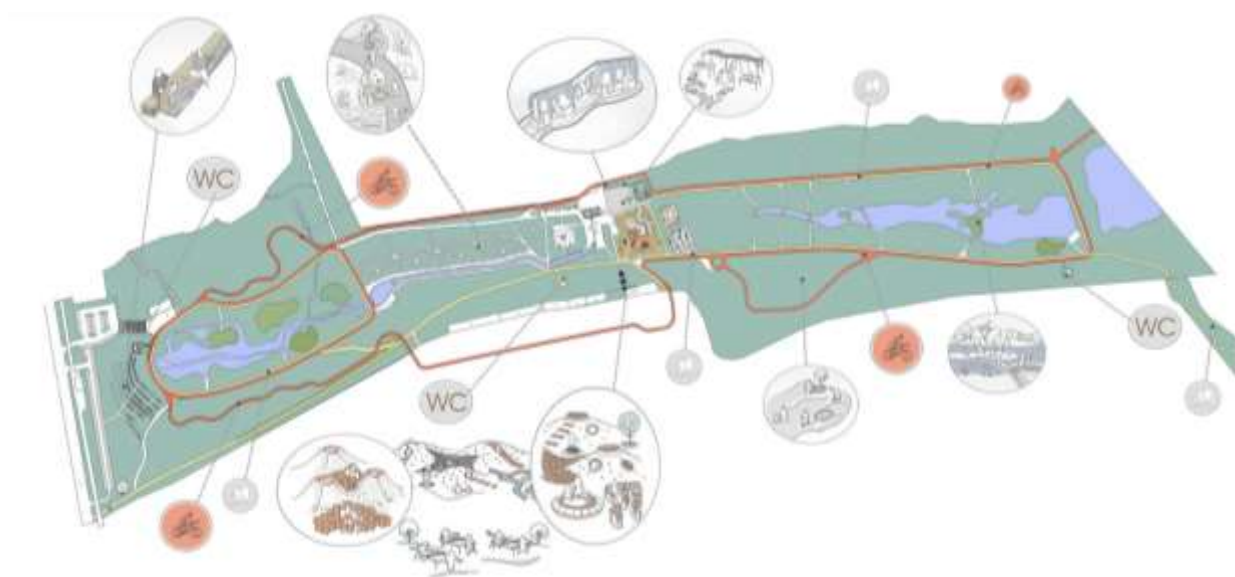

Рис. 1.3.8. Приклад функціонального зонування території [33]

Зовнішні фактори – об’єктивні показники, які впливають на міський простір, яких подальша видозміна не залежить від взаємодії із людиною чи соціумом. Серед них можливо виділити: екологічний, технологічний, природно-кліматичний та містобудівний [27].

Екологічний фактор – характеризується застосуванням природних матеріалів у проектуванні та максимального збереження природного ландшафту (рис.1.3.7), забезпечення екологічного комфорту міста. Врахування при проектуванні та плануванні відкритого міського простору екологічних положень [27].

Рис. 1.3.7. Приклад максимального збереження природного ландшафту та використання екологічних матеріалів, у парку «Червона стрічка» — парк річки Танхе, Китай 2006 [34]

Технологічний фактор – фактор, який передбачає використання новітніх технологій при проектуванні, формуванні та експлуатації відкритого міського простору. Науково-технічний прогрес зачепив усі сфери життя людини, тому при формуванні відкритого міського простору він має велике значення [27].

Проектуючи рекреаційний простір прибережної території має сенс використання технологій енергозабезпечення та автономного енергопродукування .

Електрика та інші види енергії можуть бути отримані безпосередньо від сонця, навіть у хмарну погоду. Сонячна енергія використовується у всьому світі

і стає все більш популярною для вироблення електроенергії, а також для опалення та опріснення води. Сонячна енергетика – одне із найперспективніших і динамічних відновлюваних джерел енергії (ВДЕ). Оскільки в Україні сонячна енергія – доволі популярне ВДЕ, можна спостерігати, що регіональний розподіл встановлених об'єктів ВДЕ корелює з рівнем інсоляції (рис.1.3.8) [35].

Рис. 1.3.8. Випромінювання і потенціал сонячної енергії в Україні [35]

Одним із важливих аспектів розвитку архітектурно-ландшафтного освоєння водних територій є розвиток об'єктів відновлювальної енергетики. В енергетичній галузі держав для утилізації чистої енергії водні території є корисними: а) як відновлювальні наземні гідроресурси [36]; б) як джерела альтернативної енергії; в) як перспективний ресурс видобутку корисних копалин з дна океанів; г) як нове джерело енергії водню (пов'язаний з процесом вивільнення водню) (рис.1.3.9) [2].

Рис. 1.3.9. Об'єкти відновлювальної енергетики на водних територіях[2]

Природно-кліматичний фактор – характеризується розміщенням відкритого міського простору, дією на його формування клімату, природних явищ, інсоляції, напрямку вітру, температури повітря, вологості тощо (рис.1.3.11) [27].

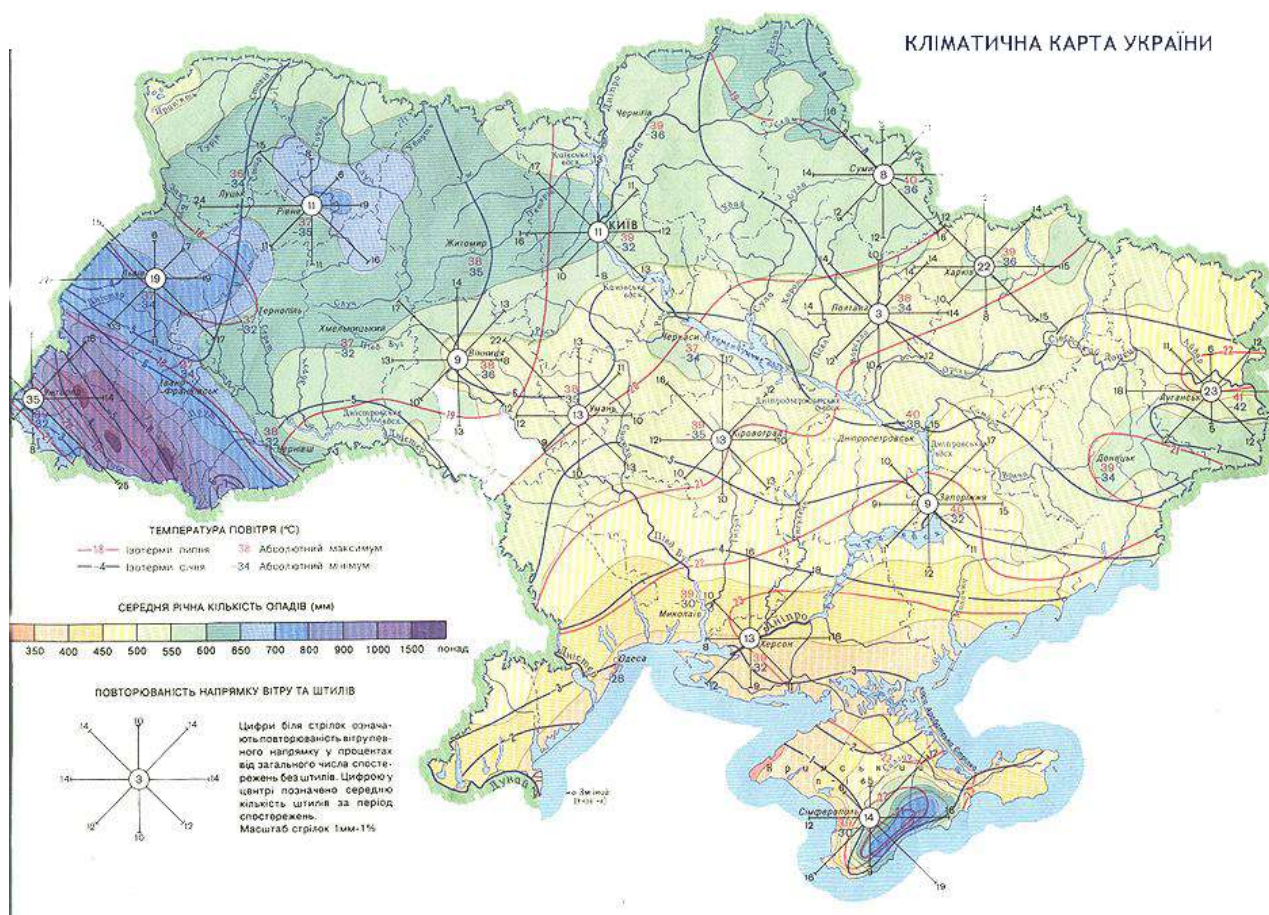

Рис.1.3.11. Кліматична карта України[37]

Основну роль у формуванні прибережної рекреаційної зони має режим річки (зони підтоплення), рельєф, адже саме від цього залежить форма, конфігурація, напрям, ландшафтне наповнення містобудівного об'єкту.

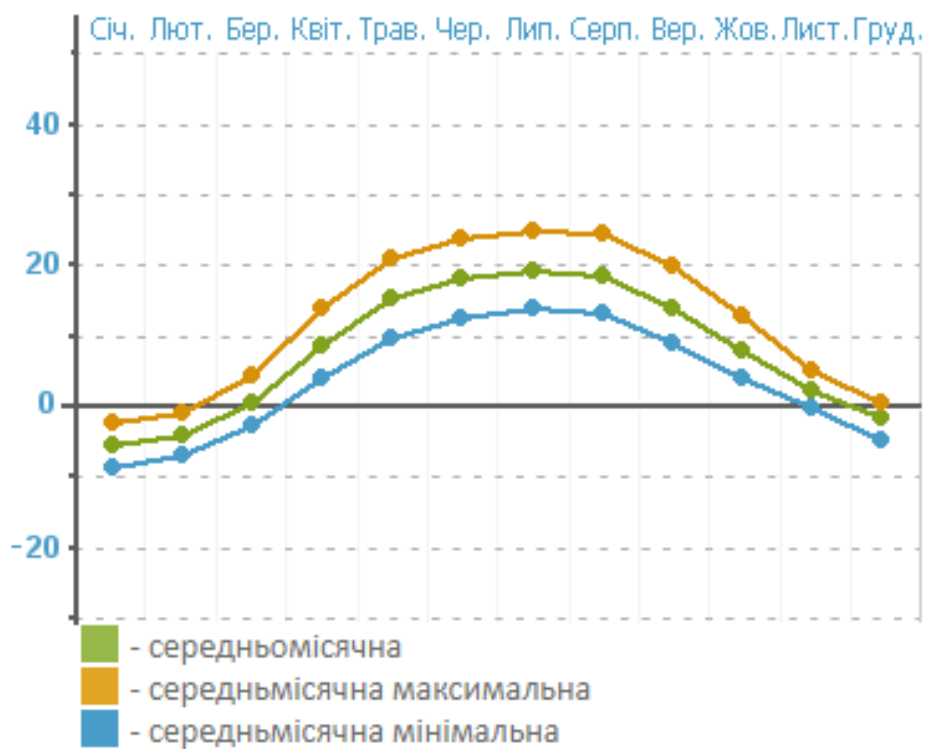

Рис.1.3.12. Середня місячна і річна температура повітря Білої Церкви[39]

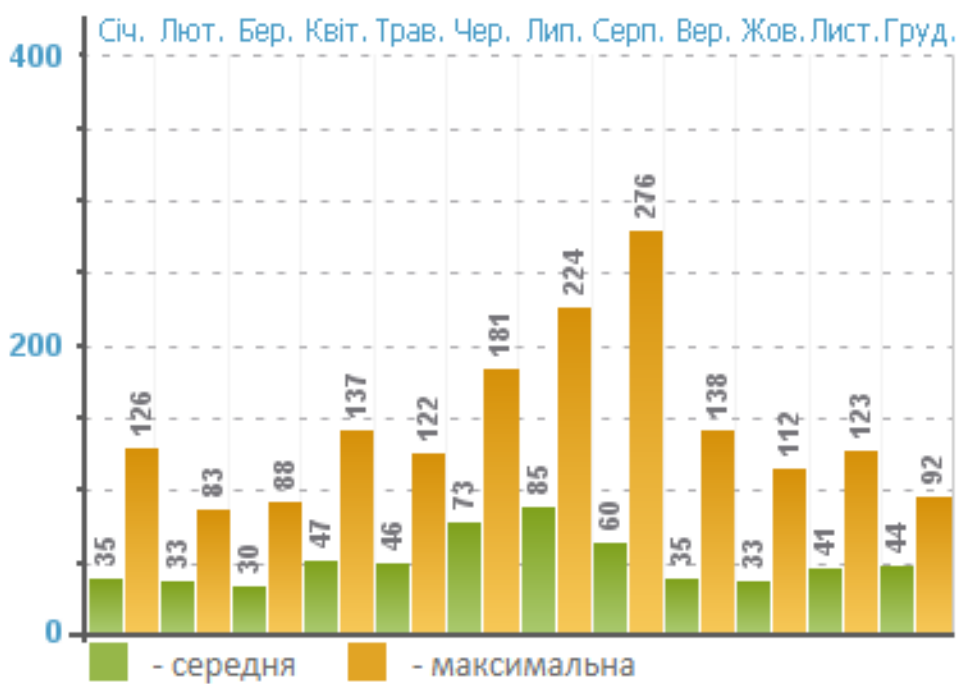

Рис.1.3.13. Середня місячна і максимальна кількість опадів в Білій Церкві[39]

Містобудівний фактор – цей фактор має значний вплив через те, що саме він визначає набір зон відкритого простору, зручність доступу до нього та в результаті цього – ефективність роботи його механізму [27].

Зручність доступу – основна умова розвинутої рекреаційної зони, що передбачає різні типи сполучення: пішохідний, вело-, авто-, доступ водою (рис.1.3.14); які погоджені між собою та є взаємодоповнюючими.

Рис.1.3.14. Типи сполучення

Висновки до розділу 1

Виявлено, що для ландшафтної організації рекреаційних зон на прибережних територіях, необхідно спиратися на фактори впливу водної поверхні на прибережну територію, культурно-історичний і регіональний досвід подібного проектування та прибережної організації території.

Основними аспектами ландшафтної організації рекреаційних зон на прибережних територіях є основи архітектурно-ландшафтної організації прибережних та водних територій, функціонально-просторовий розвиток водної рекреації, розробка принципів, методів, прийомів і засобів планувальної організації водно-зелених територій міста, із урахуванням впливу води як динамічного компоненту ландшафту, містобудівний потенціал водойм та прилеглих до них територій, формування рекреаційних територій з використанням водойм.

Проаналізовано наукові роботи, в яких розглянуто сутність такого поняття як рекреаційна діяльність, особливості розвитку прибережних територій та використання водойм у рекреаційній діяльності людини. Досліджено поняття рекреаційна діяльність та встановлено особливості розвитку прибережних територій і використання водойм у рекреаційній діяльності людини. Увага приділяється функціонально-просторовим підходам та методам збереження і використання об'єктів природно-заповідного фонду у структурі міст.

Виявлено, що прибережні території приваблюють відвідувачів. Сучасні дослідження з психо-географії та когнітивної нейропсихології відзначають, що контакт з водою та природою надає людині сильний та тривалий ефект психічного благополуччя та релаксації.

При проектуванні рекреаційних зон на прирічковій території, потрібно виділити: зовнішні (природо-кліматичні, технологічні, екологічні та містобудівні) та внутрішні (соціальні, культурні, психологічні та фізіологічні).

РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ЗАХОДІВ ОРГАНІЗАЦІЇ РЕКРЕАЦІЙНИХ ЗОН НА ПРИБЕРЕЖНИХ ТЕРИТОРІЯХ

2.1. Принципи ландшафтної організації рекреаційних зон на прибережних територіях

До принципів організації рекреаційних зон на прибережних територіях можна віднести:

- принцип активізації рекреаційної діяльності (рис.2.1.1) – розвиток рекреаційної діяльності виходячи із закладеного потенціалу території та рекреаційних потреб населення. Рекреаційний потенціал території залежить від соціальних, економічних, ландшафтних, кліматичних, екологічних, історичних факторів.

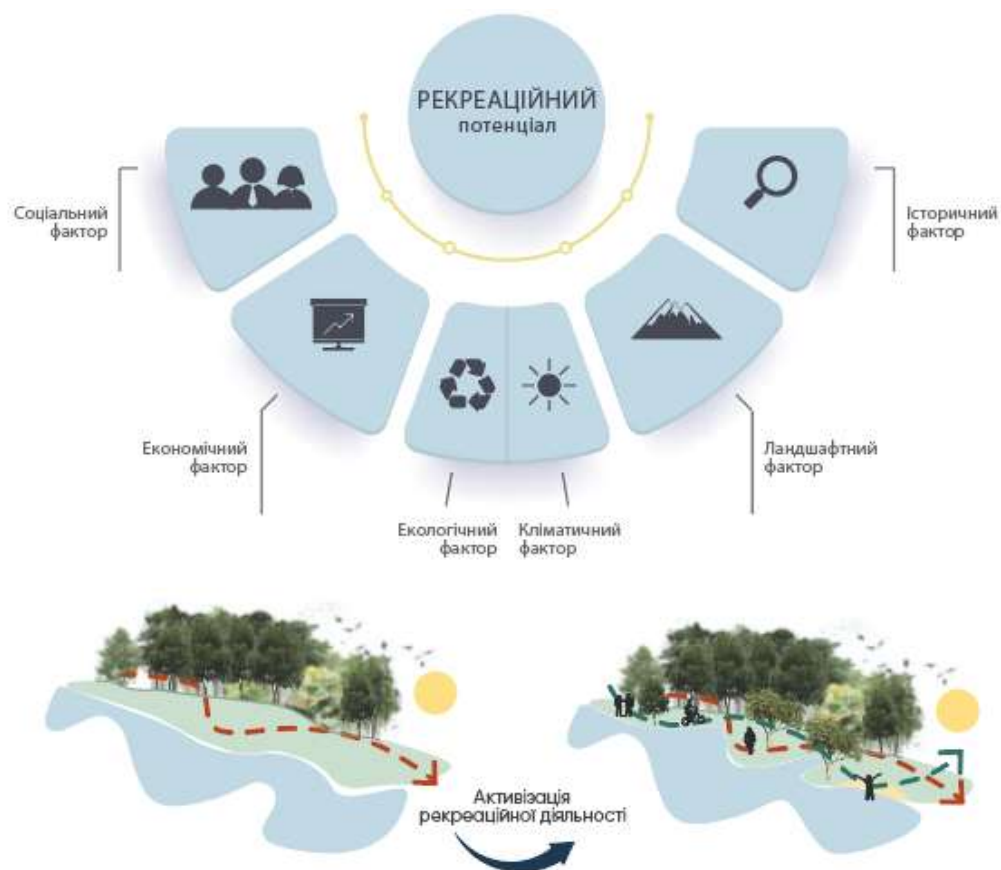

Рис. 2.1.1. Схема до принципу активізації рекреаційної діяльності

- принцип ієрархічної організації структури (рис.2.1.2) – впорядкування розподілу функціонального зонування (системи) його частин та елементів. Від ієрархічної впорядкованості структури між елементами системи залежатиме їх

ефективність функціонування. У містобудуванні розглядають структуру комунікацій (магістралей руху та передачі інформації), композиційну та функціональну просторово-часові структури та образно-художню структури. Ієрархічна організація структури характеризується організованістю взаємодій між окремими рівнями системи. Наприклад, «місто-парк – прибережна зона – рекреаційна зона – функціональна зона – локація» та «потреби індивіду – охорона культурної спадщини – урахування обмежень та інтересів – визначення напрямків використання території – визначення напрямків розвитку – раціональне використання природних ресурсів».

Рис. 2.1.2. Схема до принципу ієрархічної організації структури

- принцип естетичної цілісності (рис.2.1.3) – поєднання минулого і сьогодення, обумовлене естетичним уподобанням соціальних та етнічних груп.

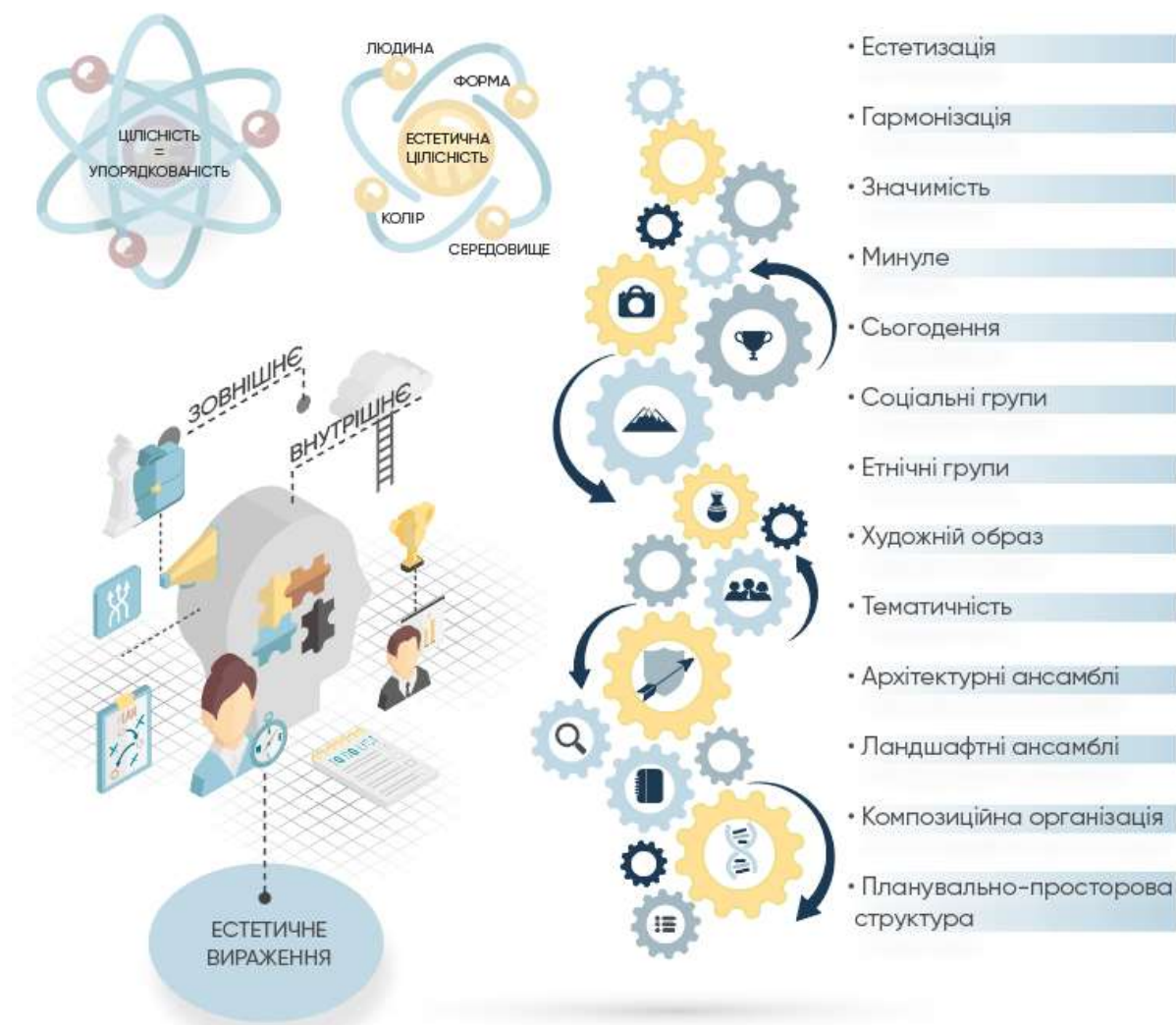

Рис. 2.1.3. Схема до принципу ієрархічної організації структури

• принцип розкриття структури (залучення) природного ландшафту (рис.2.1.4) – використання природного ландшафту для урізноманітнення проектування малих архітектурних форм та функціональних зон;

• принцип екологічної свідомості (рис.2.1.5.) – використання екологічних будівельних матеріалів, запровадження енергозберігаючих технологій та розповсюдження екопропаганди в благоустрої.

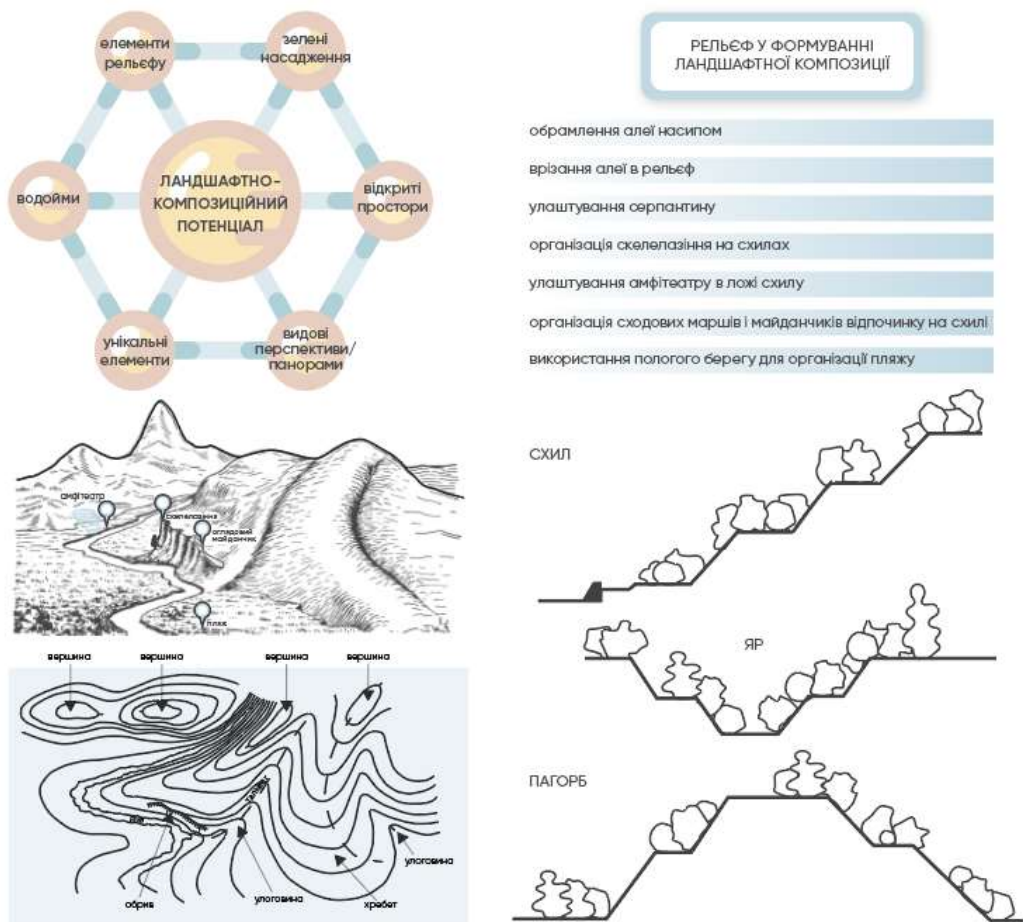

Рис. 2.1.4. Схема до принципу залучення природного ландшафту

Рис. 2.1.5. Схема до принципу залучення природного ландшафту

• принцип збереження існуючої природної структури (рис.2.1.6) – втручання до природного середовища з метою його поліпшення і збереження сьогодні та для майбутніх поколінь. Окультурення ландшафту.

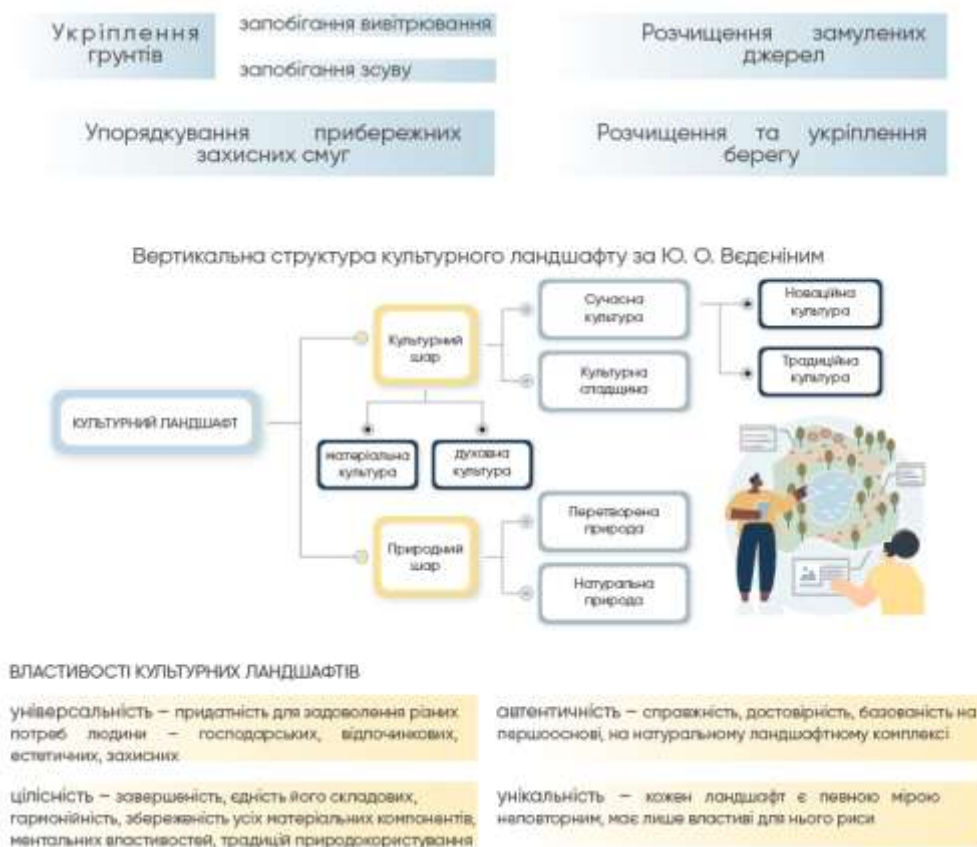

Рис. 2.1.6. Схема до принципу залучення природного ландшафту

2.2. Модель ландшафтної організації рекреаційних зон на прибережних територіях

Принципи вказані у попередньому підрозділі лежать в основі розробки функціонально-просторової моделі розвитку рекреаційних зон на прибережній території дендропарку.

Для створення більш точної моделі ландшафтної організації на прибережних територіях на прикладі Державного дендрологічного парку «Олександрія» НАН України проведено аналіз дендропарків природно-заповідного фонду України, результати якого представлені у таблиці 2.2.1 (додаток 2).

На основі аналізу дендропарків природно-заповідного фонду України складено діаграми:

- розподіл за площею дендрологічних парків (рис. 2.2.1);
- розподіл за площею дендрологічних парків загальнодержавного значення (рис. 2.2.2);
- розподіл за площею дендрологічних парків місцевого значення (рис. 2.2.3);
- вид та наявність водойм в дендропарках (рис. 2.2.4);
- вид та наявність водойм в дендропарках загальнодержавного значення (рис. 2.2.5);
- вид та наявність водойм в дендропарках місцевого значення (рис. 2.2.6);
- історична складова в дендропарках (рис. 2.2.7);
- історична складова в дендропарках загальнодержавного значення (рис. 2.2.8);
- історична складова в дендропарках місцевого значення (рис. 2.2.9);
- кількість дуже великих дендропарків із прибережною територією та історичною основою (рис. 2.2.10)

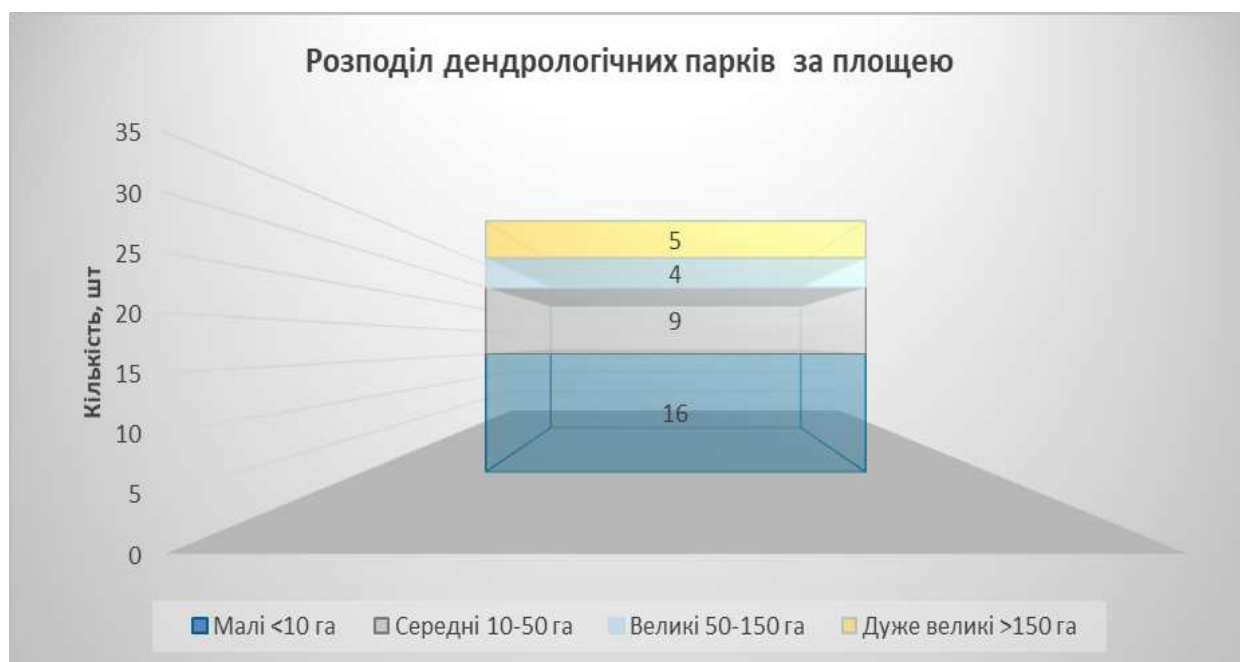

Рис. 2.2.1. Діаграма розподілу дендрологічних парків за площею

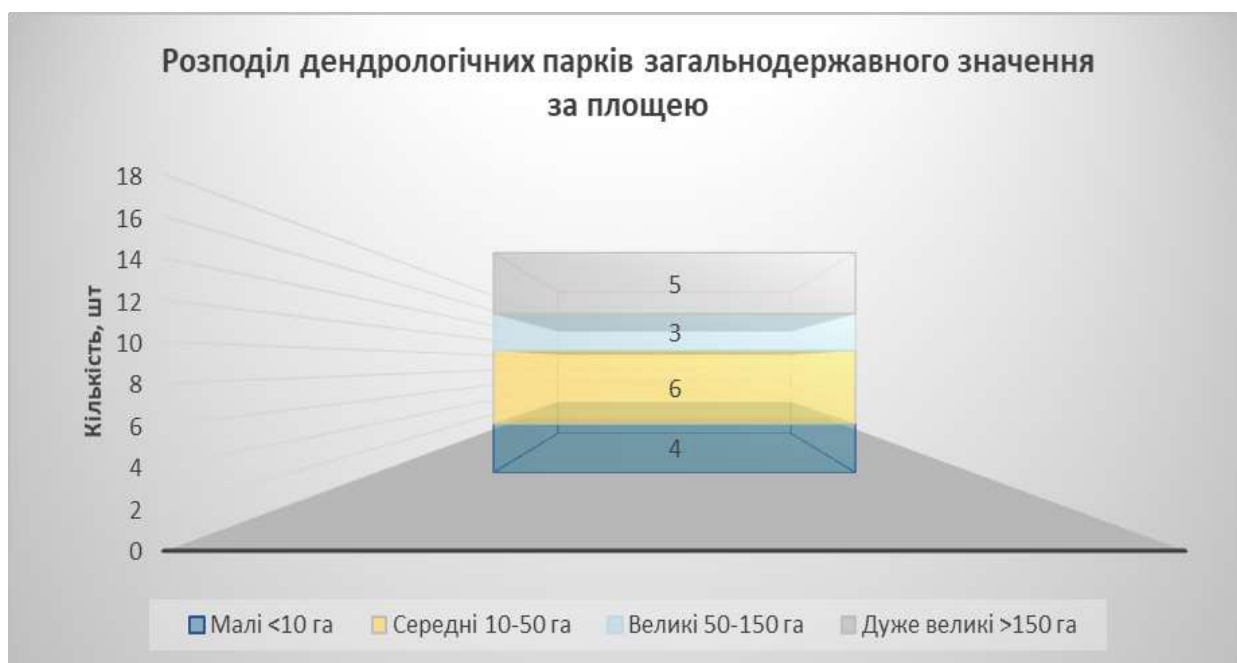

Рис. 2.2.2. Діаграма «Розподіл дендрологічних парків загальнодержавного значення за площею»

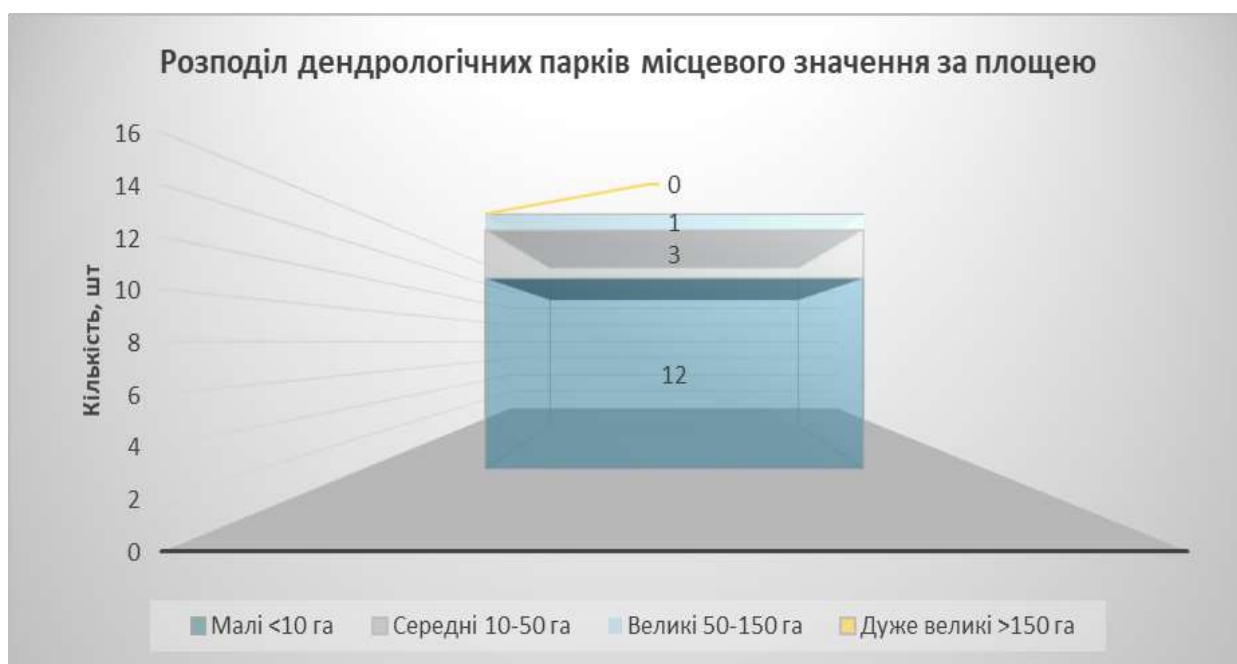

Рис. 2.2.3. Діаграма «Розподіл дендрологічних парків місцевого значення за площею»

Рис. 2.2.4. Діаграма «Водойми в дендопарках: вид і наявність»

*Рис. 2.2.5. Діаграма «Водойми в дендопарках загальнодержавного значення:
вид і наявність»*

Рис. 2.2.6. Діаграма «Водойми в дендропарках міського значення: вид і наявність»

Рис. 2.2.7. Діаграма «Історична основа дендропарків»

Рис. 2.2.8. Діаграма «Історична основа дендропарків загальнодержавного значення»

Рис. 2.2.9. Діаграма «Історична основа дендропарків місцевого значення»

Рис. 2.2.10. Діаграма «Кількість дуже великих дендропарків з прибережною територією та історичною основою»

Аналіз дендропарків природно-заповідного фонду України було проведено за такими критеріями: наявності прибережної зони, наявності історичної основи та площею від 150 га (за площею дендропарки, арборетуми, дендрарії поділяються на: малі (до 10 га), середні (10–50 га), великі (50–150 га), дуже великі (понад 150 га)).

Виявлено, що лише 5 дендропарків у нашій країні відповідають всім зазначеним критеріям одночасно – це Державний дендрологічний парк «Веселі Боковеньки», Державний дендрологічний парк «Асканія-Нова», Державний дендрологічний парк «Тростянець» НАН України, Національний дендрологічний парк «Софіївка» та Державний дендрологічний парк «Олександрія» НАН України.

Аспекти індивіда, природи та історії лежать в основі розробки моделі МЕТА-середовища (рис.2.2.11). МЕТА-середовище – це сукупність просторів націлених на відродження та переосмислення культурної спадщини, задоволення дозвіллевих потреб різних соціально-вікових груп, збереження та відновлення природи.

Рис. 2.2.11. Схема моделі МЕТА-середовища

Історична місцевість має власну «особистість» та культурну ідентичність. Культурна спадщина відображає нашу громадську, національну айдентіку. Вона формує уявлення про естетичні смаки та гармонію поколінь, програмує життєвий уклад, традиції та світогляд українців. Збереження та відродження матеріальної та нематеріальної культурної спадщини ґрунтується та засадах модернізації, регенерації та ревалоризації. Створення умов для розвитку ремесл, культурних традицій сприятиме збереженню історичної ідентичності. Засоби збереження культурно-історичної спадщини повинні бути пов'язані із елементами планування простору. Розвиток та популяризація знань про особливості конкретної історичної місцевості, консультування громадян щодо способів її збереження та відродження сформує усвідомлене ставлення до спадщини.

Поняття рекреація безпосередньо пов'язане з відпочинком, а відпочинок – це будь-яка людська діяльність, що не націлена на задоволення базових

потреб. Індивіди з різних соціально-вікових груп обирають різні варіанти проведення вільного часу (дозвілля), залежно від власних інтересів та можливостей. Дозвілля включає в себе певний спектр видів діяльності, що можна поділити на такі групи потреб як ігрову, пізнавальну, релаксаційну, оздоровчу тощо. В свою чергу різні види діяльності можуть відповідати не одній групі потреб, а бути змішаними. Можна виокремити такі види діяльності індивіда під час відпочинку :

- спілкування за інтересами;
- пізнавальна діяльність;
- пасивні розваги;
- активні види діяльності, пов'язані з фізичним певним навантаженням (рухливі ігри, танці, прогулянки, заняття спортом, альпінізм, стрільба з луку);
- аматорські заняття (риболовля, збір грибів чи ягід тощо);
- екскурсії;
- заохочення до мистецької діяльності (гончарні майстеркласи, живопис, декламування віршів тощо);

Втручаючись до природного середовища з метою його поліпшення і збереження сьогодні та для майбутніх поколінь, вдаються до наступних заходів збереження існуючої природної структури:

- за для збереження ландшафту, попередження його спрощення і зниження стійкості проти зовнішніх впливів (природно-антропогенних та антропогенних), вдаються до ревіталізації;

- упорядкування прибережних захисних смуг, укріплення берегу, розчищення замулених джерел, формування водоохоронних зон.

- окультурення ландшафту – створення оптимізованого діяльністю людини ландшафту, за певною системою, що буде характеризуватись високим рівнем естетичності та досконало виконуватиме запроєктовані функції.

Наразі екологічна свідомість є однією із стовпів проектування. Головними завданнями екоосвіди є покращення екологічної ситуації через

створення нової культури по відношенню до потреб та цінностей населення. Виходячи з цього можна сформулювати такі вимоги:

- раціональне споживання ресурсів;
- безпека у використанні виробів та матеріалів для користувачів та будівельників, високі шумоізоляційні якості, мінімальні викиди, випромінювання, вібрації;
- походження будівельних матеріалів та предметів благоустрою. Також раховується захист навколишнього середовища виробником, дотримання прав працівників на підприємстві тощо;
- утилізація, можливість матеріалів чи виробів використання повторно;
- удосконалення форми за для функції та енергоефективності;
- запровадження енергозберігаючих та енергопродукуючих технологій;
- розповсюдження екопропаганди у благоустрої, тобто повсюду встановлення сортувальної системи сміттєзбору, інформаційні позначки про використання саме екоматеріалу, інформаційні стенди тощо.

Тож МЕТА-середовище – це синтез задоволення потреб індивіда, збереження культурної спадщини та свідомого природокористування.

2.3. Прийоми організації рекреаційних зон на прибережних територіях

До прийомів організації рекреаційних зон на прибережних територіях можна віднести :

- прийом збереження культурно-історичного значення (рис.2.3.1) – важливо зберегти історичне середовище місцевості. За останні роки в Україні набуває популярності внутрішній туризм. Громадяни із задоволенням відвідують історичні місцевості. Підтримка історичної теми середовища, вирішення інфраструктурних питань – відсутність якісного туристичного ареалу, комфортного під'їзду до території, благоустрою, місця для нічлігу тощо, посприяє розвитку об'єктів культурно-історичного значення та соціально-економічному розвитку населеного пункту;

Збереження культурно-історичного значення

Рис. 2.3.1. Схема до прийому збереження культурно-історичного значення

- прийом реорганізації функціонально-планувальної системи (рис.2.3.2) – використання поліфункціонального зонування. Насичення простору не тільки гарними перспективами та панорамами, а й різними інтерактивними майданчиками, майданчиками для пікніків, лабіринтами тощо. Також прийом реорганізації функціонально-планувальної системи включатиме в себе тематичне зонування, тобто кожна тематична зона може містити в собі різні локації за функцією, але вони будуть поєднані спільною темою;

Рис. 2.3.2. Схема до прийому реорганізації функціонально-планувальної системи

- прийом пропорційності (рис.2.3.3) – взаємозв’язок та співвідношення елементів композиції один з одним та із загальною композицією. Більшість ландшафтних композицій зводяться до пропорції «золотого перетину», яка лежить в основі багатьох природних форм : у випадку розподілу відрізка на 2 частини весь відрізок відноситься до більшої частини, як більша частина відноситься до меншої – 3 : 5 : 8. Пропорція має бути присутня також як у формі елементів, так і в наповненості рослинами та кольором. Наприклад $\approx 65\%$ основного (маси, форми, кольору), $\approx 25\%$ додаткового і $\approx 10\%$ контрастного;

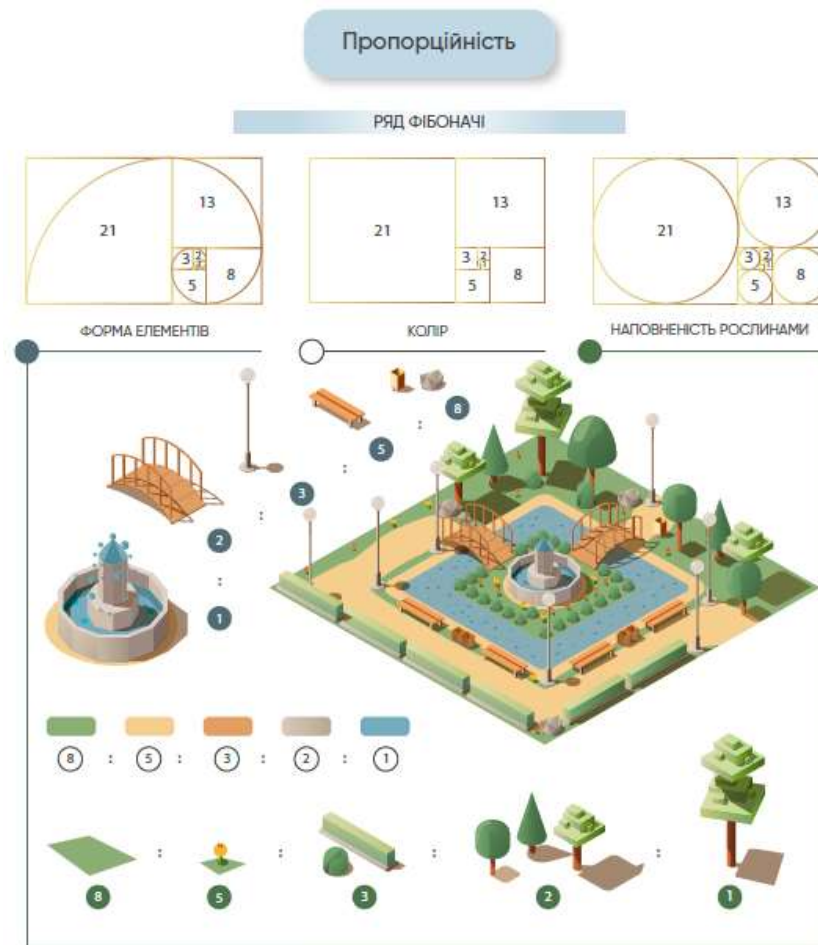

Рис. 2.3.3. Схема до прийому пропорційності

• прийом організації дозвіллевих зон для різних категорій населення (рис.2.3.4) – створення зон відпочинку, що об’єднали б інтереси різних вікових та соціальних груп населення та моновікових зон відпочинку. Кожна вікова категорія має певні дозвіллеві запити та потреби. В основі яких лежать такі фактори: інтереси, соціальний статус, освіта, релігія тощо. Для доцільної організації дозвіллевих зон, потрібно врахувати особливості кожної групи. Для дошкільного віку – пріоритетна ігрова зона, для молоді – пізнавальна, для середньої та старшої вікової групи – релаксаційна. Тому можна поділити зони на ігрові, пізнавальні та релаксаційні, а в деяких зона поєднати всі три варіанти, таким чином об’єднавши інтереси різних вікових та соціальних груп;

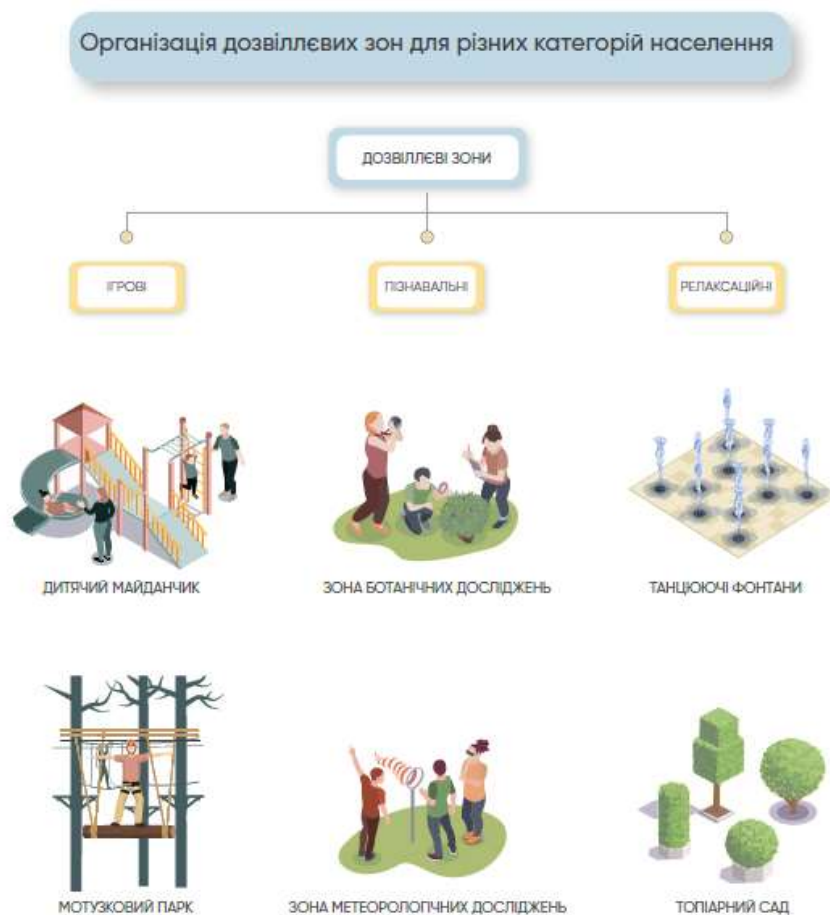

Рис. 2.3.4. Схема до прийому організації дозвіллевих зон для різних категорій населення

- прийом поєднання планувальної структури з природно-ландшафтною складовою та водоймою (рис.2.3.5) – використання компонентів ландшафту місцевості (рельєфу, водойми, рослинності) для розробки архітектурно-планувальної композиції. У ландшафтній архітектурі вода є одним із провідних компонентів, порівняно з відносною стійкістю рельєфу та сезонній і віковій мінливості зелених насаджень. Спираючись на унікальні природні якості, можна зауважити, що вода грає провідну роль в планувальній структурі ландшафтних об'єктів та зон.

Поєднання планувальної структури з природно-ландшафтною складовою та водоймою

Рис. 2.3.4. Схема до прийому поєднання планувальної структури з природно-ландшафтною складовою та водоймою

Висновки до розділу 2

Теоретично обґрунтовано актуальність використання прибережних зон для рекреаційної діяльності. Сформовано принципи ландшафтної організації рекреаційних зон на прибережних територіях : принцип активізації рекреаційної діяльності, принцип ієрархічної організації структури, принцип естетичної цілісності, принцип розкриття структури (залучення) природного ландшафту, принцип екологічної свідомості та принцип збереження існуючої природної структури.

Розроблено модель ландшафтної організації рекреаційних зон на прибережних територіях – модель МЕТА-середовища, що синтезує задоволення потреб індивіда, збереження культурної спадщини та свідомого природокористування.

До прийомів організації рекреаційних зон на прибережних територіях відносяться: прийом збереження культурно-історичного значення, прийом реорганізації функціонально-планувальної системи, прийом пропорційності, прийом організації дозвіллевих зон для різних категорій населення та прийом поєднання планувальної структури з природно-ландшафтною складовою та водоймою.

Проектування рекреаційних зон на прибережній території є невід'ємною частиною рекреаційного середовища будь-якого населеного пункту. Середовище має задовольняти просторові потреби кожного індивіда не залежно від соціальної чи вікової групи. Аспект екологічної свідомості став незмінним супроводом сучасного проектування. Використання природного середовища за для дозвілля населення забезпечує психологічний відрив від міського середовища.

РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ РЕКРЕАЦІЙНИХ ЗОН НА ПРИБЕРЕЖНІЙ ТЕРИТОРІЇ ДЕРЖАВНОГО ДЕНДРОЛОГІЧНОГО ПАРКУ «ОЛЕКСАНДРІЯ» НАН УКРАЇНИ

3.1. Аналіз вихідної ситуації

Територія запроектованої ділянки знаходиться у межах Державного дендрологічного парку «Олександрія» НАН України (рис. 3.1.1), розташованому в м. Біла Церква Київської області, поблизу південного виїзду з міста Глибочанським шосе, район Заріччя.

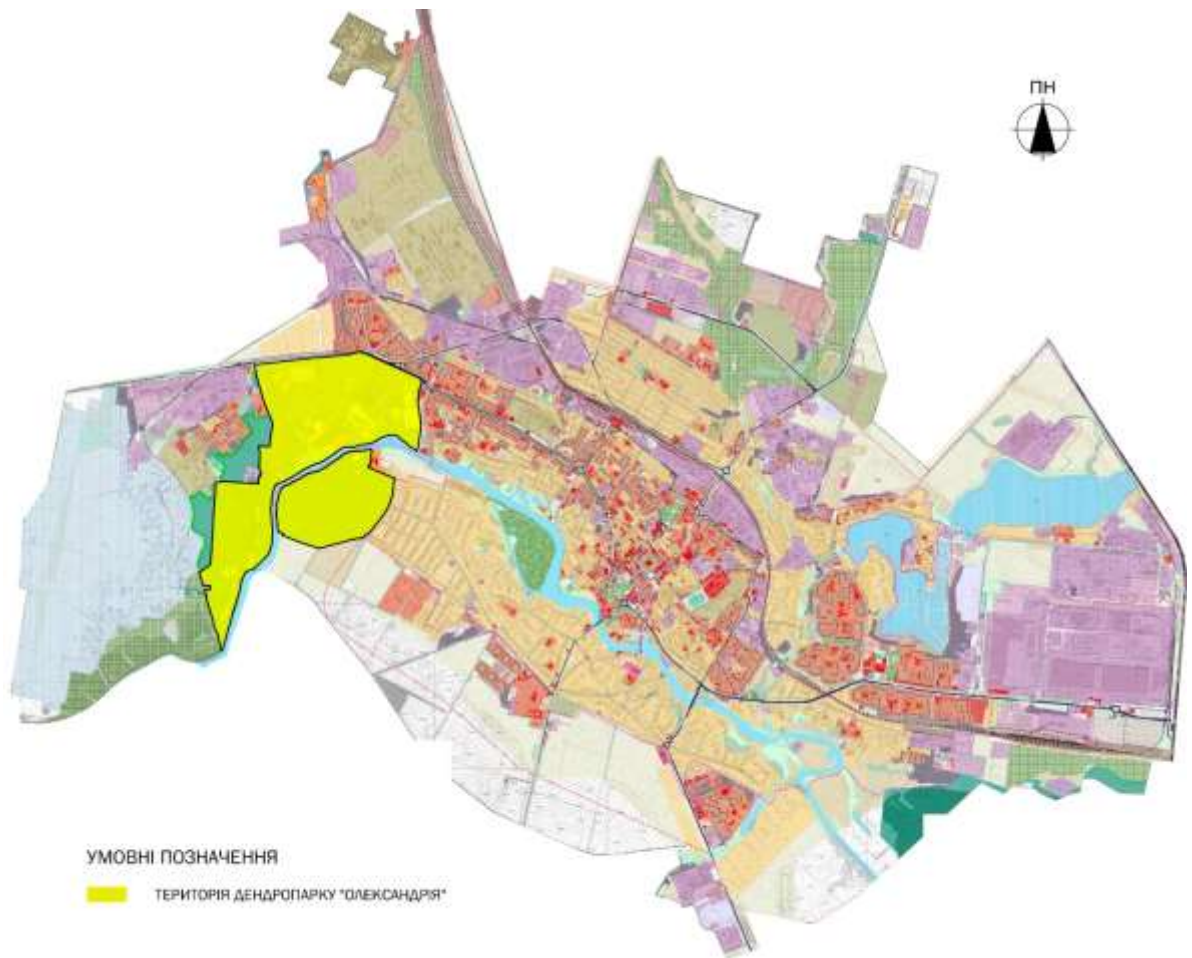
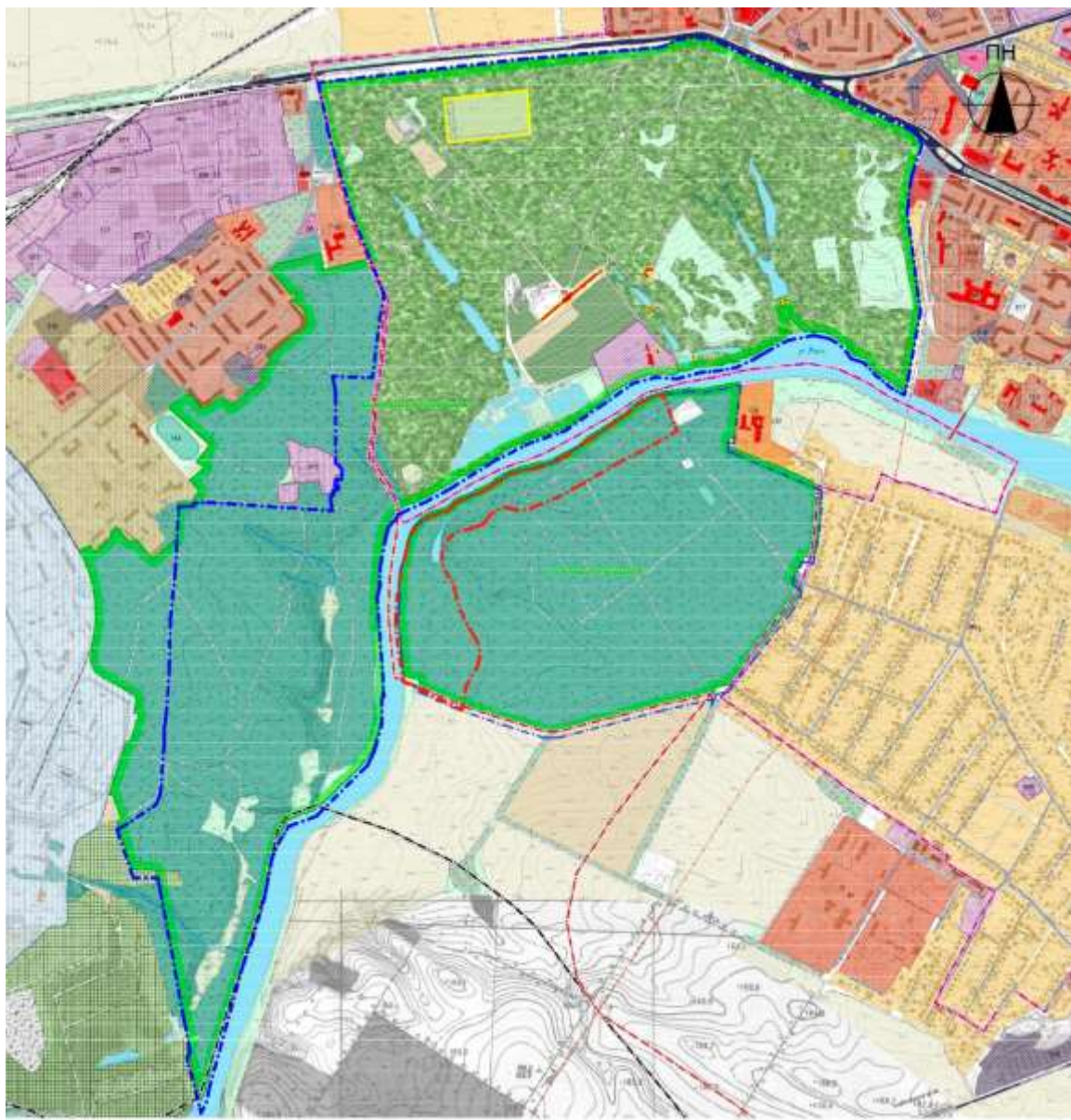

Рис. 3.1.1. Схема розташування території Державного дендрологічного парку «Олександрія» у планувальній структурі м. Біла Церква

Розглядаючи характер існуючого використання території (рис.3.1.2), її функціональним призначенням є зона міських лісів. Ділянка є прибережною частиною урочища, «Голендерня», що входить до складу дендропарку «Олександрія».

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

	МЕЖА МІСТА 1963 Р.		ЗОНИ ВІДВОДУ ЗАПОВІДІ		ЗЕЛЕНІ НАСАДЖЕННЯ
	МЕЖА МІСТА ЗГІДНО ЗАТВЕРЖЕНОГО ГЕНПЛАНУ 1984 Р. (ЗАТВЕРДЖЕНА В 1985 Р.)		ОБ'ЄКТИ ДОРОЖНОГО СЕРВІСУ		ЗАГАЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ
	МЕЖА МІСТА ЗГІДНО ТЕО РОЗВИТКУ М. БІРА ЦЕРКВА 2004 Р. (ЗАТВЕРДЖЕНА У 2010 Р.)		САРИВНИ КООПЕРАТИВІВ		ЛІСА
	ТЕРИТОРІЯ		АВТОСТОЯНОК		КИБИ
	ЖИТЛОВІ ЗБУДОВИ		СЕЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ		ТРАВА РОСЛИННОСТЬ
	загальножиттєві		ТОВАРИЩІ РИВНИХ ГОСПОДАРСТВ		ЗАБОЛОЧЕНІ ЗЕМЛІ
	садівні		НЕДІ ВИРОВНИ		ЗЕМЛІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ
	ГРОМАДСЬКІ ЗБУДОВИ		ПІДПРИЄМСТВО, ЩО НЕ ДІЄТЬ		РІВНИ
	КУЛЬТОВІ, СПОРТІВ. ОБ'ЄКТИ МЕМОРІАЛЬНОЇ СПАДЩИНИ		СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ		ГОРБИ
	ВІДПОД. НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ		КОЛОДІВЦІ		ФРУКТОВІ САДИ
	ДІТЯЧІ НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ		КОЛЕКТИВНІ САДИ		ВОДОЙМИ
	ЗАКЛАДИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я		ПЛЕШО		БУЛЬВАРНА МЕРЕЖА
	ЗАКЛАДИ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ		ВІЛНИ		МАГІСТРАЛЬНІ ВІТКИ
	ЗАКЛАДИ ВІДОПОЧИНКУ ТА ТУРИЗМУ		ГОРЮЩІ		КОЛОДІВ. ВІТКИ
	СПОРТИВНІ СПОРТДИ		ПОГОНІ ТА СЕРКИ ПОСІТКОВИХ ВІДВОДІВ		ПРОДІЛ. ПЛІТКИ
	ГРОМАДСЬКІ ОБ'ЄКТИ, ЩО НЕ ФУНКЦІОНУЮТЬ		ЗЕМЕЛЬНІ ВІДВОДИ		ЛІНІ ЕЛЕКТРОПЕРЕДАЧІ ВИСОКОЇ НАПРУГИ
	ПРОМИСЛОВІ ПІДПРИЄМСТВА		ПІД ПРОМАДСЬКУ ЗБУДОВУ		ОБ'ЄКТИ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ ЗАГАЛЬНО-ДЕРЖАВНОГО ЗНАЧЕННЯ ДЕНДРОПАРК "ОЛЕКСАНДРИЯ"
	КОМУНАЛЬНІ ПІДПРИЄМСТВА		ПІД ВІДОБНАВСТВО КУЛЬТОВИХ СПОРТДИ		ПАМ'ЯТКИ АРХІТЕКТУРИ ТА МІСТОБУДУВАННЯ
	СКЛАДИ, СІДІ		ПІД РЕКОНСТРУКЦІЮ		НАЦІОНАЛЬНОГО ЗНАЧЕННЯ
	КЛУБНИЙ ОРГАНІЗАЦІЯ		ПІД ВАСКОКВАРТУРНІ ЗБУДОВИ		МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ
	ПРИВАТНО ТА МАЛІ ПІДПРИЄМСТВА РІЗНОГО ПРОФІЛЮ		ПІД САДІВНІ ЗБУДОВИ		МЕЖА ДІЛОВОЇ ТЕРИТОРІЇ
	ПІДПРИЄМСТВА ТРАНСПОРТУ		ПІД ПРОМИСЛОВО-КОМУНАЛЬНІ ПІДПРИЄМСТВА		МЕЖА ЗАРОСЛОВОЇ ДІЛЯНКИ
	ВІДОБРАВСЬКОГО ВІАНТАЖНОГО АВІАЦІЙНОГО КОМПЛЕКСУ				

Рис. 3.1.2. Схема існуючого використання території державного дендрологічного парку «Олександрія»

Оскільки запроєктована ділянка є лише частиною урочища, на опорному плані (рис.3.1.3) розглянута вся територія «Голендерні». Із заходу на північ омивається р.Рось, з півночі на схід межує із санаторієм «Дубрава» та садибною забудовою, на півдні – аграрне освоєння територій.

Планувальні обмеження на території (рис.3.1.4.) згідно з кадастровим планом м. Біла Церква:

- зона підтоплення;
- територія лісових зелених насаджень;

вимоги щодо охорони прибережних територій річки.

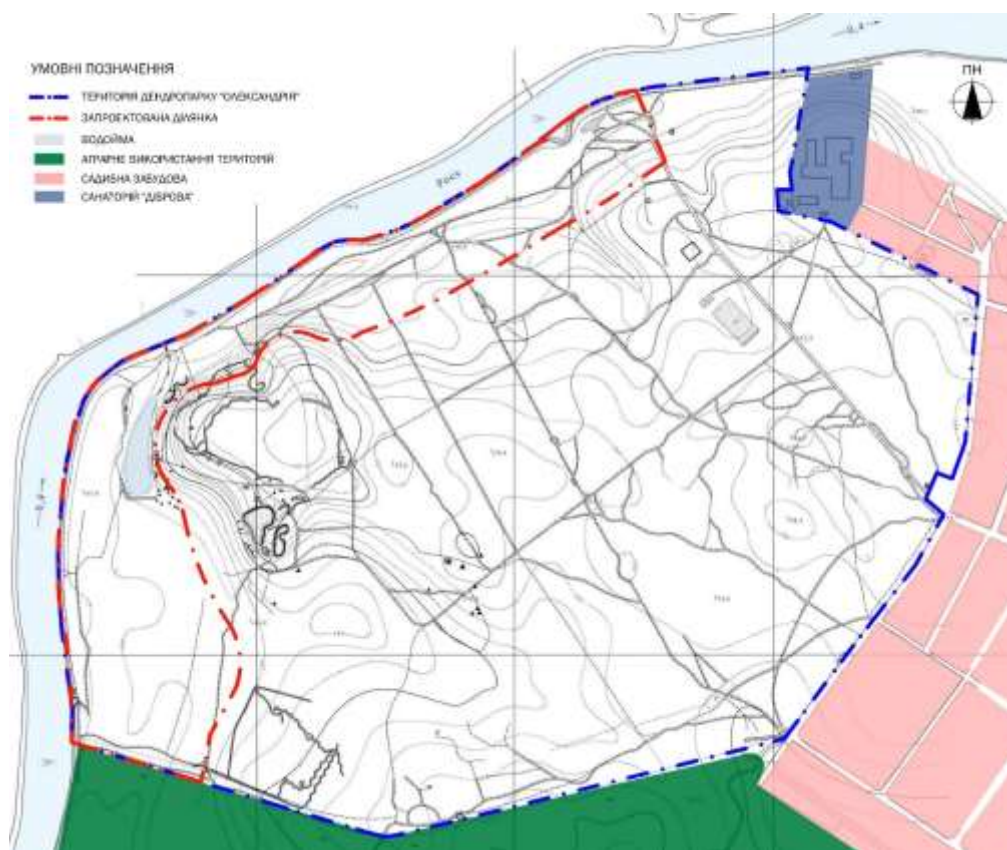
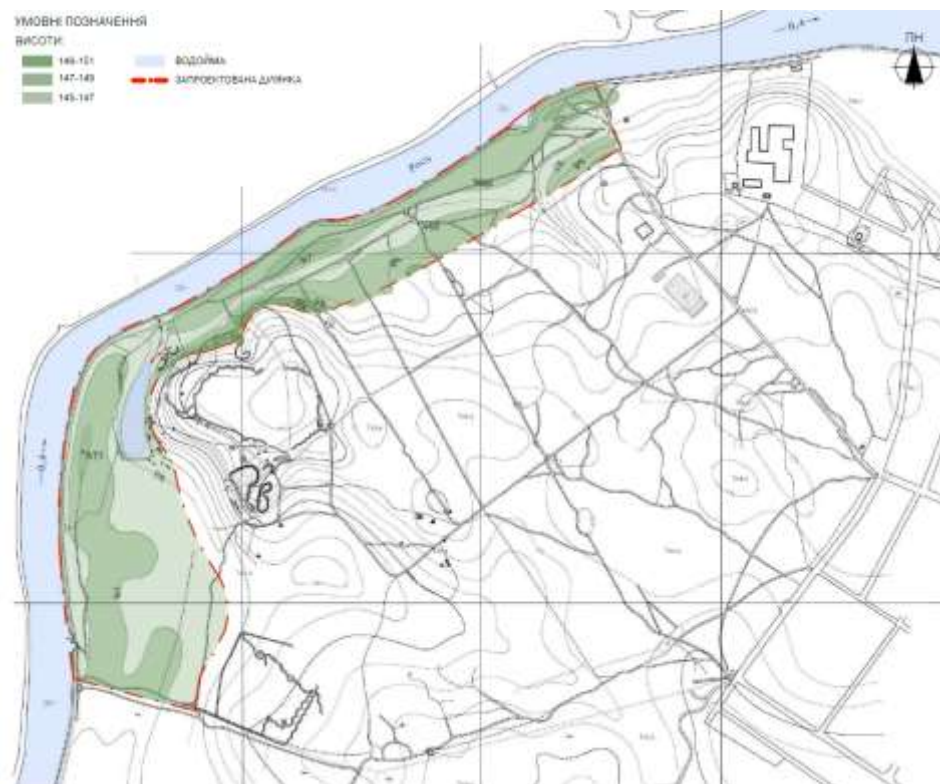

Рис. 3.1.3.Схема опорного плану території

3.1.4. Схема планувальних обмежень

Рельєф запроєктованої ділянки (рис. 3.1.5.) має значні перепади до 5 м.

3.1.5. Схема геоморфологічного аналізу рельєфу

Історико-культурний аналіз містобудівного об'єкта

Під час громадянської та Великої Вітчизняної воєн парк сильно постраждав. З 1946 р. "Олександрія" передана у відання Академії наук УРСР. Почалося її планомірне відновлення. Роботи велися спершу на площі 201,5 га, а у 1998 р. площа парку збільшилася до 297 га. У 2011 р. було приєднане урочище «Голендерня» площею 103,7 га, на якій і буде запроєктована прибережна територія. Загальна площа парку (рис.3.1.6.) на сьогодні – 401,7 га.

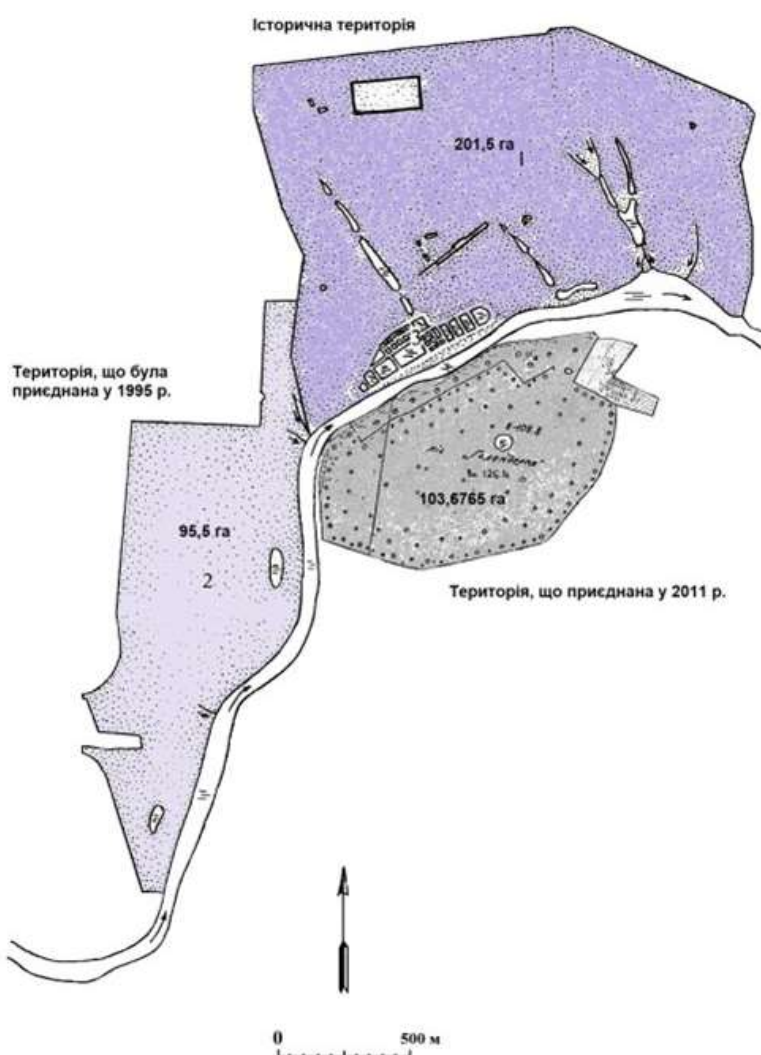

Рис.3.1.6. Схема території Державного дендрологічного парку «Олександрія» НАН України [39]

Одним із основних історичних джерел про «Олександрію» є карта міста Білої Церкви від 1858 року в масштабі 1: 2000, що зберігається у

Білоцерківському краєзнавчому музеї. На плані 1858 року (рис.3.1.7) «Голендерня» показана досить схематично. Надпис свідчить про те, що це фільварок, показано декілька будівель, які не збереглися (вони знаходились приблизно на території сучасного санаторію «Дубрава»). Керівництво дендропарку надало топографічний план урочища (рис. 3.1.8.) в масштабі 1 :2000.

В докладному описі «Олександрії» Р. Афтаназі повідомляє, що парк і розташований на протилежному березі річки Рось фольварк під назвою «Голендерня», з'єднував паром, зображений на світлині (рис. 3.1.9) в його праці.

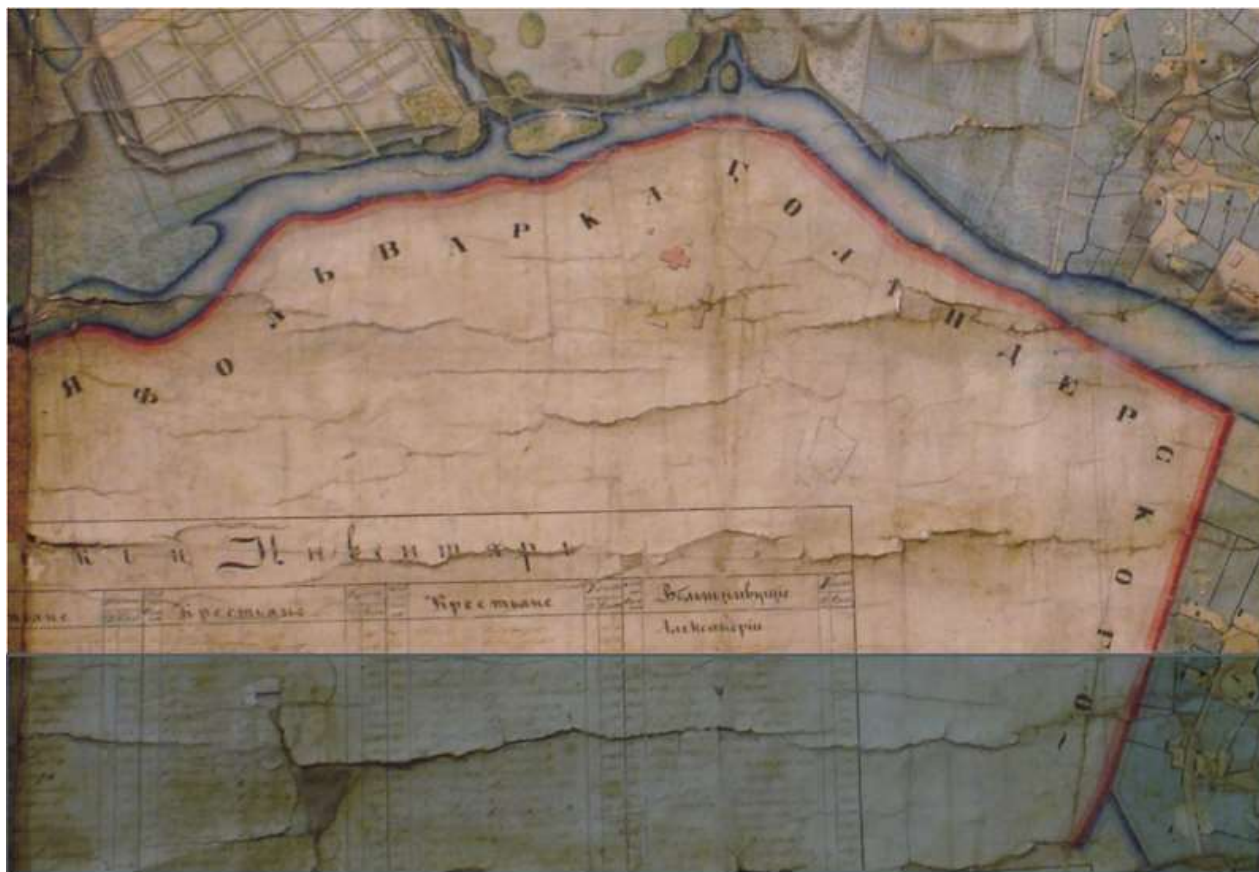

Рис. 3.1.7. Урочище «Голендерня» на карті Білої Церкви 1858 р [40]

Оскільки територія «Голендерні» належить дендропарку, а доступ до неї з історичної частини парку неможливий, вважаю доцільним відновити паромну переправу. Таким чином, збільшиться потік відвідувачів, за рахунок налагодження транзиту з іншого берегу.

Державний дендрологічний парк «Олександрія» НАН України, а саме його історична частина (рис.3.1.10), має охоронний номер пам'ятки об'єкту культурної спадщини України – №45.

Проектні пропозиції з реорганізації досліджуваного містобудівного об'єкта відсутні.

Рис. 3.1.8. Топографічний план урочища «Голендерня»[39]

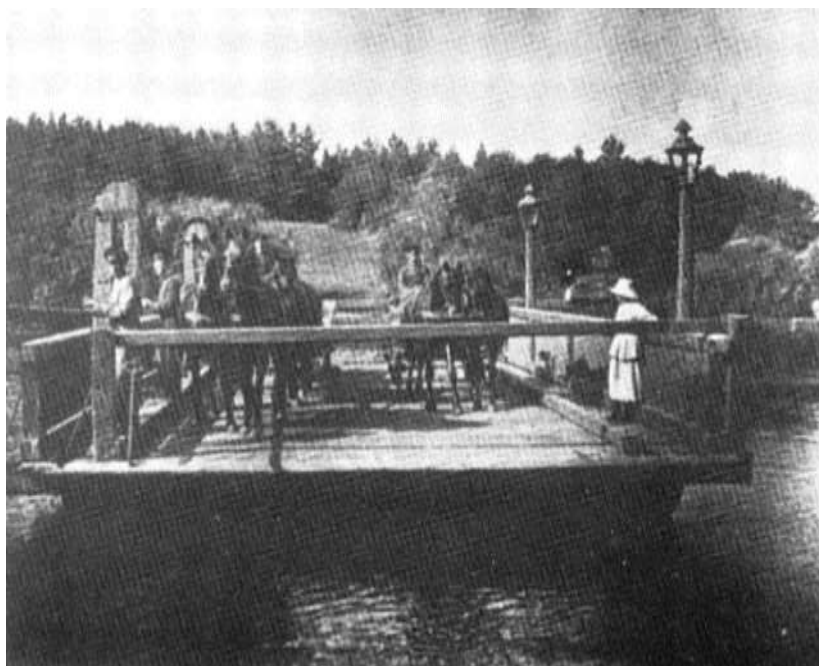

Рис. 3.1.9. «Олександрія», пором на р. Рось, приблизно 1916 рік.[32]

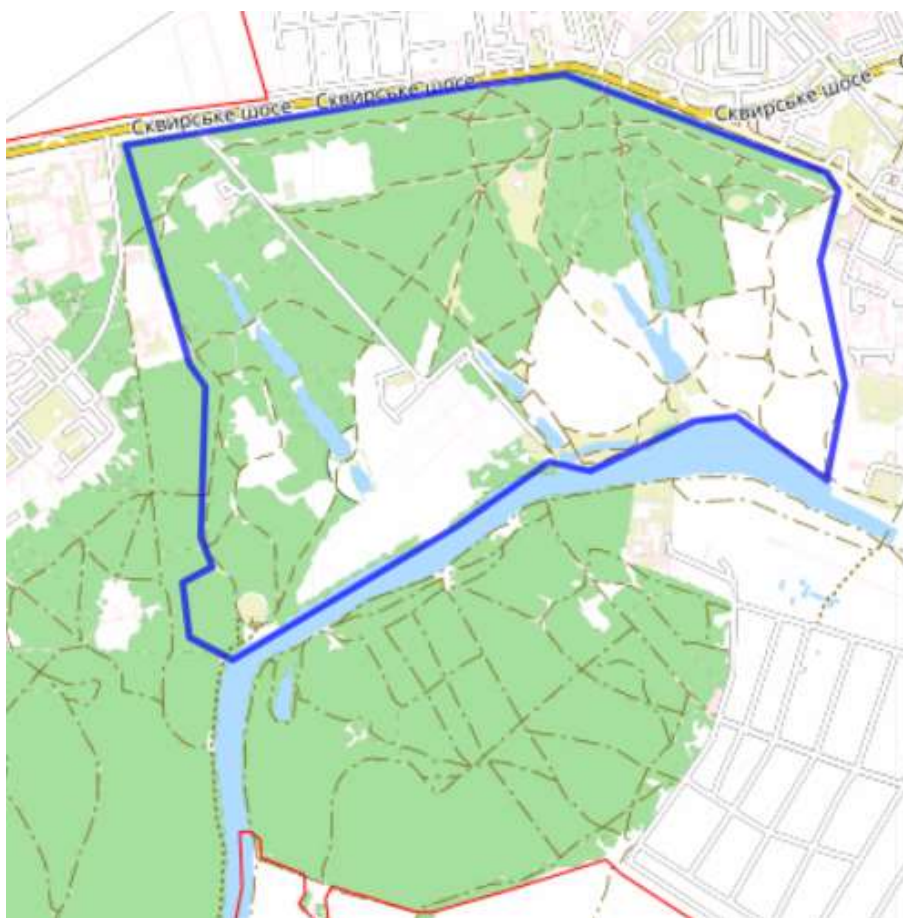

Рис. 3.1.10. Схема території дендропарку «Олександрія» як об'єкту культурної спадщини України

Структурно-функціональний аналіз урбанізованого середовища

Функціональне зонування території державного дендрологічного парку «Олександрія» (рис. 3.1.11) розроблено тільки для історичної частини парку, приєднані території слід вважати доповненням експозиційної зони.

На топографічному плані урочища «Голандерня», представленому вище, та на його космічному знімку (рис. 3.1.12) можемо помітити невеличке «озерце», що виникло завдяки затопленню покинутого гранітного кар'єру. Також на території присутній імпровізований стадіон, без будь-якого обладнання, покриття – пісок.

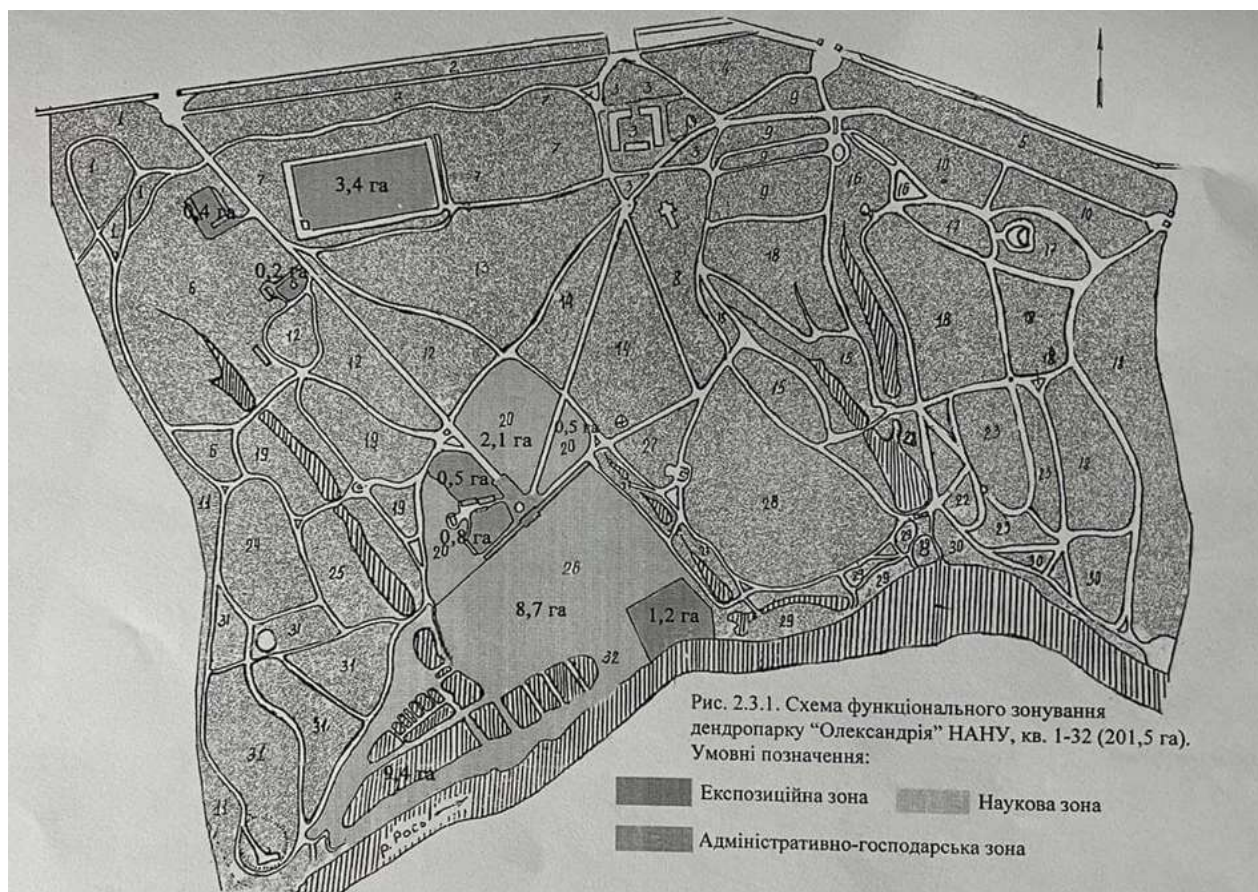

Рис. 3.1.11. Схема функціонального зонування дендропарку «Олександрія» НАН України [39]

Рис. 3.1.12. Космічний знімок урочища «Голендерня»

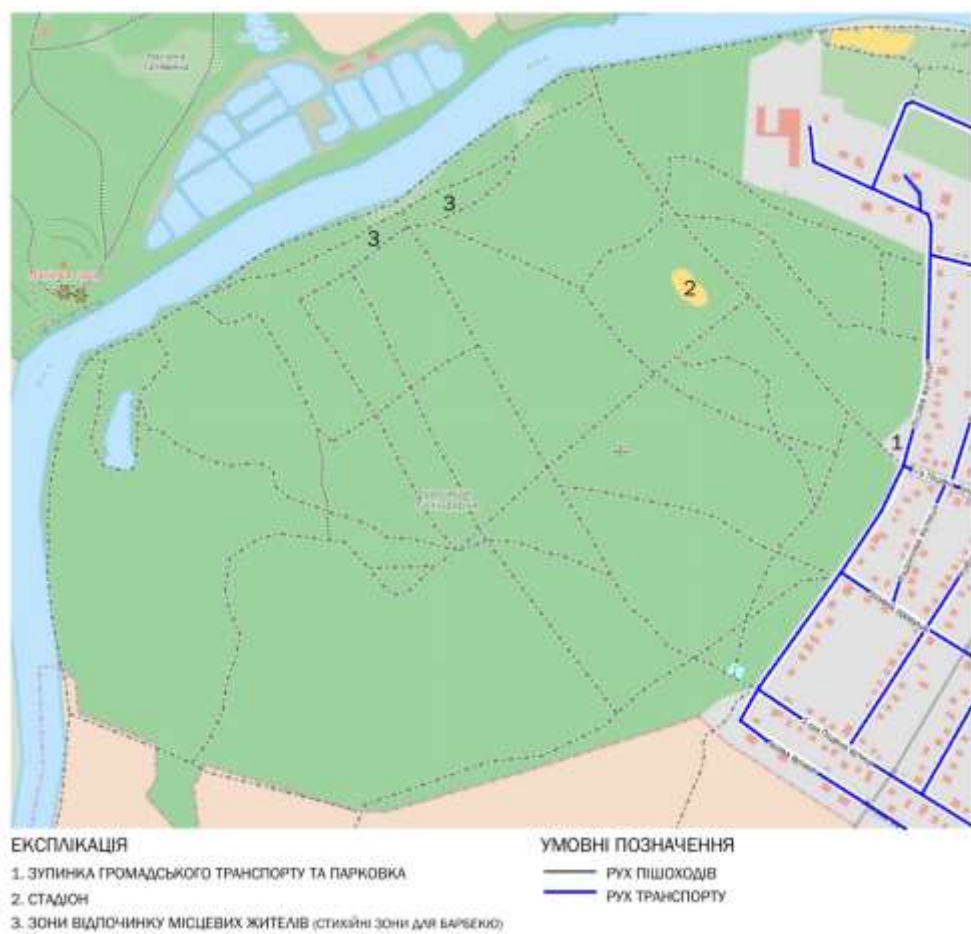

Рис. 3.1.13. Схема локалізації типових ситуацій життєдіяльності у досліджуваному урочищі «Голендерня»

Пішохідні шляхи позначені на схемі (рис. 3.1.13) пунктиром, вони у своїй більшості повністю заросли і потребують розчищення, деякі прокладені (протоптані) мешканцями. Зв'язок з історичною частиною дендропарку відсутній. Під'їзд до прибережної території відсутній. Зупинка громадського транспорту знаходиться навпроти входу до урочища «Голендерня», що є зручним для городян. На території урочища «Голендерня» присутні стихійні зони барбекю та стадіон-спортивний майданчик.

Композиційний аналіз урбанізованого середовища

Провівши композиційний аналіз природнього ландшафту (рис. 3.1.14) було визначено місця розташування матеріальних, просторових та берегових вузлів.

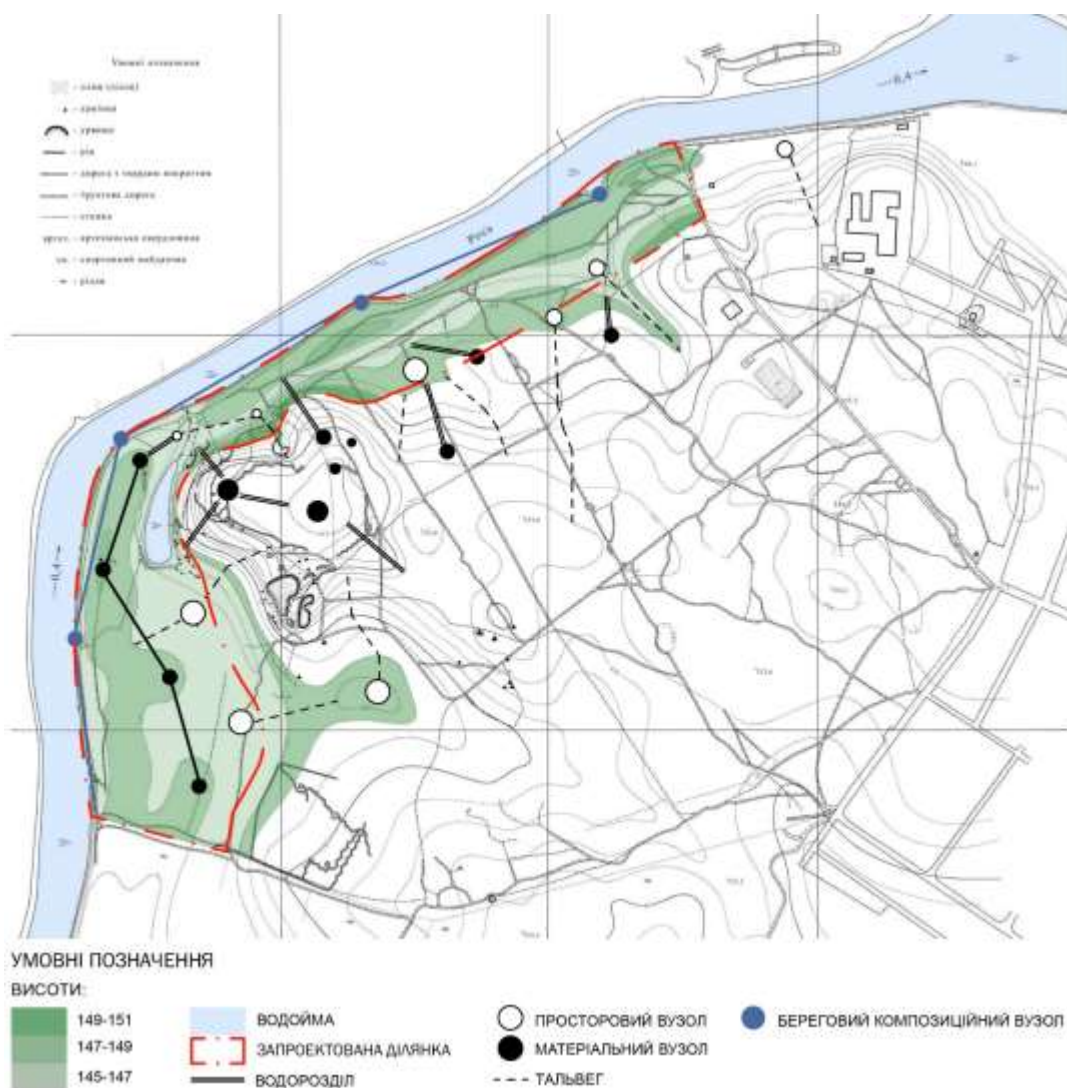

Рис. 3.1.14. Схема композиційного аналізу природнього ландшафту

Техногенний ландшафт на ділянці відсутній. Проте є озеро – затоплений кар'єр. Проаналізувавши композиційну закономірність раніше прокладеної стежкової мережі (рис. 3.1.15), було знайдено модуль. Територія «Голендерні» була поділена на квадранти, що можна пояснити господарським походженням цієї ділянки.

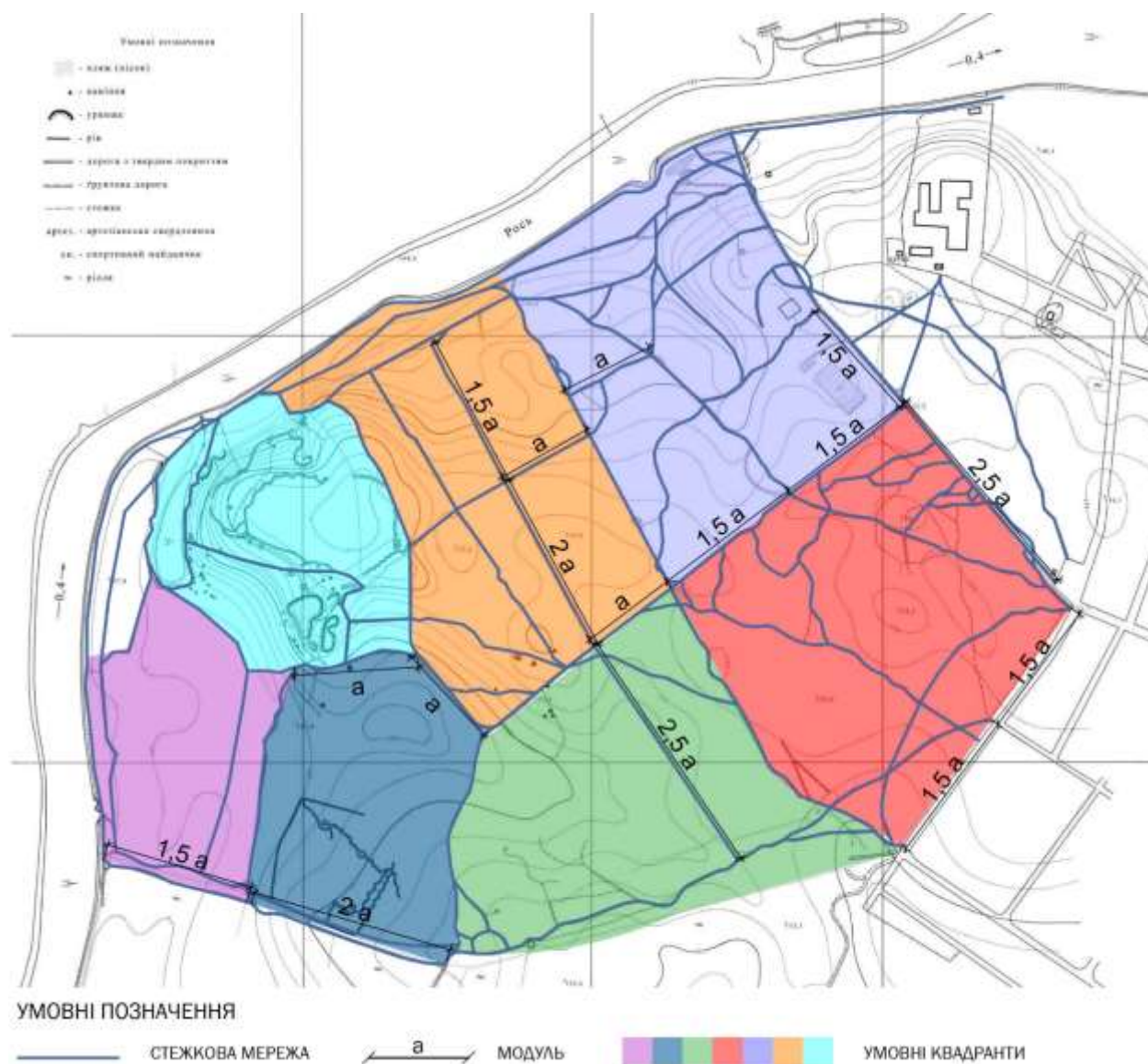

Рис. 3.1.15. Схема композиційного аналізу давнішньої стежкової мережі

Аналіз умов візуального сприйняття (рис. 3.1.16) показав які природні композиційні вісі буде підтримано, а які вісі будуть створені. Було визначено

КОМПОЗИЦІЙНО АКТИВНІ ТОЧКИ В ЯКИХ ДОЦІЛЬНО РОЗМІЩУВАТИ ОГЛЯДОВІ МАЙДАНЧИКИ, МАФ-и , виконати висадку композицій з рослин, тощо.

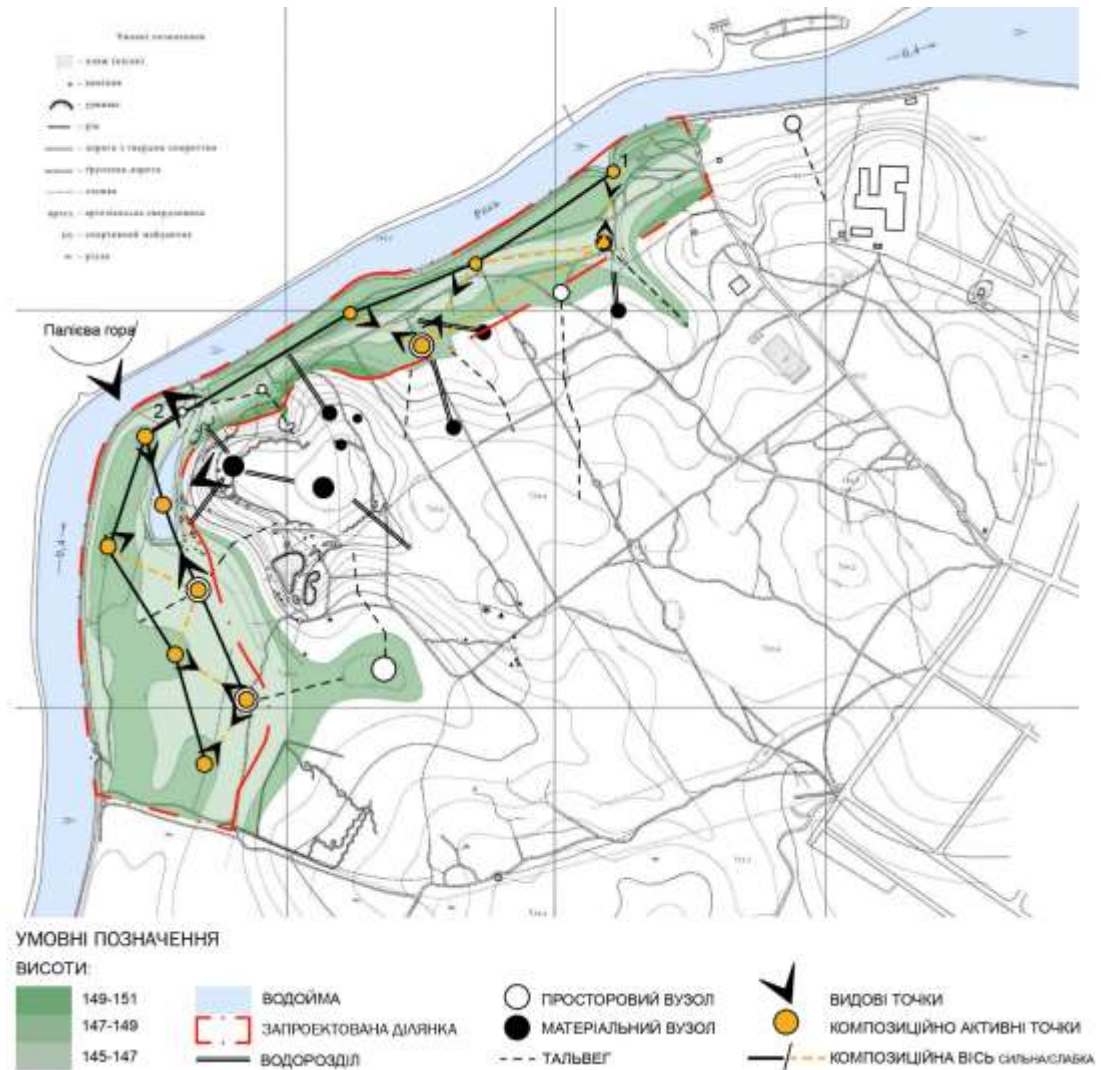

Рис. 3.1.16. Схема аналізу умов візуального сприйняття оточення

Рис. 3.1.16а Видова точка 1

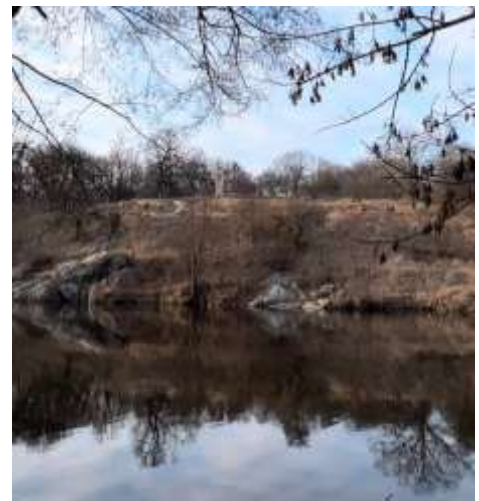

Рис. 3.1.16б Видова точка 2

Еволюційно-генетичний аналіз урбанізованого середовища

Дослідивши стежкову мережу урочища «Голендерня» (рис.3.1.17), зроблено висновок, що більшість стежкової мережі не використовується по причині її занедбаності.

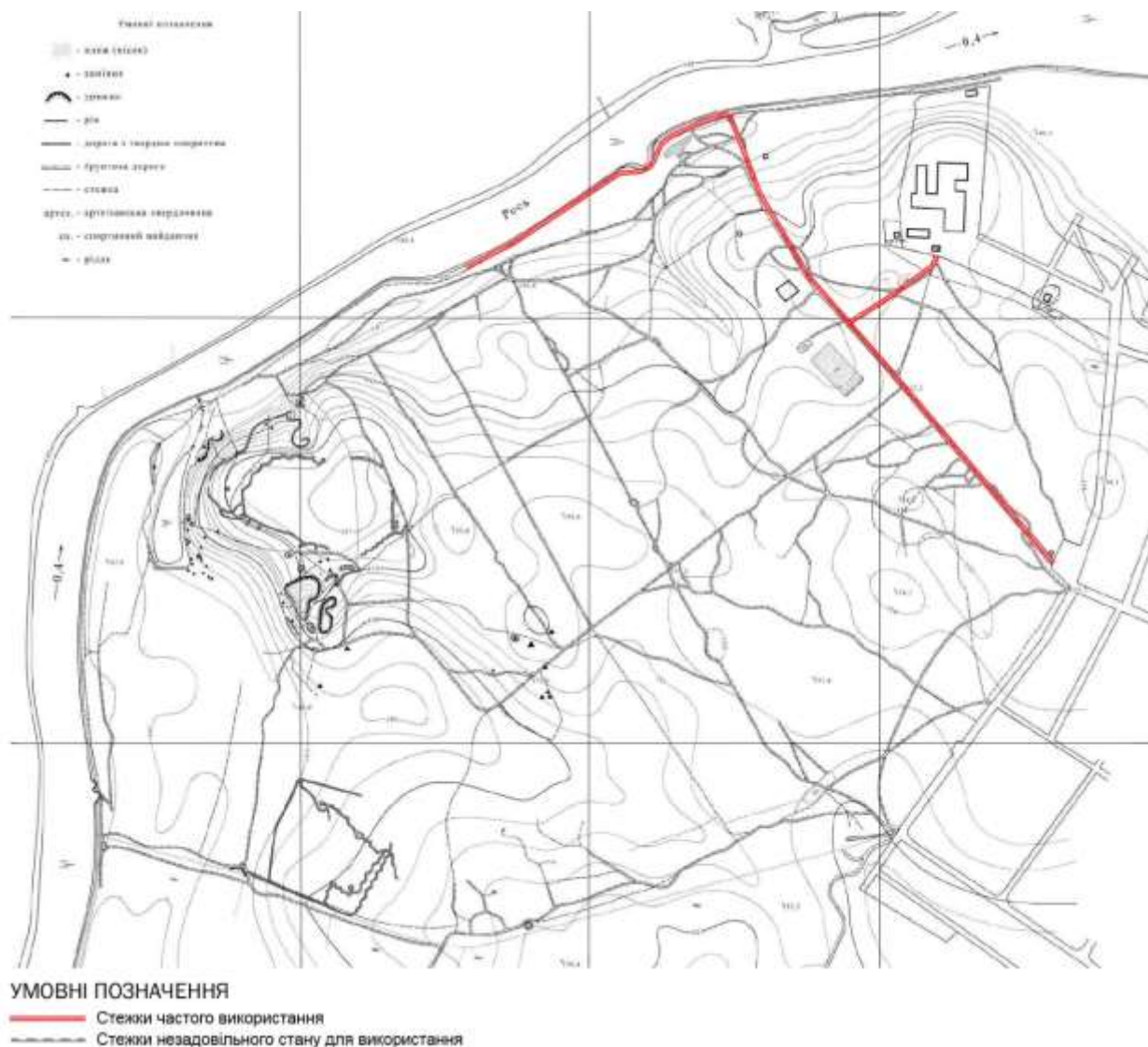

Рис. 3.1.17. Схема аналізу розпланування урочища «Голендерня»

Еволюційно-генетичний аналіз існуючої забудови (рис.3.1.18) показав, що на ділянці розміщуються стадіон з піщаним покриттям і затоплений гранітний кар'єр. На початку ХХ ст. працювала паромна переправа, яка не збереглась до нашого часу.

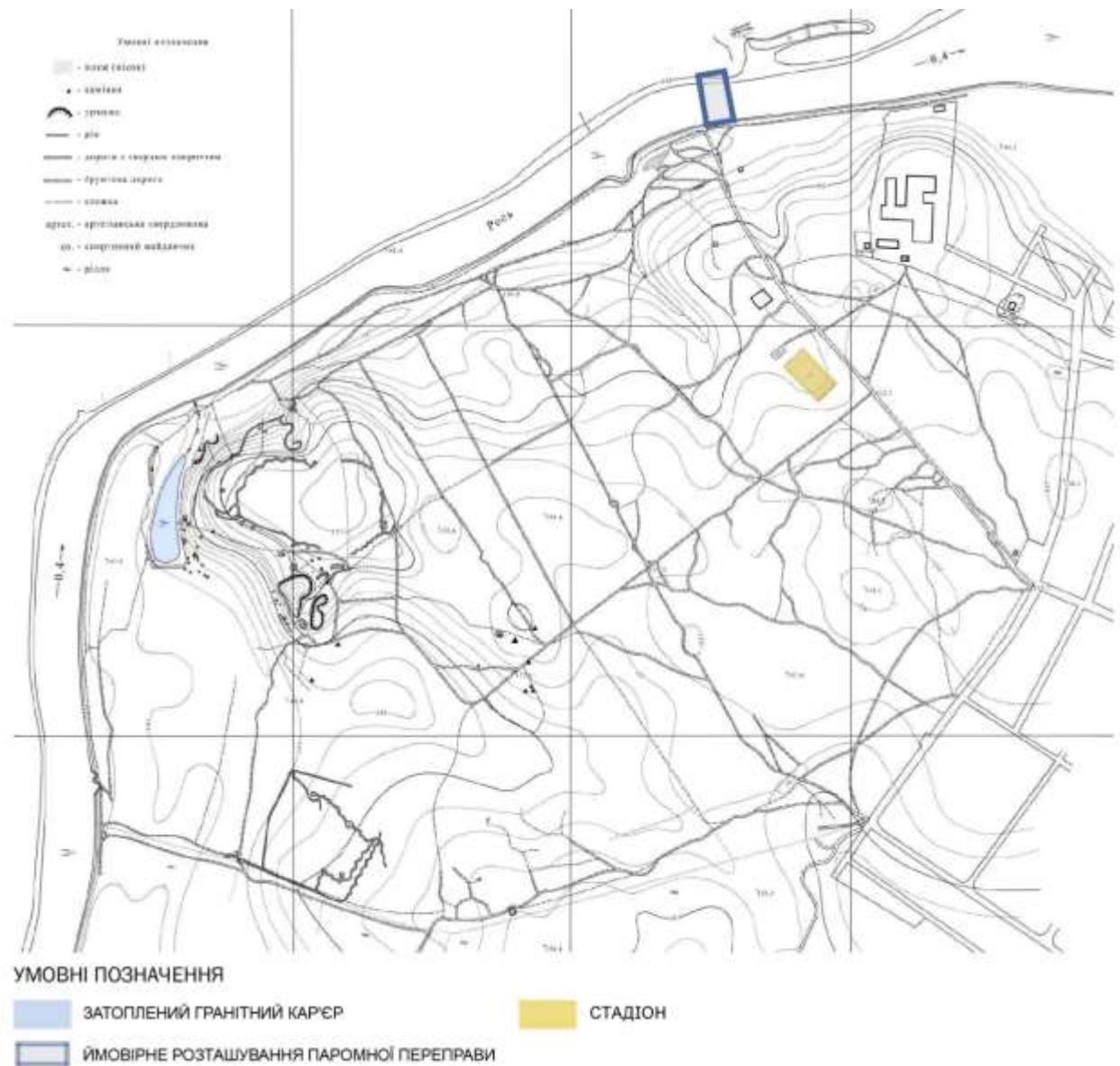

Рис. 3.1.18. Схема аналізу забудови урочища «Голандерня»

На ландшафтному плані урочища «Голандерня» (рис. 3.1.19) [40] ми можемо спостерігати такі типи садово-паркових ландшафтів:

- 1) лісовий (84,2 %);
- 2) парковий (14,5%);
- 3) лучний (0,2%);
- 4) альпійський (1,1%);

а – ділянка, на якій видалено дерева другого ярусу та кущі, б – ділянки, на яких відсутній кущовий ярус.

Основний тип садово-паркового ландшафту урочища – лісовий, сформований в основному із вікових насаджень дуба звичайного.

Рис. 3.1.19. Ландшафтний плану урочища «Голендерня» [40]

Еволюційно-генетичний аналіз показав, що територія використовується на мінімальному рівні. Враховуючи її потенціал, що підкріплений історичною основою та зацікавленістю мешканців, доцільно розвинути спочатку прибережну територію урочища, адже основні скупчення відвідувачів знаходяться саме там.

Висновки до аналізу вихідної ситуації

Відсутня транспортна доступність для обслуговування запроєктованої ділянки, з цього робимо висновок, що проїзд також потрібно запроєктувати. Територія знаходиться у занедбаному стані та потребує догляду. Потрібно визначити та розчистити найбільш вдалі транзитні шляхи. Також, доцільно відтворити паромну переправу чи влаштувати міст за для зв'язку з історичною частиною дендропарку.

Провівши композиційний аналіз рельєфу ділянки, було визначено найвдаліші місця для розміщення майбутніх осередків відпочинку різних видів, оскільки попередньо територія не була освоєна.

Еволюційно-генетичний аналіз показав, що територія використовується на мінімальному рівні. Враховуючи її потенціал, що підкріплений історичною основою та зацікавленістю мешканців, вважаю доцільним розвинути спочатку прибережну територію урочища, адже основні скупчення відвідувачів знаходяться саме там. Поруч знаходиться санаторій «Дубрава», відпочиваючі якого теж відвідують «Голендерню».

3.2. Функціонально-планувальне рішення рекреації на прибережній території «Голендерні» (ДЦП «Олександрія» НАН України)

Основною планування рекреаційних зон є структура, що ґрунтується на рекреаційному потенціалі території. Аналізуючи архітектурне середовище як структуру, можна побачити її багаторівневу ієрархічну організацію. Основною задачею архітектурної композиції є поєднання абсолютно різних за масштабом елементів середовища в єдиний організм. За функціональною ознакою рекреаційні осередки можуть бути поліфункціональними та монофункціональними. На прибережній зоні дендропарку «Олександрія» запроектовано поліфункціональну рекреацію. Планувальна структура (рис. 3.2.1) визначена видами природного і антропогенного ландшафту. Різноманітність природних умов породжує різновид принципів і прийомів планувальної організації рекреаційних зон. Проте визначальним чинником раціональної організації рекреаційної зони є функціональне зонування, що передбачає внутрішню диференціацію виділених на території зон за видами рекреаційної діяльності. Також складний рельєф може стати вигідним чинником для певних функціональних зон. Наприклад улаштування амфітеатру в улоговині.

Рис. 3.2.1. Схема генерального плану запроєктованої території

Функціонально-планувальне рішення рекреації на прибережній території дендропарку Олександрія (рис.3.2.1) має такі зони:

- зона вхідної групи: територія містить 2 вхідні групи – головну та другорядну;
- прогулянкова зона: є основним сполучним елементом для всіх зон;
- зона глемпінгу (кемпінгу): кемпінг може містити 35 відвідувачів, не розрахований на розміщення будинків на колесах, передбачено місця для тривалого паркування;
- оздоровча зона: містить територію пляжу з волейбольним майданчиком;
- господарська зона: розрахована на зберігання господарської техніки та розташування складських приміщень;

- інтерактивно та терапевтично пізнавальна зона: містить в собі лабіринти, мотузковий парк, гончарню та стрільбище (аматорське, без використання вогнепальної зброї, лише із залученням метальної зброї);

-зони громадського харчування: містять майданчики фудкортів (розташовані в місцях найбільшого скупчення людей, в ключових точках перетину шляхів) та барбекю (розташований поруч з пляжем, що є доцільним для поєднання дозвіллевих потреб);

- культурно-просвітницька зона: спрямована на організацію культурного дозвілля містян через амфітеатр ;

- релаксаційно-експозиційна зона: містить альтанки на озері, оглядову терасу над річкою і топіарний сад тварин;

- зоологічна зона: містить контактний зоопарк в якому створені комфортні умови для проживання тварин;

- зона водного транспорту: пристань для немоторних видів водного транспорту;

-зона переправи: відновлення паромної переправи потребує улаштування пристані, в якомусь сенсі це додаткова вхідна група ;

- науково-дослідницька зона: містить майданчики для орнітологічних спостережень.

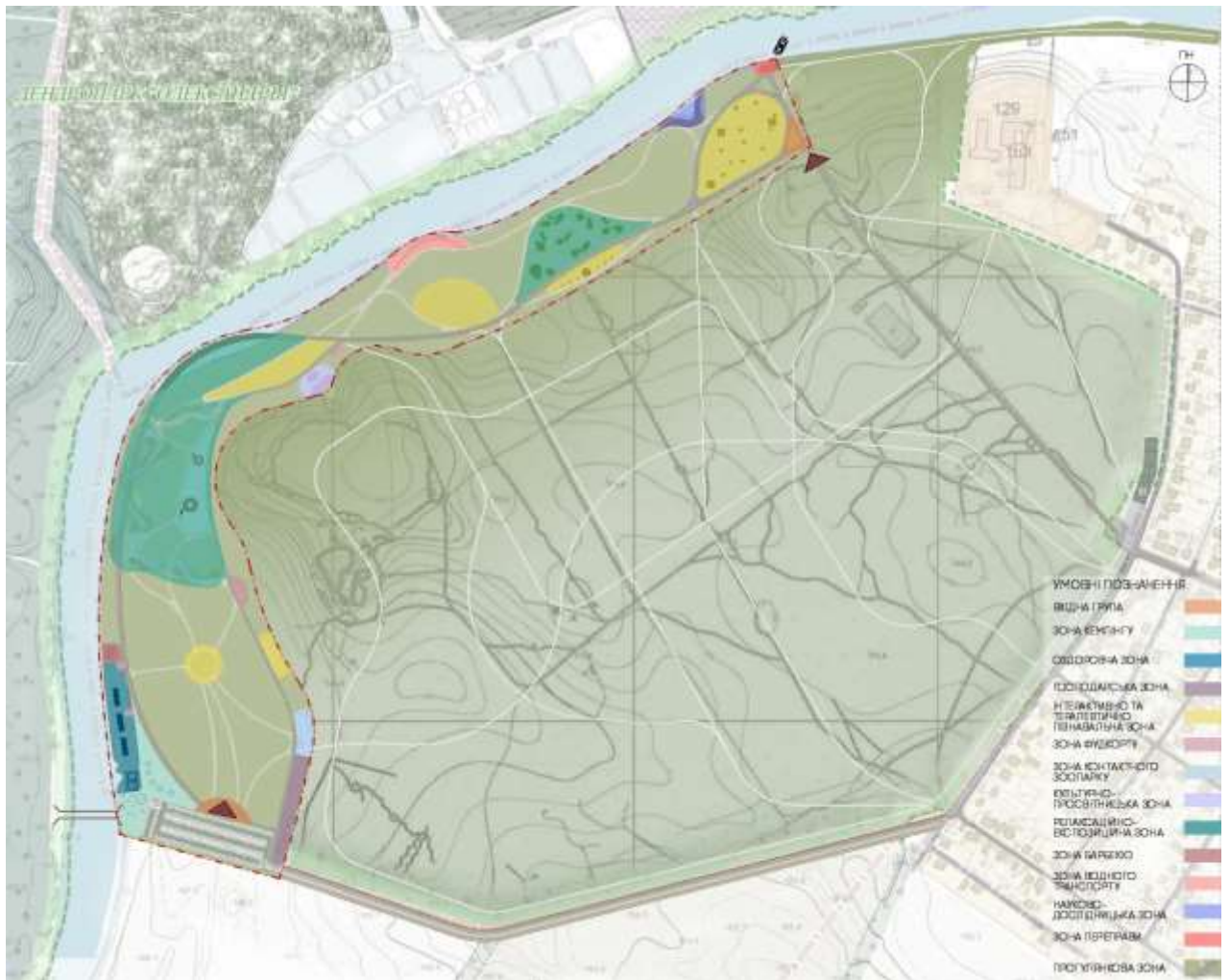

Рис. 3.2.2. Схема функціонального зонування запроєктованої території

Функціональна модель ґрунтується на засаді активізації рекреаційної діяльності та організації вже існуючих стихійно створених зон відпочинку городянами.

Територія парку умовно розділена на такі підзони рекреаційного користування: організованого та природного ландшафту, пішохідно-транспортних зв'язків та пізнавально-розважальна. До зони організованого природного ландшафту належить природна акваторія, важливими елементами якої є пляж. Пішохідно-транспортна підзона містить транзитні, внутрішньо-паркові господарські шляхи, ландшафтно-маршрутні та екскурсійно-туристичні траси з велополосою. На територіях перспективного розвитку (рис.3.2.3) екскурсійно-туристичні траси можуть бути обладнані підвісними канатними дорогами за для перетину важкодоступних місць чи ділянок.

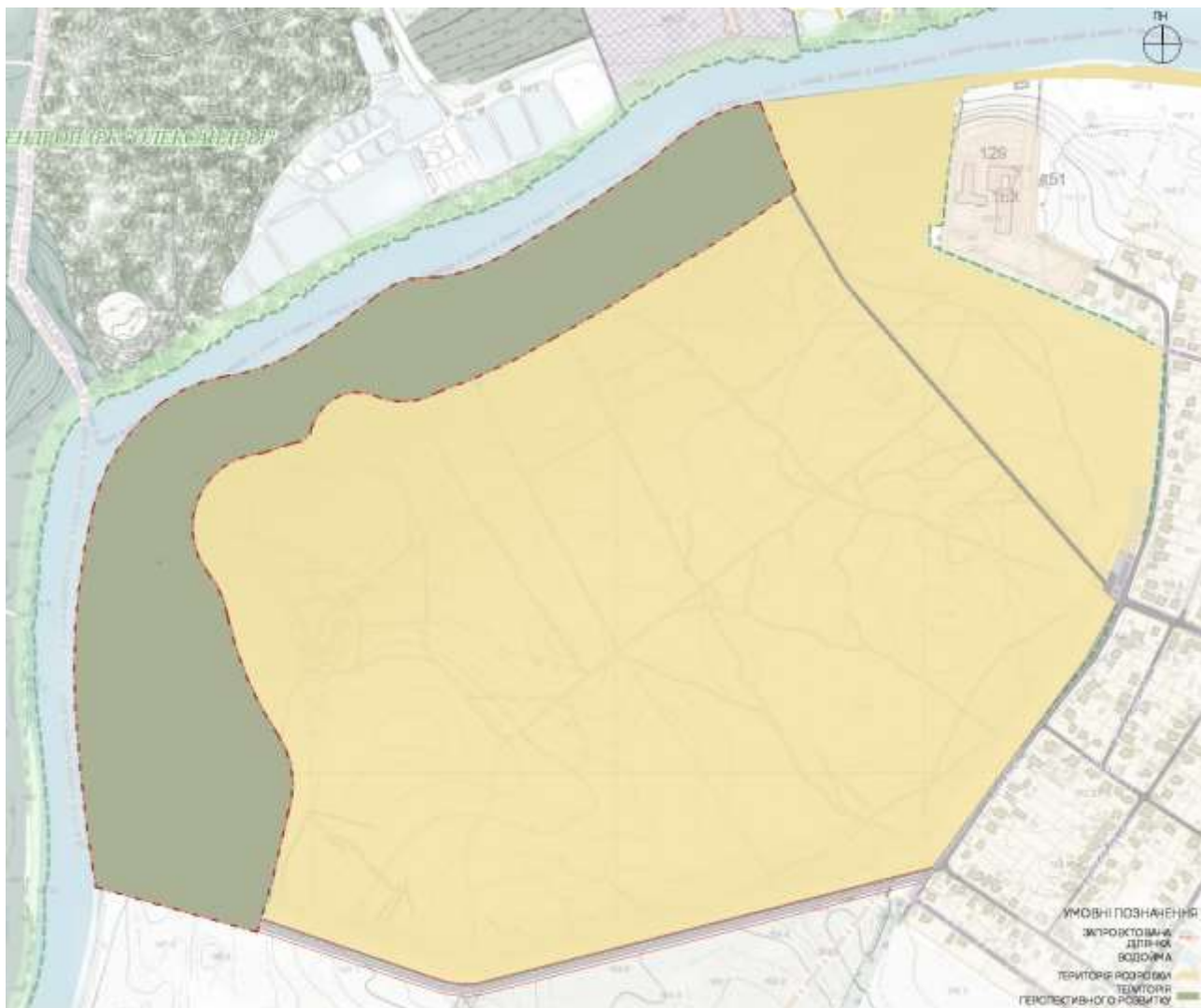

Рис. 3.2.3. Схема використання території

3.3. Благоустрій та озеленення рекреаційної зони на прибережній території «Голендерні» (ДЦП «Олександрія» НАН України)

3.3.1. Благоустрій рекреаційної зони на прибережній території «Голендерні» (ДЦП «Олександрія» НАН України)

При ландшафтно-архітектурному аналізі виявлено елементи природного ландшафту, що можуть охарактеризувати архітектурно-композиційний потенціал ділянки, такі як водоймища, відкриті простори, пагорби, схили, улоговини, видові панорами, ландшафтні умови сприйняття прилеглих та проєктованої територій.

Розміщення рекреаційних зон на територіях зі складним рельєфом потребує проведення певних заходів щодо терасування та зміцнення схилів,

закріплення укосів, улаштування підпірних стін. Також ділянка потребує видаленню аварійних дерев, розчищенню неконтрольованого заростання та ревіталізації ґрунту.

Техніко-економічні показники об'єкту (табл. 3.3.1.1)

Таблиця 3.3.1.1.

ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ		
Поз.	Найменування	Кількість
1	Загальна площа парку	22 га
2	Дороги та проїзди	2,68 га
3	Зелені насадження	18,4 га
4	Озеро	0,42 га
5	Пляж	0,48 га
6	Місця тимчасового паркування	1,24 га
6	Місця довготривалого паркування	0,9га

У проєкті закладено типи покриттів, що задовольняють потреби у пересуванні всі групи населення. Передбачено 3 типи покриття:

- комбіноване покриття (плити вібропресовані + гранвідсів) (рис.3.3.1.1) – таке покриття рекомендовано для доріжок з ймовірністю періодичного проїзду легкого транспорту (обслуговуючого в нашому випадку), тобто покриття магістральних доріжок паркового масиву;

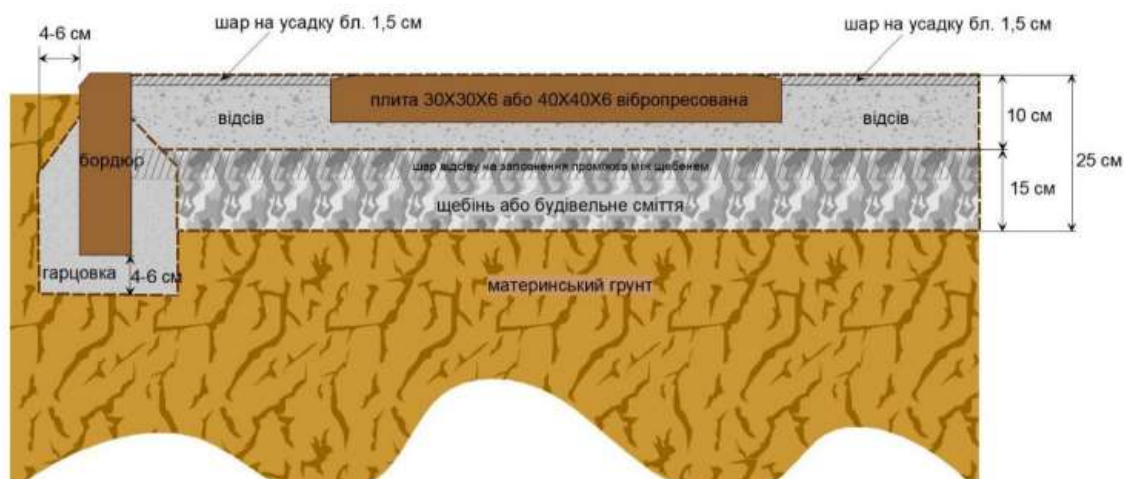

Рис. 3.3.1.1. Схема улаштування комбінованого покриття

- м'яке покриття (гранвідсів) (рис.3.3.1.2) – використовується як пішохідна, але з можливістю проїзду періодичного транспорту;

• дерев'яний настил- (рис.3.3.1.3) – в проекті буде використано у різних функціональних зонах (рис.3.3.1.4) за для забезпечення рівної поверхні з твердим покриттям, наприклад на фудкортах, де є потреба у встановленні столів, лав, стільців тощо, навколо дерев з улаштуванням лави під кроною, на оглядовій терасі, пристані, орнітологічному майданчику та сжежки на пляжі.

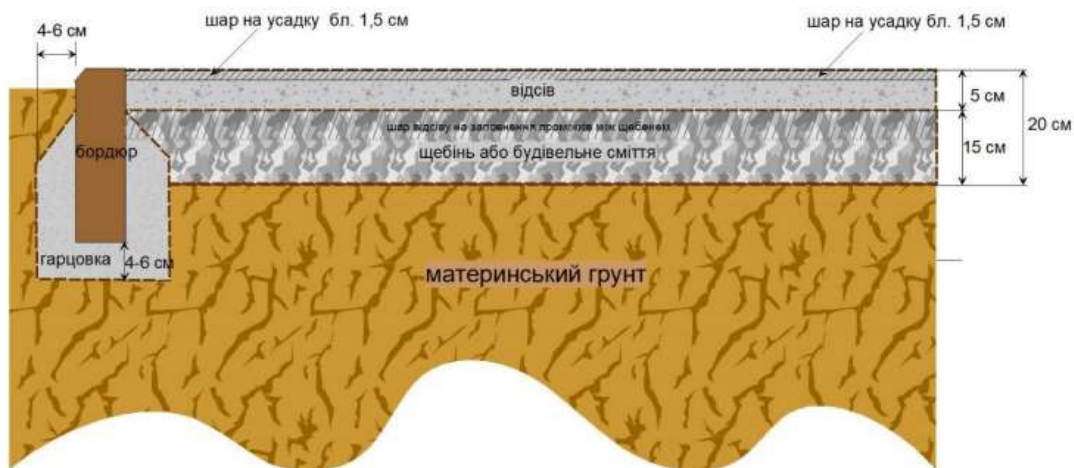

Рис. 3.3.1.2. Схема улаштування м'якого покриття з гранвідсіву

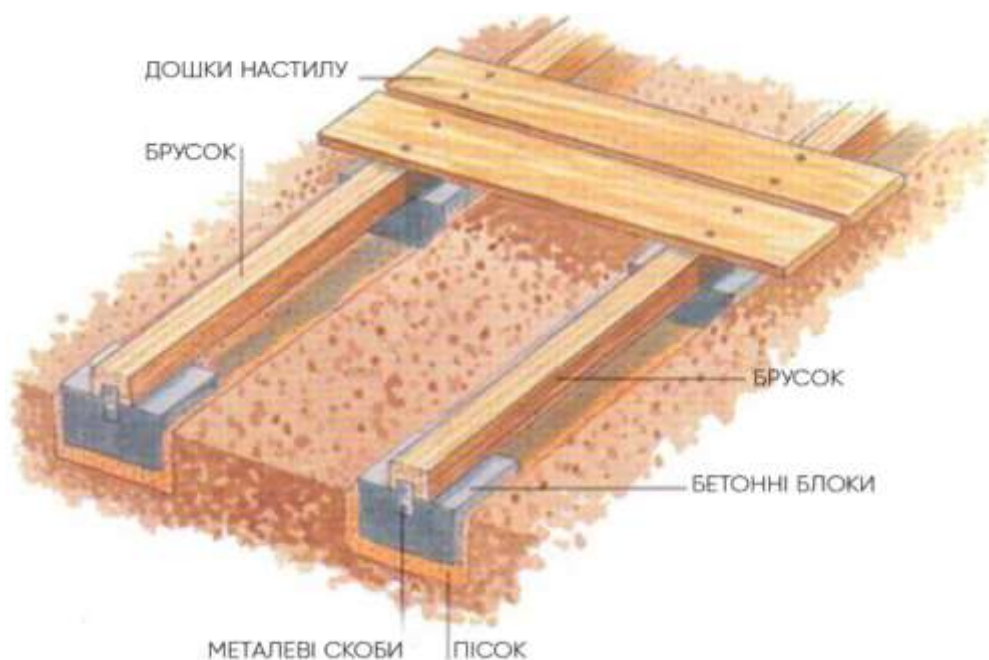

Рис. 3.3.1.3. Схема улаштування дерев'яного настилу

Рис. 3.3.1.4. Приклади використання дерев'яного настилу [51]

Також було враховано маломобільні групи населення, тобто повздовжній ухил алей не перевищують 5%, а поперечний – 1-2%.

Територія оснащена такими елементами благоустрою:

- волейбольний майданчик;
- облаштований кемпінг ;
- облаштований пляж;
- облаштування зони барбекю;
- облаштування фуд-кортів;
- облаштування стрільбища;
- облаштування контактного зоопарку;
- оглядова тераса (улаштування оглядової тераси передбачено на опорах вище рівня води);

- альтанки на озері;
- фудкорти;
- мотузковий парк;
- гончарня;
- амфітеатр;
- дзеркальний лабіринт;
- облаштування зони орнітологічного спостереження;
- елементи вуличного освітлення;
- вуличні меблі, смітники;
- інформаційні пілони (при входах до парку та у вхідних зона майданчиків;
- вказівники);
- велопарковки.

У місцях з різким перепадом висот чи на об'єктах берегової лінії (оглядова тераса, орнітологічна зона спостереження тощо) передбачено огорожу, перша та останню стійка якої маркована світловідбивною стрічкою. Щодо смітників, вони матимуть по 4 контейнери (пластик, папір, скло, органіка) для сортування відходів, захист від опадів, антивандальну поверхню та розташовуватимуться уздовж пішохідних шляхів, за розрахунком 1 смітник на 800 м² та з проміжком не більше 40 м. Також будуть розташовані смітники для собак.

Фудкорти – територія місць громадського харчування. Для захисту від опадів і сонця передбачено розміщення перголи чи навісу. Майданчик для барбекю буде забезпечений технічною зоною із ящиком з піском за для пожежної безпеки. Фудкорти та майданчик для барбекю обов'язково матимуть сортувальні смітники також.

Амфітеатр розташований в затіненому та зачищеному від вітру місці. Багаторівневе розміщення глядацьких місць забезпечене природнім рельєфом, сидіння передбачені у вигляді дерев'яних лав.

Благоустрій прибережної території один із важливих етапів роботи створення інфраструктури міста. Розроблений благоустрій забезпечує городян та гостей міста так званим «оазисом» відпочинку.

3.3.2. Озеленення рекреаційної зони на прибережній території «Голендерні» (ДДП «Олександрія» НАН України)

Ландшафтна організація рекреаційних зон визначається такими природними елементами як зеленими насадженнями, прибережною зоною та акваторією і формами рельєфу. Озеленення, як засіб функціонального зонування території, посилює естетичні якості рекреаційних просторів, покращує санітарно-гігієнічний стан та має мікрокліматичний вплив. Зелені насадження ефективні у боротьбі з вітровою і водою ерозією ґрунту та виступають гарним протишумовим бар'єром.

Аспект озеленення було вирішено таким чином. Оскільки композиційною основою історичної частини дендропарку є природний ландшафт лісостепової зони, в основному утворений дубовими, кленовими галями, галявинами, луками та водними об'єктами, то для озеленення запроєктованої території обрано напрямлення «nature garden», що в перекладі з англійської мови дослівно означає «натуральний сад» (рис.3.3.2.1). Ідеєю цього напрямлення є створення простору максимально наближеного до природнього – «нової хвилі». Засновником стилю «нової хвилі» вважається голандський ландшафтний дизайнер Піт Удольф.

Рис. 3.3.2.1. Приклад озеленення в стилі «натурального саду»

Озеленення запроєктованої ділянки (рис. 3.3.2.2) в натуральному стилі передбачатиме природність форм та відтінків, комбінування садових квітів з дикорослими рослинами, галявини плавних форм, різноманіття рослин, що приваблюють комах (бджіл, метеликів) і птахів, лугові та мавританські газони тощо. Візитівкою стануть злакові. М'які зелені відтінки служитимуть плавним переходом від одного виду рослин до іншого.

Рис. 3.3.2.2. Схема озеленення запроєктованої території

Створення ділянок в такому стилі мають такі переваги як природна естетика, універсальність, екологічність, економічність, простота в догляді. З недоліків – складність пошуку балансу між природним пейзажем та хаосом.

На запроєктованій території зростають насадження, які потребують заміни. Серед них – малоцінний клен ясенелистий, а також перестиглі

насадження вільхи чорної та в'язу шорсткого. На деяких розчищених ділянках будуть створені насадження з трав'янистих рослин у природному стилі з доповненням горобиною, черемхою, ліщиною як солітери чи у групах, через інші розчищені ділянки прокладатимуться пішохідні шляхи, розміщуватимуться елементи благоустрою. Основою земельного покриву слугуватиме луговий газон, використання якого призначене для озеленення великих ділянок, а стрижка проводиться лише 3-4 рази на сезон. Виключенням із стилістики «натурального саду» стане топіарне мистецтво, для улаштування лабіринтів та саду фігур тварин.

Фігурна стрижка чагарників і дерев, тобто топіарне мистецтво, з'явилося ще за часів Римської імперії. Перші зелені лабіринти формували з вічнозелених низьких трав, але з часом для їх створення почали використовувати вічнозелені хвойні та листяні чагарники, що добре піддаються формуванню та стрижці. Тому на запроектованій ділянці лабіринти передбачені з бирючини і самшиту. Запроектовані зелені «головоломки» мають на меті не заплутати відвідувача, а створити простір для прогулянок.

Для створення топіарних фігур також використовуватиметься самшит і бирючина. Для складних фігур з дрібними елементами використовують рослини з дрібним листям. Об'єкт топіарію обмежуватиме металевий каркас чи фігурна сітка, що регулюватиме його ріст.

3.3.3. Дендрологія

Для детальної розробки озеленення було обрано п'ять ділянок: 1 – прибережна зона; 2,3 – квітник; 4 – лабіринт; 5 – схил (рис.3.3.3.1). Плавні лінії композиційного рішення улаштування зелених насаджень перетікають з однієї ділянки на іншу, навіть лабіринт має не класичне регулярне планування, а цікаві та нехарактерні для нього завитки. Існуючі малоцінні види та перестійні дерева на обраних ділянках буде замінено.

Прибережна зона (ділянка 1) передбачає монопосадку рослин у порядку їх зростання за висотою, від найнижчих (зі сторони пішохідного шляху) до найвищих (зі сторони води). Але найвищі рослини будуть розміщені на зниженні

рельфу, таким чином композицію буде гарно видно як зі стежки, так і з оглядової тераси. Композиція буде ніби розсічена зеленими смугами лугового газону, що йтимуть паралельно прогулянкової дороги. Такий прийом використано для надання відвідувачам можливості прогулянки між травами, таким чином повністю занурившись в природне середовище. Асортимент рослин підібраний в пастельних відтінках: *Festuca cinerea* – костриця блакитна, *Festuca Gautieri* – костриця Готьє, *Lavandula angustifolia* – лаванда вузьколиста, *Lavandula × intermedia 'Phenomenal'* – лаванда середня 'Феноменальна', *Panicum virgatum 'Heavy Metal'* – просо віргінське 'Хеві Метал', *Lupinus polyphyllus* – люпин великолистий, *Miscanthus sinensis 'Kleine Silberspinne'* – міскантус китайський 'Клейн Сільберспайн' (табл. 3.3.3.1).

Рис. 3.3.3.1. Дендроплан фрагменту

Таблиця розрахунку кількості посадкового матеріалу для ділянки 1

Вигляд рослини	Назва рослини	Площа
	<i>Festuca cinerea</i> – костриця блакитна $h_{\text{рослини}} = 0,25 \text{ м}$ $d_{\text{крони}} = 0,6 \text{ м}$ $S_{\text{рослини}} = 0,3 \text{ м}^2$	$S_{\text{висадки}} = 81,3 \text{ м}^2$ Кількість рослин = 271 шт
	<i>Festuca Gautieri</i> – костриця Готьє $h_{\text{рослини}} = 0,15 \text{ м}$ $d_{\text{крони}} = 0,6 \text{ м}$ $S_{\text{рослини}} = 0,3 \text{ м}^2$	$S_{\text{висадки}} = 81,3 \text{ м}^2$ Кількість рослин = 271 шт
	<i>Lavandula angustifolia</i> – лаванда вузьколиста $h_{\text{рослини}} = 0,3-0,6 \text{ м}$ $d_{\text{крони}} = 0,6 \text{ м}$ $S_{\text{рослини}} = 0,3 \text{ м}^2$	$S_{\text{висадки}} = 174,7 \text{ м}^2$ Кількість рослин = 582 шт
	<i>Lavandula</i> × <i>intermedia</i> 'Phenomenal' – лаванда середня «Феноменальна» $h_{\text{рослини}} = 0,6 \text{ м}$ $d_{\text{крони}} = 1 \text{ м}$ $S_{\text{рослини}} = 0,8 \text{ м}^2$	$S_{\text{висадки}} = 174,7 \text{ м}^2$ Кількість рослин = 218 шт
	<i>Panicum virgatum</i> 'Heavy Metal' – просо прутувидне «Хеві Метал» $h_{\text{рослини}} = 0,9 \text{ м}$ $d_{\text{крони}} = 0,9 \text{ м}$ $S_{\text{рослини}} = 0,64 \text{ м}^2$	$S_{\text{висадки}} = 419,6 \text{ м}^2$ Кількість рослин = 656 шт
	<i>Lupinus polyphyllus</i> - люпин великолистий $h_{\text{рослини}} = 1-1,2 \text{ м}$ $d_{\text{крони}} = 1 \text{ м}$ $S_{\text{рослини}} = 0,8 \text{ м}^2$	$S_{\text{висадки}} = 248,6 \text{ м}^2$ Кількість рослин = 311 шт
	<i>Miscanthus sinensis</i> 'Little Kitten' – міскантус китайський «Маленьке котеня» $h_{\text{рослини}} = 1,2 \text{ м}$ $d_{\text{крони}} = 0,9 \text{ м}$ $S_{\text{рослини}} = 0,64 \text{ м}^2$	$S_{\text{висадки}} = 497 \text{ м}^2$ Кількість рослин = 777 шт

З метою максимального емоційного впливу для створення квітника в природньому стилі (ділянка 2 і 3) проектом підбрано види та сорти багаторічних трав'янистих рослини з приблизно однаковим періодом квітування. В основі композиції будуть рослини із таким забарвленням квітів: жовтий, лавандово-блакитний та рожевий. Структуроутворюючі рослини будуть золотаво-зеленого забарвлення і складатимуть 15% від площі посадки кожної «кольорової групи» квітів. Для кожного кольору будуть підбрані характерні рослини (табл. 3.3.3.2-5) і розрахована площа для фрагменту, який далі буде використовуватись як модуль. За модуль обрано ділянку 4x4 м, тобто 16 м². (рис.3.3.7-3.3.8). У кожному модулі (16 м² = 100%) певного кольору будуть рости 15% (площею 2,4 м²) злакових рослин і 85% (площею 13,6 м²) квітів певного кольорового забарвлення. Всі рослини одного кольорового блоку будуть різного ступеня яскравості, таким чином однією рослиною підсилюємо колір, іншою – пом'якшуємо. У південній частині ділянки 2, у західній та східній частинах ділянки 3 використано луговий газон. Також посеред квітника в певні закономірності будуть висаджені дерева *Sorbus aucuparia* – горобини звичайної, які підтримають стилістику «натурального саду» та сприятимуть привабливості пташок за допомогою своїх ягід.

Асортимент рослин: 1 – *Stipa calamagrostis*; 2 – *Panicum virgatum* 'Heavy Metal'; 3 – *Calamagrostis brachytricha*; 4 – *Rudbeckia fulgida*; 5 – *Rudbeckia laciniata*; 6 – *Helenium autumnale*; 7 – *Achillea millefolium* 'Coronation Gold'; 8 – *Salvia nemorosa* 'Bordeau Steel Blue'; 9 – *Salvia nemorosa* 'Crystal Blue'; 10 – *Campanula persicifolia*; 11 – *Pulsatilla nigricans*; 12 – *Echinacea purpurea* 'Magnus'; 13 – *Achillea millefolium* 'Appleblossom'; 14 – *Sedum telephium* 'Purple Emperor'; 15 – *Salvia nemorosa* 'New Dimension Rose'; 16 – *Allium senescens*.

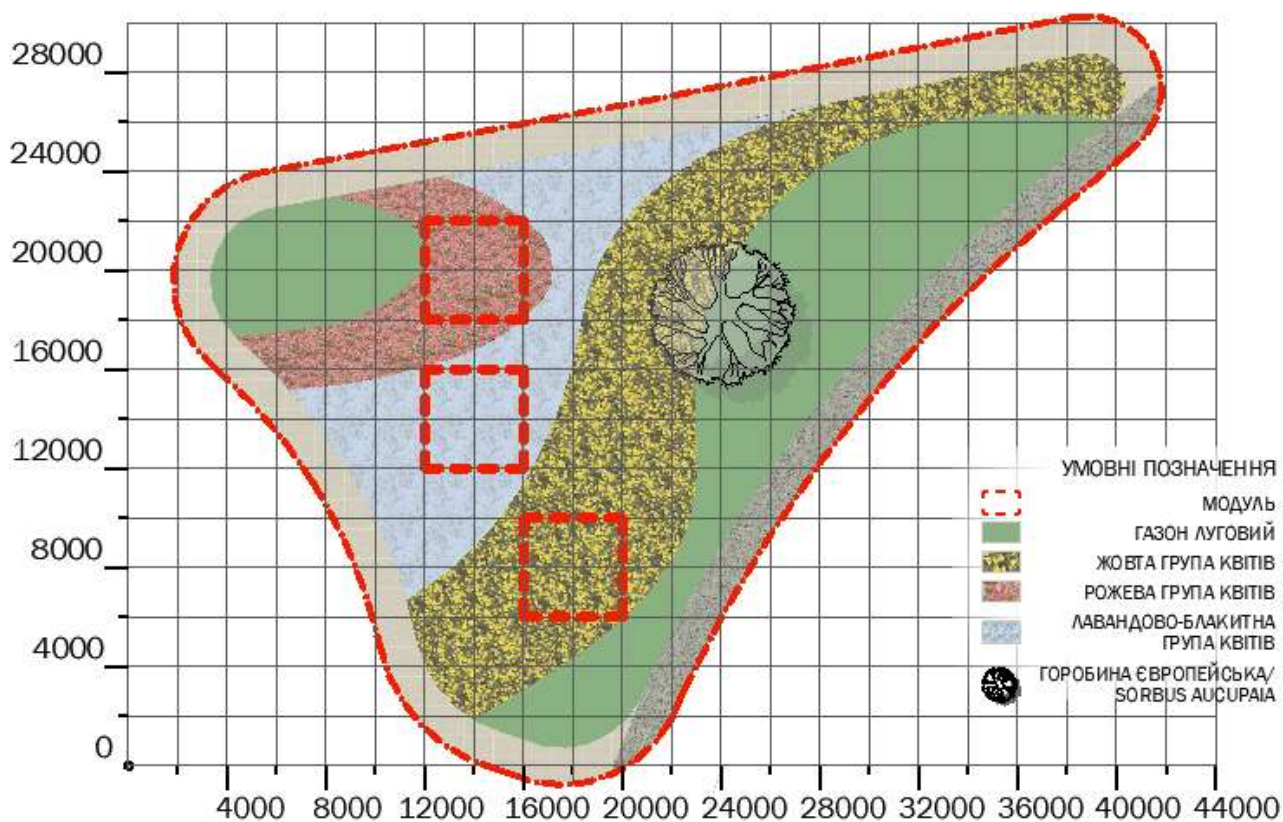

Рис. 3.3.3.2. Схема дендроплану частини квітника

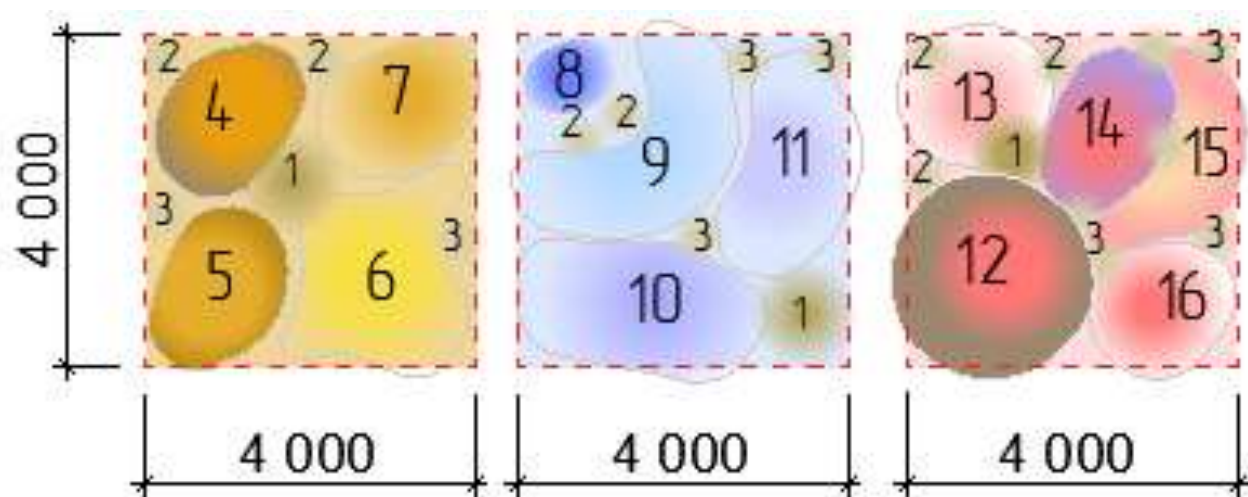

Рис. 3.3.3.3. Посадкові модулі до кольорових блоків квітника

Таблиця.3.3.3.2.

Таблиця розрахунку кількості структуроутворюючих рослин для посадкового модуля

Вигляд рослини	Склад блоку	Період квітання	Площа блоку $S_{\text{загальна}} = 13,6 \text{ м}^2$
	<p><i>Stipa calamagrostis</i> – ковила війна (спис-трава) – 7%</p> <p>$h_{\text{рослини}} = 0,6-1,2 \text{ м}$ $d_{\text{крони}} = 1,2 \text{ м}$ $S_{\text{рослини}} = 1,13 \text{ м}^2$</p>	Серпень-жовтень	<p>$S_{\text{посадки}} = 1,13 \text{ м}^2$</p> <p>Кількість рослин = 1 шт</p>
	<p><i>Panicum virgatum</i> 'Heavy Metal' – просо прутувидне 'Хеві Метал' – 4%</p> <p>$h_{\text{рослини}} = 0,9-1,2 \text{ м}$ $d_{\text{крони}} = 0,6 \text{ м}$ $S_{\text{рослини}} = 0,3 \text{ м}^2$</p>	Серпень-жовтень	<p>$S_{\text{посадки}} = 0,64 \text{ м}^2$</p> <p>Кількість рослин = 2 шт</p>
	<p><i>Calamagrostis brachytricha</i> – війник діамантовий – 4 %</p> <p>$h_{\text{рослини}} = 0,9-1,2 \text{ м}$ $d_{\text{крони}} = 0,9 \text{ м}$ $S_{\text{рослини}} = 0,64 \text{ м}^2$</p>	Серпень-вересень	<p>$S_{\text{посадки}} = 0,64 \text{ м}^2$</p> <p>Кількість рослин = 1 шт</p>

Таблиця 3.3.3.3.

Таблиця розрахунку кількості квітів жовтого кольору для посадкового модуля

Вигляд рослини	Склад блоку	Період квітування	Площа блоку $S_{\text{загальна}} = 13,6 \text{ м}^2$
	<i>Rudbeckia fulgida</i> – рудбекія звичайна – 25 % $h_{\text{рослини}} = 0,6 \text{ м}$ $d_{\text{крони}} = 0,6 \text{ м}$ $S_{\text{рослини}} = 0,3 \text{ м}^2$	Червень-серпень	$S_{\text{посадки}} = 4 \text{ м}^2$ Кількість рослин = 13 шт
	<i>Rudbeckia laciniata</i> – рудбекія кінчата – 20 % $h_{\text{рослини}} = 0,9-1,2 \text{ м}$ $d_{\text{крони}} = 1 \text{ м}$ $S_{\text{рослини}} = 0,8 \text{ м}^2$	Липень-вересень	$S_{\text{посадки}} = 3,2 \text{ м}^2$ Кількість рослин = 4 шт
	<i>Helenium autumnale</i> – геленіум осінній – 20% $h_{\text{рослини}} = 0,9-1,2 \text{ м}$ $d_{\text{крони}} = 0,9 \text{ м}$ $S_{\text{рослини}} = 0,64 \text{ м}^2$	Липень-жовтень	$S_{\text{посадки}} = 3,2 \text{ м}^2$ Кількість рослин = 5 шт
	<i>Achillea millefolium</i> 'Coronation Gold' – деревій 'Золота коронація' – 20% $h_{\text{рослини}} = 0,6-0,9 \text{ м}$ $d_{\text{крони}} = 0,6 \text{ м}$ $S_{\text{рослини}} = 0,3 \text{ м}^2$	Травень-вересень	$S_{\text{посадки}} = 3,2 \text{ м}^2$ Кількість рослин = 11 шт

Таблиця 3.3.3.4.

Таблиця розрахунку кількості квітів лавандово-блакитного кольору для посадкового модуля

Вигляд рослини	Склад блоку	Період квітучання	Площа блоку $S_{\text{загальна}} = 13,6 \text{ м}^2$
	<i>Salvia nemorosa</i> 'Bordeau Steel Blue' - шавлія дібровна 'Бордо сталєво блакитна' – 25% $h_{\text{рослини}} = 0,3-0,6\text{м}$ $d_{\text{крони}} = 0,6 \text{ м}$ $S_{\text{рослини}} = 0,3\text{м}^2$	Червень-серпень	$S_{\text{висадки}} = 4 \text{ м}^2$ Кількість рослин = 13 шт
	<i>Salvia nemorosa</i> 'Crystal Blue' – шавлія дібровна 'Криштално блакитна' – 25% $h_{\text{рослини}} = 0,3-0,6\text{м}$ $d_{\text{крони}} = 0,6 \text{ м}$ $S_{\text{рослини}} = 0,3\text{м}^2$	Червень-серпень	$S_{\text{висадки}} = 4 \text{ м}^2$ Кількість рослин = 13 шт
	<i>Campanula persicifolia</i> – дзвоник персиколисті – 25% $h_{\text{рослини}} = 0,3-0,6\text{м}$ $d_{\text{крони}} = 0,45 \text{ м}$ $S_{\text{рослини}} = 0,16\text{м}^2$	Травень-серпень	$S_{\text{висадки}} = 4 \text{ м}^2$ Кількість рослин = 25 шт
	<i>Pulsatilla nigricans</i> – сон лучний – 10% $h_{\text{рослини}} = 0,3\text{м}$ $d_{\text{крони}} = 0,45\text{м}$ $S_{\text{рослини}} = 0,16\text{м}^2$	Червень-серпень	$S_{\text{висадки}} = 1,6 \text{ м}^2$ Кількість рослин = 10 шт

Таблиця 3.3.3.5.

Таблиця розрахунку кількості квітів рожевого кольору для посадкового модуля			
Вигляд рослини	Склад блоку	Період квітання	Площа блоку $S_{\text{загальна}} = 13,6 \text{ м}^2$
	<i>Echinacea purpurea</i> 'Magnus' – ехінацея пурпурна 'Магнус' – 25% $h_{\text{рослини}} = 0,6-0,9\text{м}$ $d_{\text{крони}} = 0,6 \text{ м}$ $S_{\text{рослини}} = 0,3\text{м}^2$	Червень-серпень	$S_{\text{висадки}} = 4 \text{ м}^2$ Кількість рослин = 8 шт
	<i>Achillea millefolium</i> 'Appleblossom' – деревій «Яблуневий цвіт» – 15% $h_{\text{рослини}} = 0,6-0,9\text{м}$ $d_{\text{крони}} = 0,6 \text{ м}$ $S_{\text{рослини}} = 0,3\text{м}^2$	Травень-вересень	$S_{\text{висадки}} = 2,4 \text{ м}^2$ Кількість рослин = 8 шт
	<i>Sedum telephium</i> 'Purple Emperor' – очиток звичайний 'Пурпурний імператор' – 15 % $h_{\text{рослини}} = 0,6-0,9\text{м}$ $d_{\text{крони}} = 0,6 \text{ м}$ $S_{\text{рослини}} = 0,3\text{м}^2$	Серпень-жовтень	$S_{\text{висадки}} = 2,4 \text{ м}^2$ Кількість рослин = 8 шт
	<i>Salvia nemorosa</i> 'New Dimension Rose' – шавлія дібровна 'Нью Діменшн Роуз' – 15 % $h_{\text{рослини}} = 0,3-0,6\text{м}$ $d_{\text{крони}} = 0,6 \text{ м}$ $S_{\text{рослини}} = 0,3\text{м}^2$	Червень-серпень	$S_{\text{висадки}} = 2,4 \text{ м}^2$ Кількість рослин = 8 шт
	<i>Allium senescens</i> (German garlic) – цибуля старіюча (німецький часник) – 15% $h_{\text{рослини}} = 0,15-0,3\text{м}$ $d_{\text{крони}} = 0,3\text{м}$ $S_{\text{рослини}} = 0,1\text{м}^2$	Липень-серпень	$S_{\text{висадки}} = 2,4 \text{ м}^2$ Кількість рослин = 24 шт

Улаштування лабіринту (ділянка 4) площею 354 м² передбачено із *Ligustrum vulgare* – бирючини звичайної, напівлистопадного чагарника із щільною кроною, який легко піддається формуванню та витримує загазованість міського повітря, морозостійкий, що чудово підходить для нашого клімату. Квітне з червня по липень білими кістевидними суцвіттями. Ширина зеленої стіни може варіювати від 1,5 м до 2,5 м, в залежності від орнаменту, який продовжує плавні лінії квітників та прибережної ділянки, висота – 1,2 м. Доріжки всередині виконані з гранвідсіву шириною 1,5 м.

Для оформлення та укріплення схилу плавними лініями, як продовження ліній квітника та орнаменту лабіринту, буде висаджено масиви *Juniperus horizontalis* ‘Glacier’ – ялівця горизонтального ‘Гласієр’ (рис. 3.3.3.4.) та *Cotoneaster radicans* ‘Eichholz’ – кизильника Даммера ‘Ейхольц’ (рис. 3.3.3.5.). *Juniperus horizontalis* ‘Glacier’ – дуже ефектна ґрунтопокривна рослина зі сланкою кроною, влітку – синьо-зеленого відтінку, взимку відтінок може змінитися бурий, стійкий до морозів. *Cotoneaster radicans* ‘Eichholz’ – ідеальний ґрунтопокривний чагарник, утворює щільний, однорідний килим. Щодо декоративних якостей: квітне білим з травня по червень, а восени викидає яскраво-червоні плоди, що зберігає привабливість чагарника навіть взимку. З метою проведення догляду, а також проведення обрізки між лініями масивів кизильника та ялівця передбачено прохід шириною 1 м.

Рис. 3.3.3.4-5. *Juniperus horizontalis* ‘Glacier’ – ліворуч; *Cotoneaster radicans* ‘Eichholz’ – праворуч

Висновки до розділу 3

У проектній пропозиції частини Державного дендрологічного парку «Олександрія» у місті Біла церква було використано планування, озеленення та елементи благоустрою, що перекликаються з історичною основою території. Засоби виразності підтримують загальну концепцію містобудівного об'єкту.

Функціонально-планувальне рішення прибережної території сформувало набір рекреаційних просторів, що задовольняє потреби різних соціальних та вікових груп.

Проект був розроблений спираючись на такі вимоги:

-підкреслення історичної основи території через просторово-композиційні та ландшафтно-планувальні засоби;

-екологічний підхід в усіх аспектах проектування;

-задоволення дозвілєвих потреб різних соціальних та вікових груп населення;

-використання природного ландшафту за для улаштування функціональних зон;

-підтримка характерного для регіону озеленення.

Крім основного функціонально-планувального рішення проектом передбачено:

-відновлення поромної переправи, що відновить транзитний зв'язок з історичною частиною дендропарку;

-прокладання нового автотранспортного та пішохідного шляху до запроектованої ділянки;

-концепт перспективного розвитку території «Голендерні».

РОЗДІЛ 4. ЕСТЕТИКА МІСТОБУДУВАННЯ

4.1. Художня концепція містобудівного об'єкта

4.1.1. Вербальний опис художньої концепції містобудівного об'єкта;

Оскільки територія Державного дендрологічного парку «Олександрія» НАН України була дарунком для графині Олександри Василівни Браницької, ідеологія проектної розробки, її прообразом, є кільце з коштовного каміння, а особливим «каменем-талісманом» композиції є озеро, що утворилось після затоплення гранітного кар'єру.

До речі, одна з її дочок, Єлизавета, стала згодом графинею Воронцовою. І вірші А. С. Пушкіна «Спалений лист» та «Зберігай мене, мій талісман» присвячені саме їй. Цей вірш – це єдиний монолог ліричного героя, у якому відсутня конкретний сюжет. Вірш чимось нагадує намисто: немов намистини на золотій нитці, ліричний герой послідовно нанизує свої прохання, одне за одним, адресовані талісману. У такий спосіб автор створює свій поетичний шедевр.

Принципи художнього проектування об'єкта полягатимуть у:

- комплексному вирішенні функціональних, економічних, соціальних та естетичних питань;
- врахуванні особливостей навколишнього середовища;
- врахуванні особливостей містобудівних умов та їх покращення (створення під'їзду для обслуговування території та відновлення зв'язку з історичною частиною дендропарку).

Мета реорганізації урбанізованого середовища – розширення і облаштування рекреаційного осередку для мешканців міста, оскільки ділянка користується попитом у місцевих для проведення свого дозвілля; створення «магніту» для приваблення туристів, що зможуть не тільки провести захопливу прогулянку історичною частиною дендропарку, а і розважитись на протилежному його березі.

Соціально-економічна ефективність намічених перетворень полягає у посиленні туристичного кластеру для міста Біла Церква, тобто збільшенню

грошового потоку для багатьох сфер міста. Також розвиток цієї ділянки створить нові робочі місця та внесе свій вклад до розвитку прирічкових територій міста, що відбувається останні роки.

4.1.2. Зображення художньої концепції містобудівного об'єкта.

Художня концепція об'єкту (рис.4.1.1.) пов'язує історичну основу ділянки з планувальною структурою.

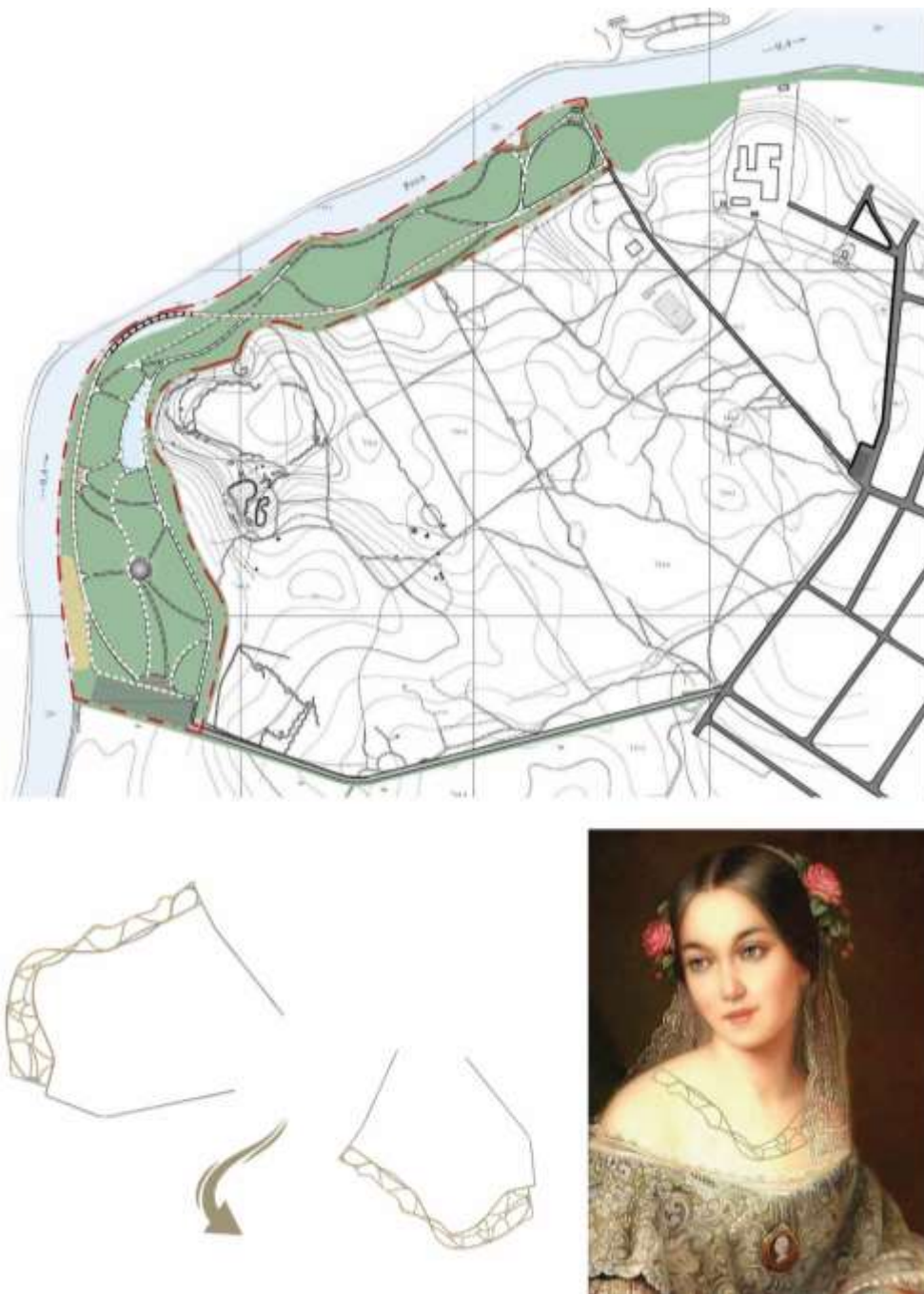

Рис.4.1.2. Художня концепція об'єкту

4.2. Енерго-інформаційне моделювання містобудівного об'єкта

4.2.1. Тематичне зонування ділянки

Основною ідеєю тематичного зонування це інтегрувати історію культурної спадщини, тобто провести паралель з призначенням території за часів Браницьких.

На ділянці виділено 5 тематичних зон, назви яких розкриватимуться їх змістом:

- зона заїзду (постоялого двору) – буде містити кемпінг(звідси і назва), пляж, господарську частину, майстерню, стрільбище, лабіринт,;
- зона «хлібу й видовищ» – міститиме фудкорти, контактний зоопарк, пристань, орнітологічну зону спостереження;
- зона талісману – включатиме зону релаксації та оглядові майданчики;
- зона вельмож – складатиметься із амфітеатру, гончарні, лабіринту, топіарного саду;
- зона фільварку – матиме паромну переправу та мотузковий парк.

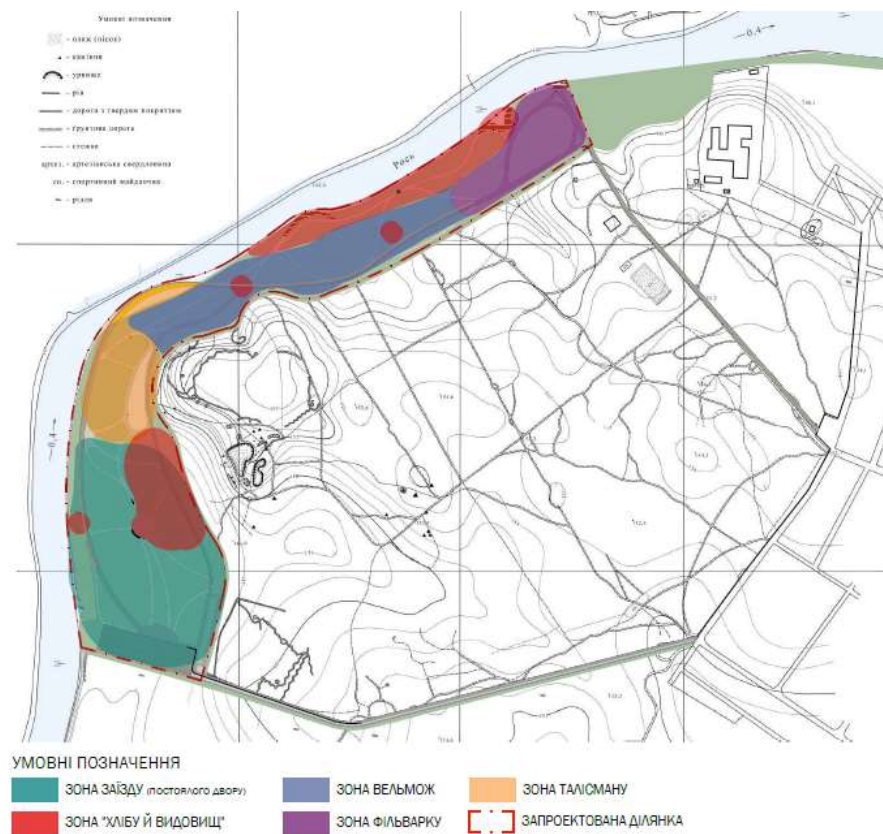

Рис. 4.2.1. Схема тематичного зонування ділянки

4.2.2. Сценарне моделювання урбанізованого середовища

Середовище має задовольняти потреби в дозвіллі для різних груп людей. Відвідувачі парку поділені на активних, пасивних, змішаних (активні та пасивні) та мешканців кемпінгу. Кожна локація передбачатиме певний тип відвідувачів, а різноманіття локацій дозволить змінити тип відпочинку, що робить відвідування парку цікавим для всіх верств населення.

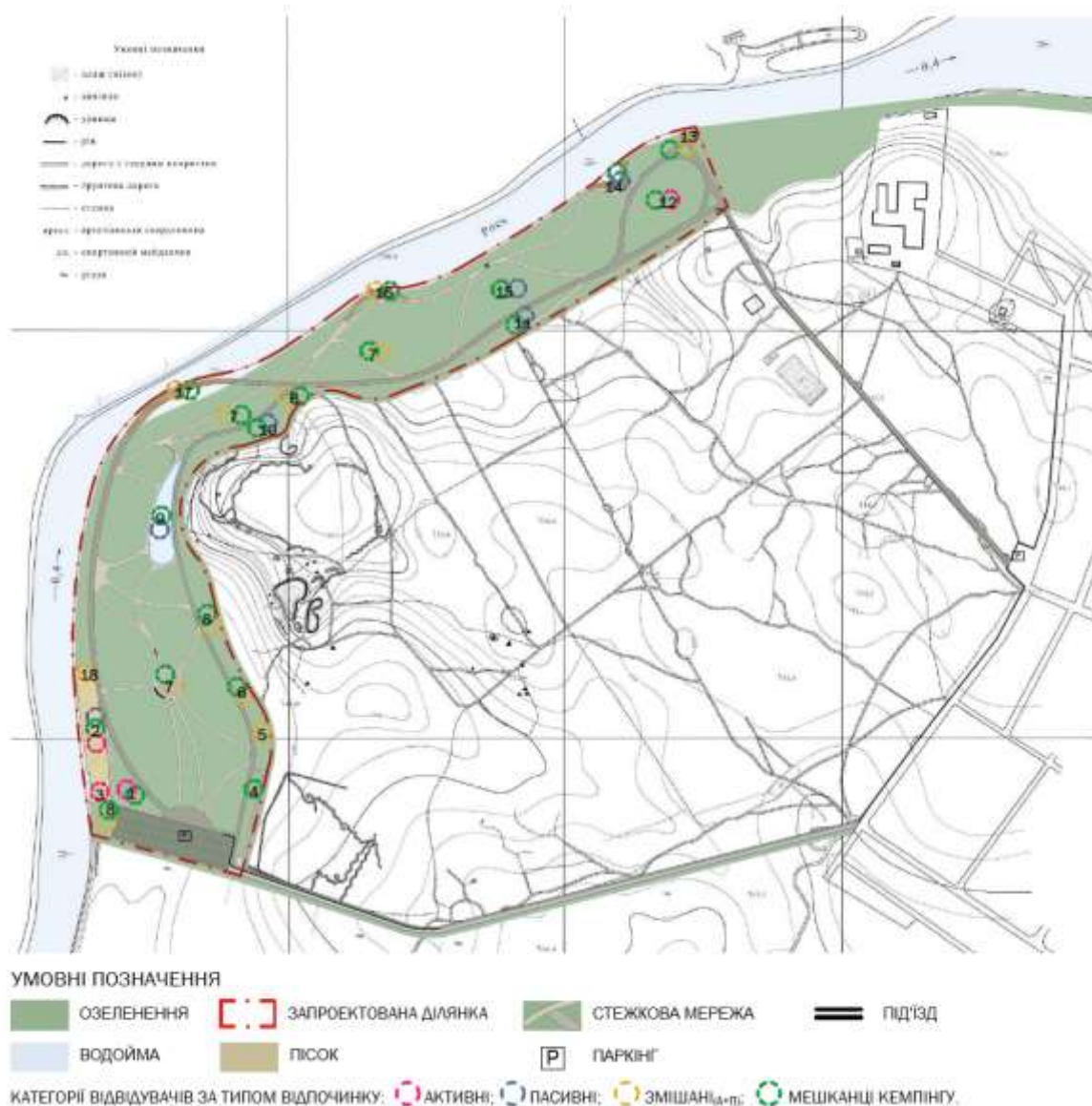

Рис.24. Схема сценарного моделювання урбанізованого середовища

1 – кемпінг; 2 – пляж; 3 – волейбольний майданчик; 4 – господарська частина; 5 – контактний зоопарк; 6 – стрільбище; 7 – лабіринт; 8 – фудкорт; 9 – альтанки на озері; 10 – амфітеатр; 11 – гончарня; 12 –; 13 – паром; 14 – орнітологічна

зона спостереження; 15 – топіарний сад; 16 – пристань; 17 - оглядова тераса; 18 – зона барбекю.

4.2.3. Програмування емоційних реакцій людини на оточення

Рухаючись різними маршрутами прибережної рекреації відвідувач відкриватиме для себе різноманітні зони для відпочинку. Кожна зона викликатиме певні емоції, відповідно до її характеру. Схема програмування емоційного забарвлення реакцій людини на оточення (рис.4.2.3.) показує нам зміни емоційних станів людини за маршрутом її руху у просторі.

Емоції поділені на 3 типи:

- активного вираження – драйв, азарт;
- помірного вираження – інтерес, інтрига;
- спокійного вираження – спокій, умиротворення.

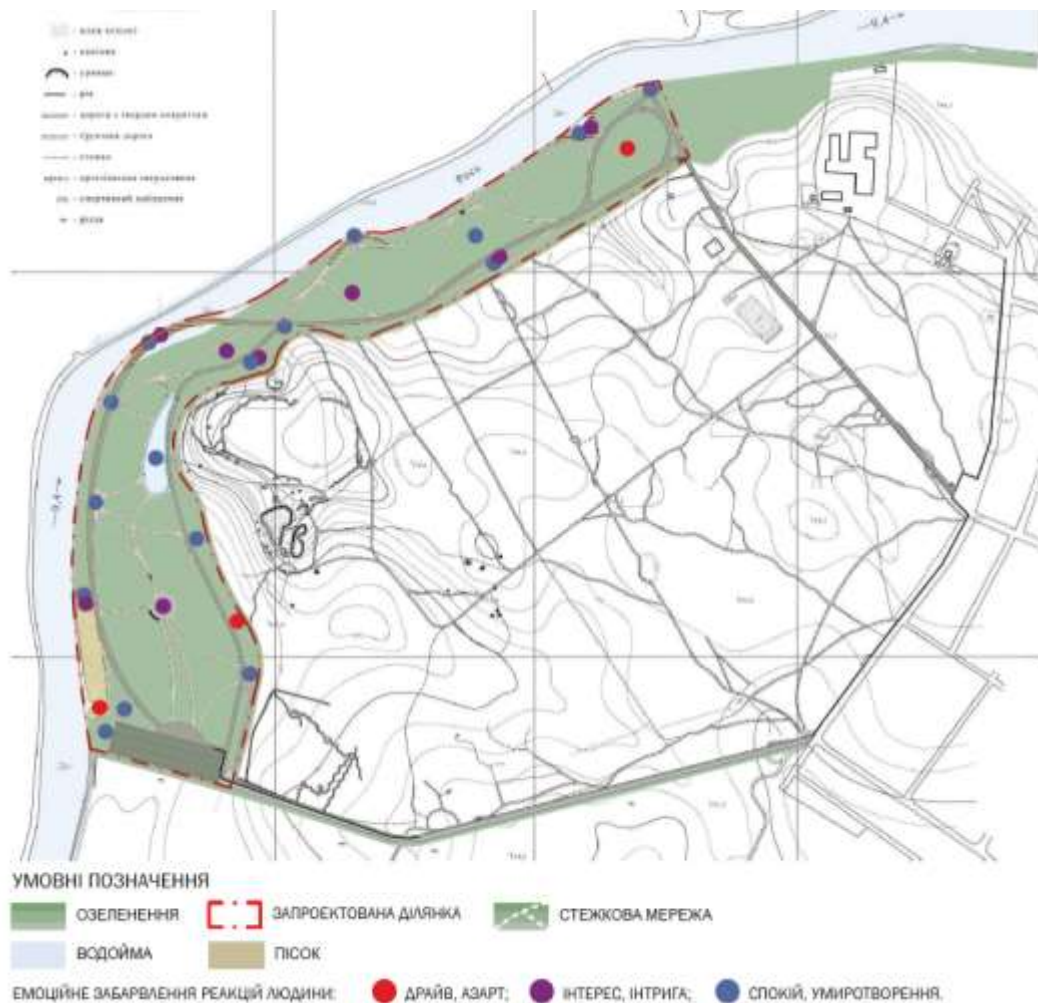

Рис. 4.2.3. Схема програмування емоційного забарвлення реакцій людини на оточення

4.3. Просторово-часове моделювання містобудівного об'єкта

4.3.1. Часове моделювання функціональних процесів

Часове моделювання функціональних процесів передбачає закладання певного проміжку часу для перебування відвідувачів в різних функціональних зонах. На схемі періодичності функціонального використання території (рис. 4.3.1.) показано приблизну кількість проведення часу на тій чи іншій локації в залежності від типу локації. У парку локації розраховані на перебування на них близько години, більше години та більше доби (кемпінг).

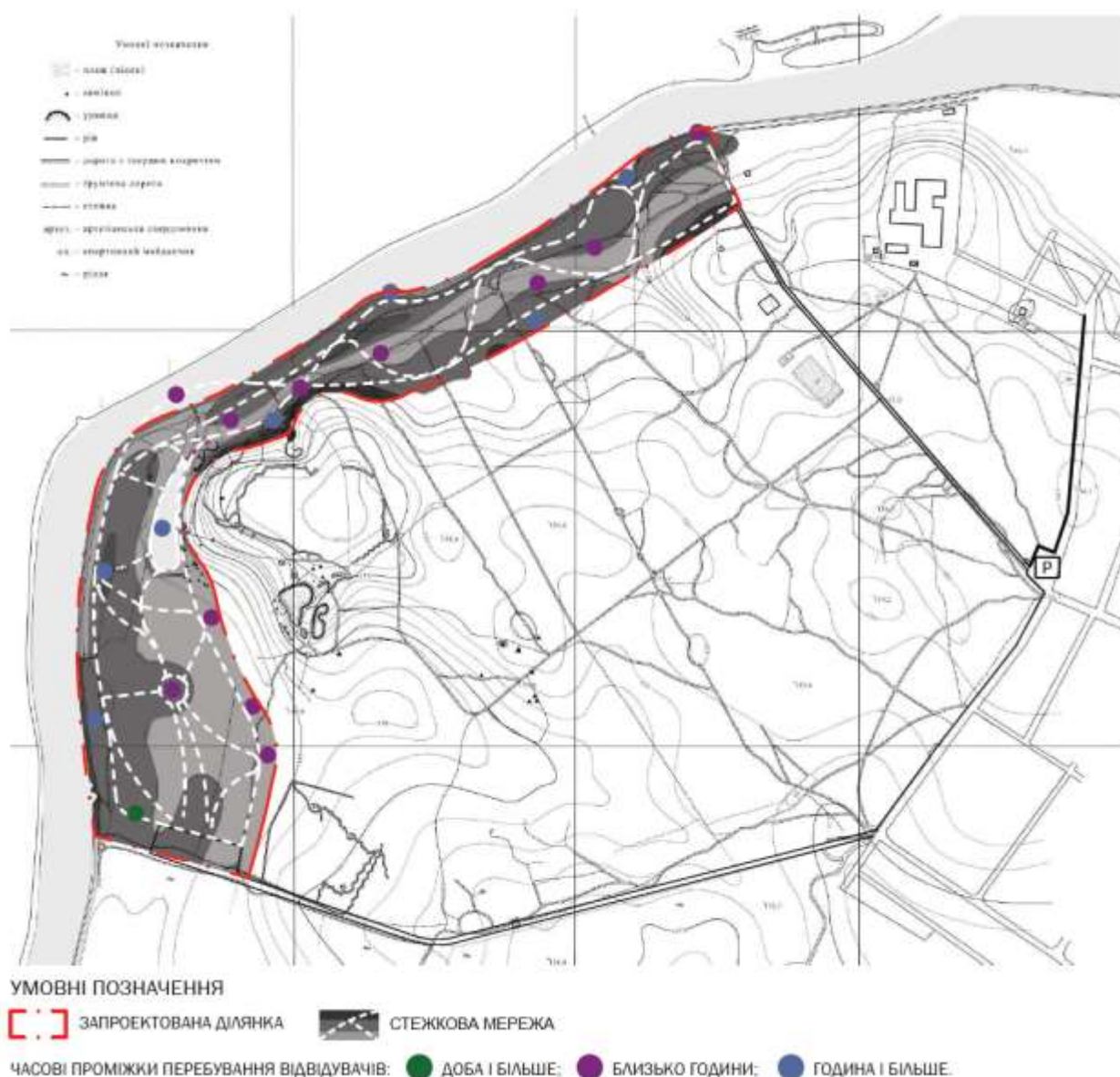

Рис. 4.3.1. Схема періодичності функціонального використання території

4.3.2. Об'ємно-просторова композиція містобудівного об'єкта

Об'ємно-просторова композиція майбутньої прибережної рекреаційної зони пов'язує композиційну гармонійність середовища, ландшафтну структуру території та її функціональну складову. Композиційну структуру майбутнього містобудівного об'єкта має одну головну вісь, що закріплена та веде від зони до зони (від намистини до намистини кольє).

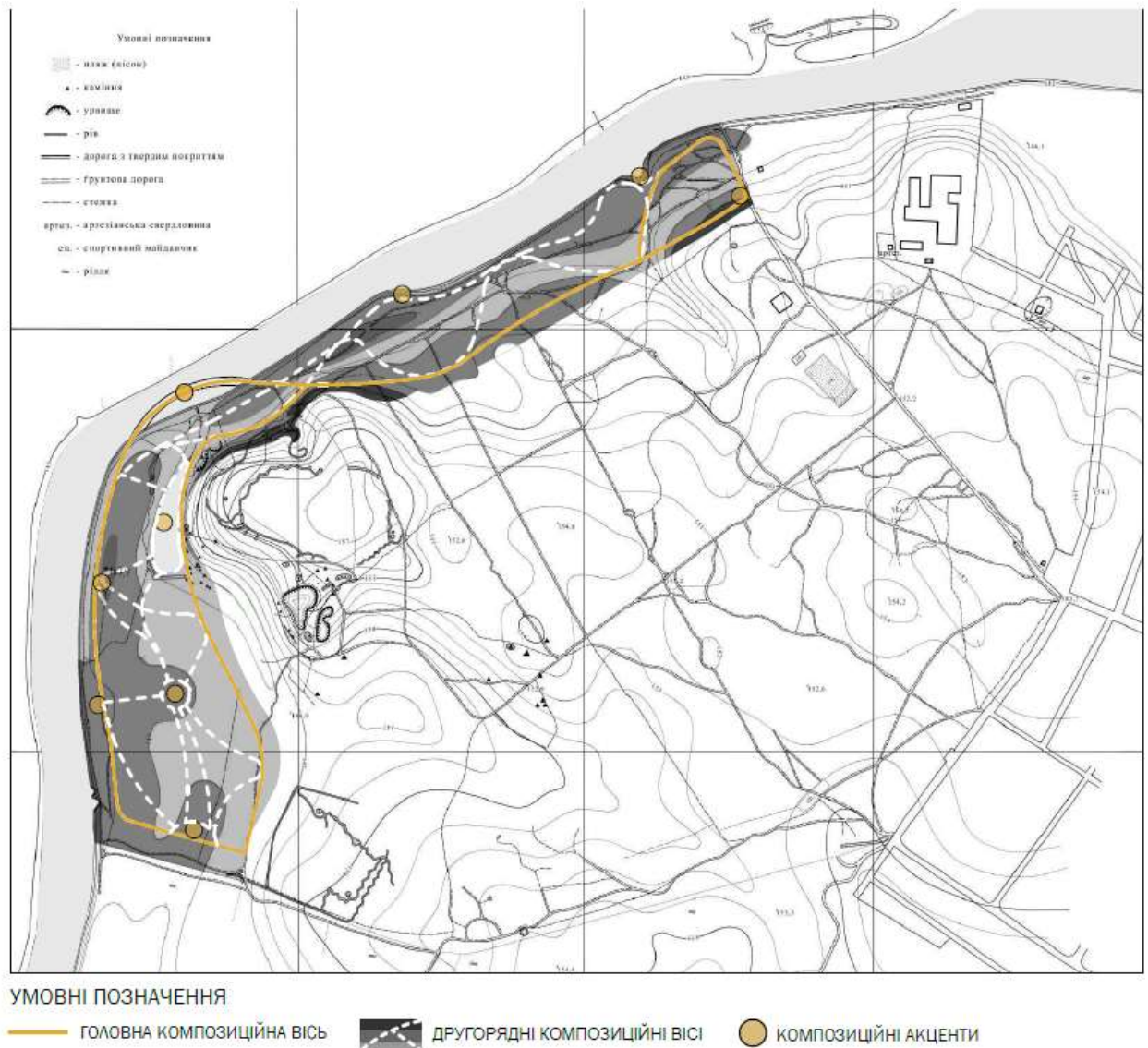

Рис. 4.3.2. Схема об'ємно-просторової композиції містобудівного об'єкта

4.3.3. Підбір засобів виразності урбанізованого середовища

Підбір засобів виразності відповідає тематичному забарвленню середовища, що полегшує сприйняття історичної складової території. Простір насичений об'єктами, властивості яких відповідають структурі природного

ландшафту, функціональному призначенню території, закономірностям спадкоємного розвитку планувальної і об'ємно-просторової композиції містобудівного об'єкта, особливостям його зорового та емоційного сприйняття.

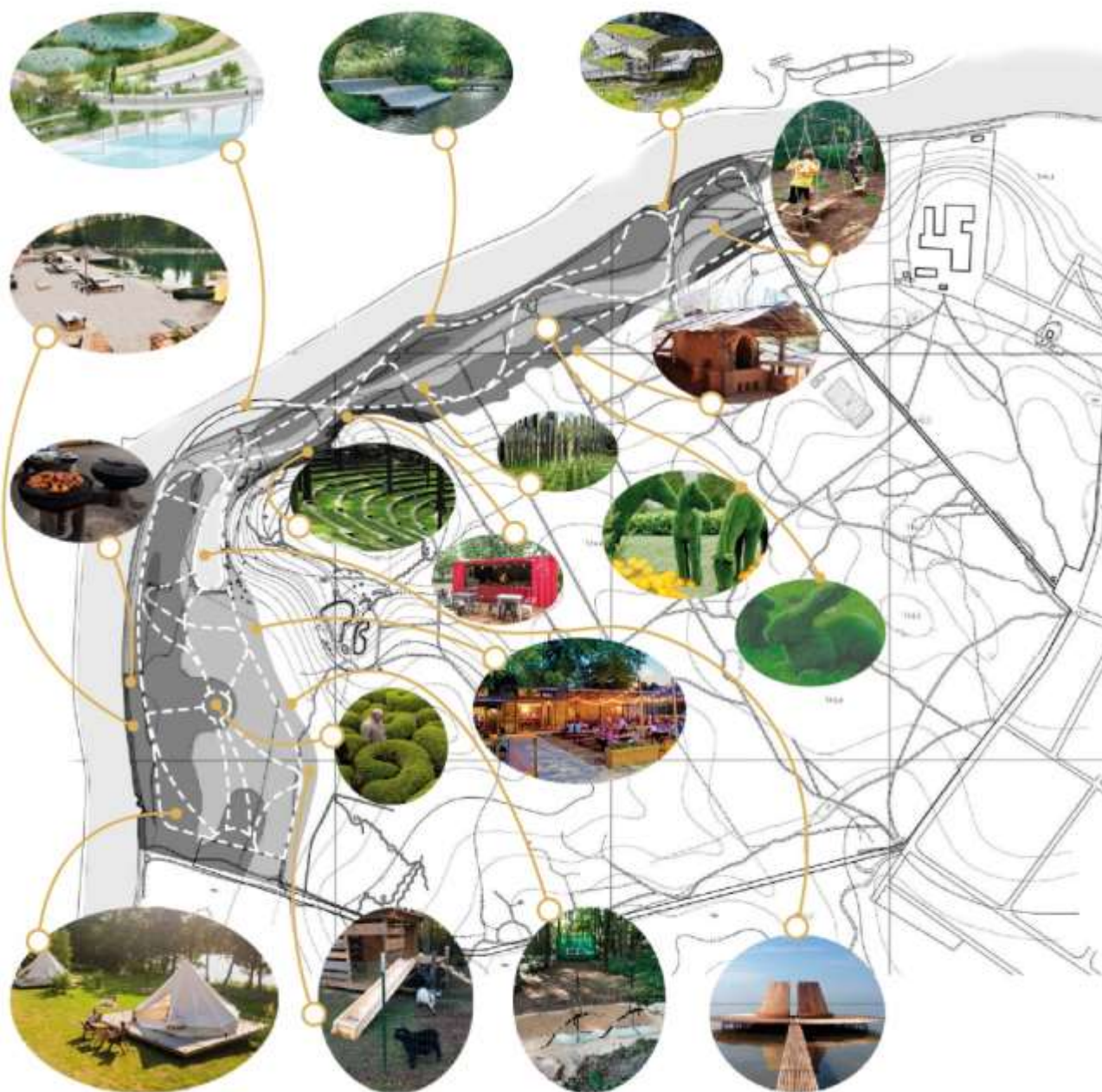

Рис.4.3.3. Схема узгодження засобів виразності урбанізованого середовища

Висновки до розділу 4

Під час розробки проектної пропозиції частини Державного дендрологічного парку «Олександрія», а точніше урочища «Голендерня» у місті Біла Церква було виявлено і узагальнено основні естетичні вимоги до об'єкту:

- планування, тематичне зонування, художні об'єкти мають перекликатися з історичним минулим території;
- засоби виразності мають виражати загальну концепцію містобудівного об'єкту.

Оскільки територія ДДП «Олександрія» НАН України була дарунком для графині Олександри Василівни Браницької, концепція проектної розробки, її прообразом, є коць з коштовного каміння, а особливим «каменем-талісманом» композиції є озеро, що утворилось після затоплення гранітного кар'єру. Одна з її дочок, Єлизавета, стала згодом графинею Воронцовою. І вірші А. С. Пушкіна «Спалений лист» та «Зберігай мене, мій талісман» присвячені саме їй. Цей вірш – це єдиний монолог ліричного героя, у якому відсутня конкретний сюжет. Вірш чимось нагадує намисто: немов намистини на золотій нитці, ліричний герой послідовно нанизує свої прохання, одне за одним, адресовані талісману.

Ці вимоги допоможуть використати унікальний «генетичний код» обраного середовища та дозволять провести паралель з попередньою історією містобудівного об'єкту

РОЗДІЛ 5. ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

Зальні поняття про Цивільний захист України

Цивільний захист – це функція держави, спрямована на захист населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій шляхом запобігання таким ситуаціям, ліквідації їх наслідків і надання допомоги постраждалим у мирний час та в особливий період [41].

Надзвичайна ситуація - обстановка на окремій території чи суб'єкті господарювання на ній або водному об'єкті, яка характеризується порушенням нормальних умов життєдіяльності населення, спричинена катастрофою, аварією, пожежею, стихійним лихом, епідемією, епізоотією, епіфітотією, застосуванням засобів ураження або іншою небезпечною подією, що призвела (може призвести) до виникнення загрози життю або здоров'ю населення, великої кількості загиблих і постраждалих, завдання значних матеріальних збитків, а також до неможливості проживання населення на такій території чи об'єкті, провадження на ній господарської діяльності [41].

Порядок класифікації надзвичайних ситуацій за їх рівнями встановлюється Кабінетом Міністрів України. Відповідно до характеру походження подій, які можуть спричинити виникнення надзвичайних ситуацій на території України, визначаються такі види надзвичайних ситуацій:

- техногенного характеру;
- природного характеру;
- соціальні;
- воєнні.

Залежно від обсягів заподіяних надзвичайною ситуацією наслідків, обсягів технічних і матеріальних ресурсів, необхідних для їх ліквідації, визначаються такі рівні надзвичайних ситуацій:

- державний;
- регіональний;
- місцевий;
- об'єктовий.

За швидкістю поширення Надзвичайні ситуації діляться на:

- раптові (землетруси, вибухи, виверження вулканів, транспортні аварії);
- стрімкі (пожежі, гідродинамічні аварії з утворення хвилі прориву, аварії з викидом газоподібних сильно діючих отруйних речовин);
- повільні з невеликою швидкістю поширення (посухи, епідемії, аварії на промислових , очисних об'єктах, забруднення води шкідливими хімічними речовинами);

Завдання Цивільного захисту України:

- запобігання та вжиття заходів щодо виникнення надзвичайних ситуацій, зменшення збитків та втрат у випадку аварій, катастроф, вибухів, великих пожеж або стихійних лих;
- попередження населення про виникнення надзвичайних ситуацій у мирний та воєнний час та інформування його про актуальну обстановку;
- захист населення від наслідків аварій, катастроф, стихійних лих, великих пожеж. - Життєзабезпечення населення під час аварій, катастроф, стихійного лиха та у воєнний час;
- організація та проведення рятувальних та інших операцій у місцях виникнення надзвичайних ситуацій.

5.1. Характеристика району в якому проектується об'єкт

Територія запроектованої ділянки знаходиться у межах державного дендрологічного парку «Олександрія» НАН (рис. 5.1.1), розташованому у м. Біла Церква Київської області, поблизу південного виїзду з міста Глибочанським шосе, район Заріччя.

Техніко-економічні показники району:

- Загальна площа району Заріччя: 632 Га
- Зона громадської забудова (спеціалізовані центри, офіси, готелі, заклади харчування, торгівельно-розважальні центри) : 1,5 Га
- Зона садибної забудови: 340 Га
- Зона закладів освіти: 59,5 Га
- Озеленені території: 154,5 Га

- Комунально-складська зона: 12 Га
- Зона транспортної інфраструктури: 63 Га
- Зона запроєктованої ділянки – 22 Га

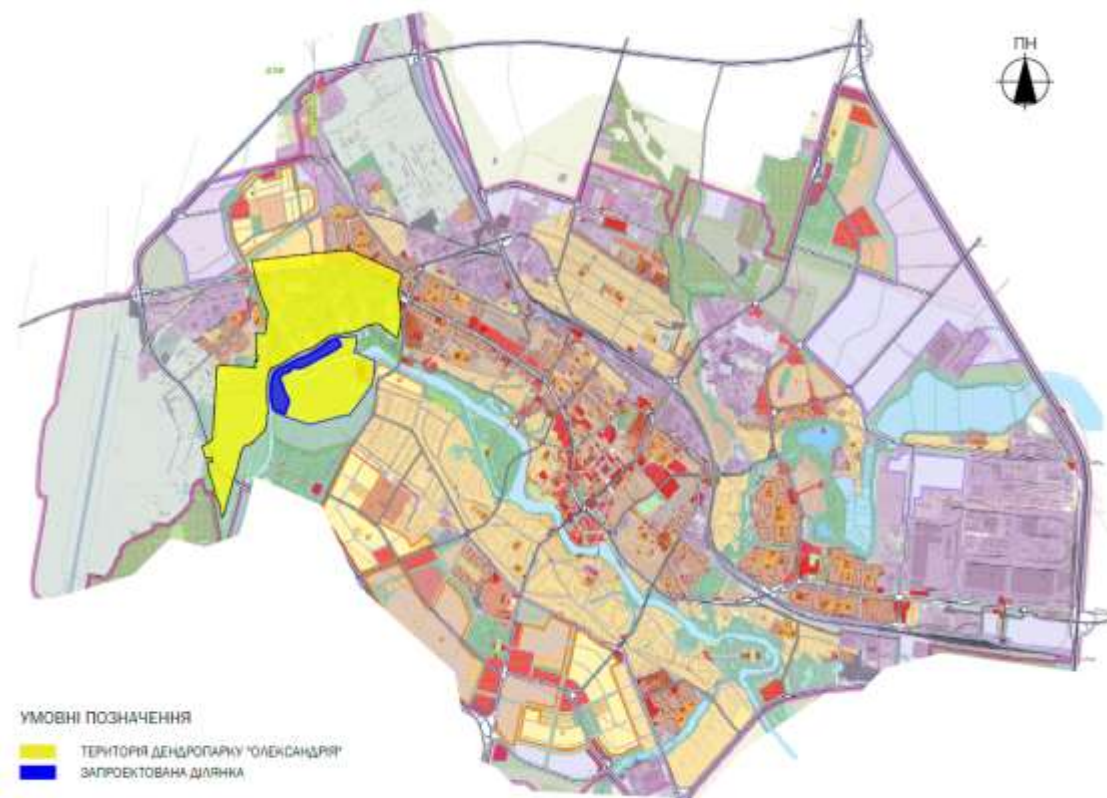

Рис. 5.1.1. Схема розташування запроєктованої ділянки у м. Біла Церква

Клімат - атлантико-континентальний, що характеризується теплим літом і м'якою, із частими відлигами, зимою. Клімат міста характеризується як помірно-континентальний з теплим літом та м'якою з частими відлигами зимою. Середня багаторічна температура повітря складає $+8,9\text{ }^{\circ}\text{C}$, багаторічний абсолютний максимум температури дорівнює $+34,4\text{ }^{\circ}\text{C}$, абсолютний мінімум склав $-24,7\text{ }^{\circ}\text{C}$. Середня багаторічна кількість днів з відлигами складає 51 день, з морозом 114 день. Відповідно до ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 «Будівельна кліматологія» середня температура повітря за опалювальний період в м. Біла Церква складає $-0,10\text{ }^{\circ}\text{C}$. Тривалість опалювального періоду складає 176 діб. Відповідно до схеми архітектурно-будівельного кліматичного районування

території України за вказаним нормативним документом, м. Біла Церква відноситься до I району.

Глибина промерзання ґрунту:

- середня 80 см,
- максимальна 152 см.

Атмосферні опади:

- середньорічна кількість - 549 мм:
- середньодобовий максимум 40 мм,

Висота снігового покриву:

- максимальна 22 см.

Кількість днів із стійким сніговим покривом - 64.

Домінуючі напрямки вітру та їх повторюваність:

- середній багаторічний показник -Зх – 14,6 %,Пд- 15,6 %, ПнЗх13,4%

Особливі атмосферні явища (прояв днів/рік):

- тумани 43 днів,
- сніг 29 днів,
- дощ 35 днів,
- град 0 днів
- ожеледь 8 днів.

Максимальна швидкість вітру (можлива):

- 19 м/с - кожний рік,
- 21-22 м/с - один раз в 5-10 років,
- 23-24 м/с – один раз в 15-20 років.

Згідно будівельних норм, територія відноситься до ПВ підрайону, другого будівельно-кліматичного району.

Геологічна будова

Місто Біла Церква розташоване у межах північно-східної частини Українського кристалічного щита і, відповідно, до геоструктурної схеми Н.П. Семенченко, відноситься до області розвитку Бузьких північно-західних складчастих структур. Кристалічні породи, що виходять на денну поверхню в

долинах річок в більш височинних частинах, (плато) перекриваються третинними та четвертинними утвореннями. Поверхня кристалічного масиву дуже нерівна. Про це свідчать береги р. Рось. Місцями, де поверхня кристалічного масиву вища, кристалічні породи виходять на денну поверхню, утворюючи то високі скелясті береги, що близько підступають до води, то виступають по дну долини, утворюючи пороги. В таких місцях річка набуває гірського характеру. В місцях зниження кристалічного щита, кристалічні породи поглиблені значно нижче рівня річки, берега на таких ділянках утворені піщано-глинистою товщею алювіальних відкладів.

Грунтовий покрив

Грунти дендропарку: сірі лісові, чорноземи, дерено-лугові та мулистоглеєві болотні. Глибина залягання ґрунтових вод < 2,5 м від поверхні. Проте їх рівень коливається в залежності від кількості атмосферних опадів. Проектування сховища для цивільного захисту потребує капітальних затрат на інженерну підготовку ділянки.

5.2. Характеристика об'єкту проектування

Рекреаційна зона знаходиться на березі р. Рось, займає площу 22 Га. Функціонально-планувальне рішення рекреації на прирічковій території дендропарку «Олександрія» має декілька зон (назви зон відповідають концепції та історичній основі території):

- вхідна група;
- оздоровча зона;
- зона кемпінгу
- господарська зона;
- інтерактивно та терапевтично пізнавальна зона;
- зона громадського харчування;
- культурно-просвітницька зона;
- релаксаційна зона;
- зоологічна зона;
- зона водного транспорту;

- зона переправи (парому);
- науково-дослідницька зона;
- зона барбекю.

Кількість людей на території одночасно: 3500 чоловік. Години роботи: з 8.00 до 20.00.

Аналіз потенційно небезпечних об'єктів в районі проектування

Дана ділянка проектування знаходиться на відстані:

-3,4 км від ЧАО "ЖЛК - Україна" (молокозавод) (рис. 5.2.1.), м. Біла Церква, має II ступінь хімічної небезпеки, викидає до 5,6 т аміаку на рік, в прогнозованій зоні хімічного зараження мешкає 0,510 тис. людей;

-6,86 км від ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА»(рис. 5.2.2.) , м. Біла Церква, має III ступінь хімічної небезпеки, викидає до 20 т хлору на рік, в прогнозованій зоні хімічного зараження мешкає 0,100 тис. людей;

-9,12 км від шинного заводу Росава(рис. 5.2.3.), м.Біла Церква, хімічно та вибухонебезпечний;

-1 км до авіаремонтного заводу (рис. 5.2.4.) Білої Церкви, хімічно та вибухонебезпечно.

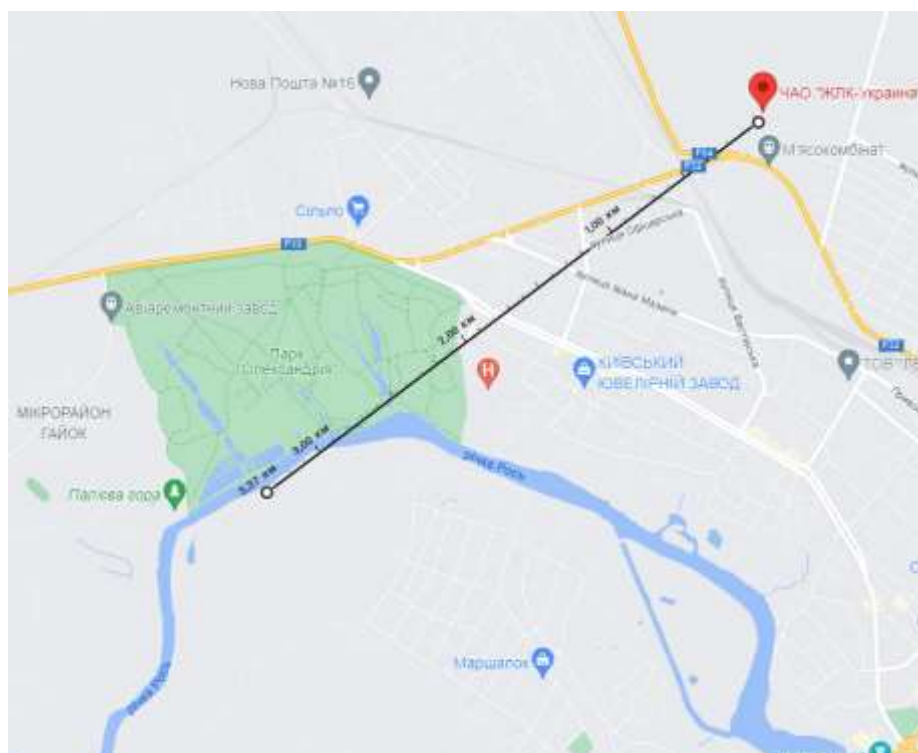

Рис. 5.2.1. Відстань від ЧАО "ЖЛК - Україна" до об'єкту проектування

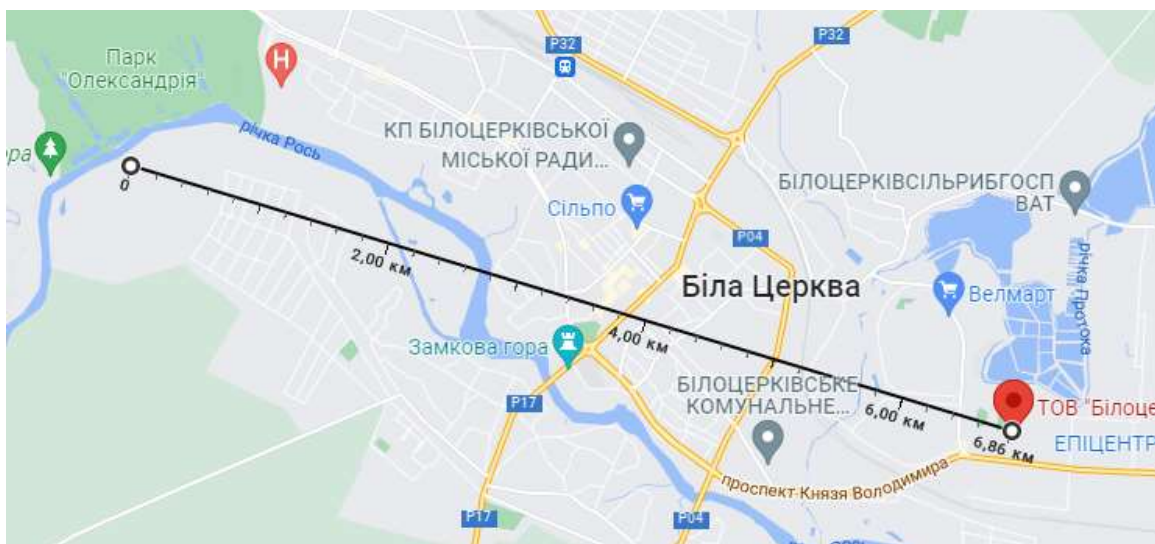

Рис. 5.2.2. Відстань від ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» до об'єкту проектування

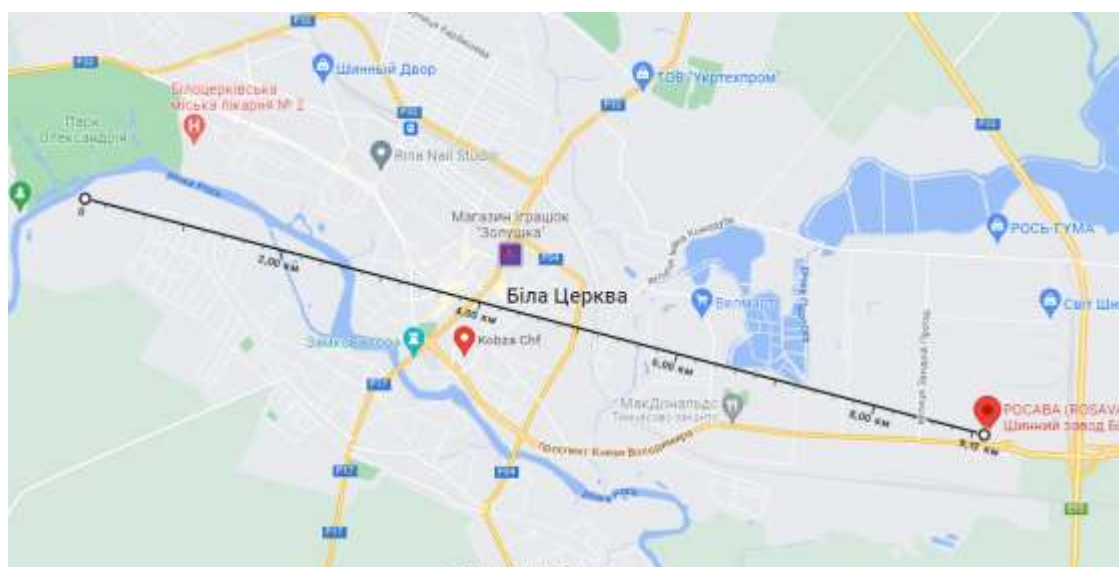

Рис. 5.2.3. Відстань від шинного заводу Росава до об'єкту проектування

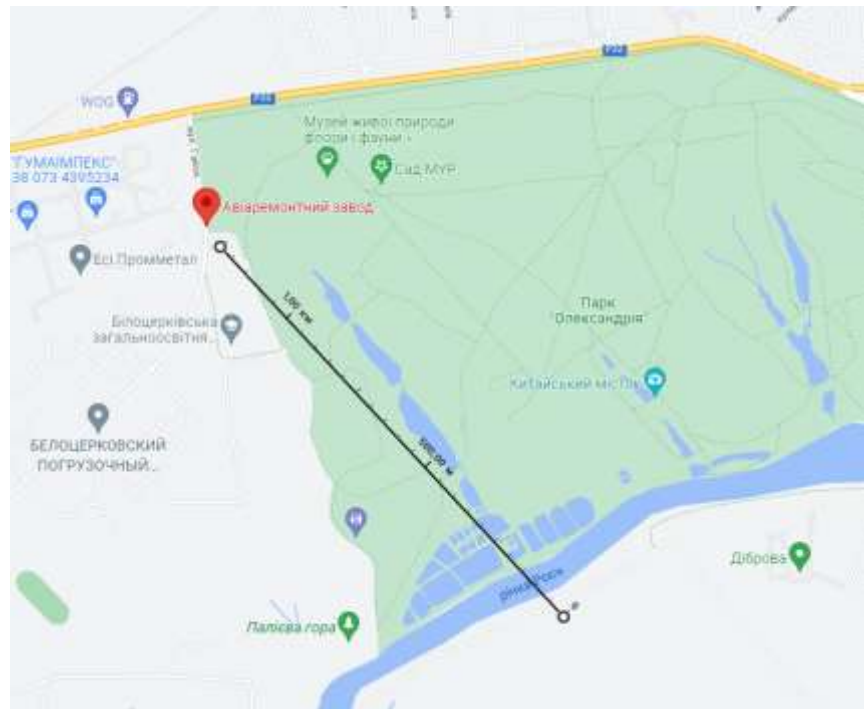

Рис. 5.2.4. Відстань від шинного Авіаремонтного заводу до об'єкту проектування

Прийняття рішення з питань Цивільного захисту на об'єкті проектування

Враховуючи що об'єкт проектування при витоку аміаку та хлору не буде знаходитись в зоні зараження, обґрунтованою є пропозиція з питань Цивільного захисту відвідувачів та працівників об'єкту в умовах надзвичайної ситуації – дотримання заходів безпеки, евакуація за бажанням та обов'язкова евакуація при застереженні місцевої влади.

5.3 Розрахунок заходів Цивільного захисту

У містах та населених пунктах де знаходяться об'єкти підвищеної небезпеки, основним способом захисту населення при надзвичайних ситуаціях та неповному забезпеченні захисними спорудами є евакуація.

Евакуювати потрібно населення, яке знаходиться під загрозою затоплення, небезпечного радіоактивного забруднення, хімічного ураження, стихійноголиха, аварій та катастроф.

Евакуація — це упорядковане виведення чи вивезення людей з об'єктів і населених пунктів, перебування в яких стає небезпечним для життя. Основна мета евакуації — забезпечення безпеки кожної людини і всіх. Евакуації підлягають цінності, документація та архівні матеріали.

Щоб організовано провести евакуацію, не допустити паніки і загибелі людей необхідно: завчасно планувати евакуацію населення; визначити райони, придатні для розміщення евакуйованих з небезпечних зон; організувати оповіщення керівників підприємств і населення про початок евакуації; організувати управління евакуацією, турбуватись про життєзабезпечення в місцях розміщення евакуйованого населення; організувати навчання дітям під час проведення евакуації [2].

Розрізняють такі види евакуації:

а) загальна евакуація – будівля або населений пункт звільняються повністю;

б) часткова евакуація – звільняється частина приміщення, населеного пункту чи адміністративного району; при частковій евакуації необхідно обмежити господарсько-виробничу діяльність і збільшити шанси на врятування; така евакуація в будь-яку мить може перерости в загальну евакуацію;

в) негайна евакуація є терміновим заходом, якщо надзвичайна подія (пожежа, вибух, аварія та ін.) уже виникла або може виникнути в обмежений відрізок часу; кожний з названих видів евакуації під впливом обстановки, що змінюється, може перерости в негайну евакуацію;

г) тимчасова евакуація — проводиться при порівняно невеликій, тимчасовій загрозі (підняття рівня води, хімічна аварія на віддаленні та ін.).

Евакуація повинна здійснюватися за межі міста або до безпечних районів поблизу автомобільним, автобусним або пішим шляхом. Про початок евакуації оповіщають підприємства, організації, навчальні заклади, ЖЕКИ та органполіції. Евакуація 3500 людей в даному випадку буде проводитися за сприянням громадського транспорту, частина людей зможуть евакуюватися

власним транспортом, для людей з обмеженими можливостями, похилого віку буде організовано автотранспорт (для 10% буде надано 16 автобусів).

Висновки до розділу 5

Кодекс Цивільного захисту України регулює відносини, пов'язані із захистом населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій, реагування на них, функціонуванням єдиної державної системи цивільного захисту, та визначає повноваження органів державної влади, органів місцевого самоврядування, права та обов'язки громадян України, підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності при виникненні надзвичайних ситуацій і проведенні відповідних заходів щодо їх ліквідації.

Запропоновані заходи захисту населення забезпечують збереження життя та здоров'я відвідувачів і працівників прибережної рекреаційної зони поруч з Авіаремонтним заводом Білої Церкви, що відповідає вимогам Кодексу цивільного захисту України.

Ділянка для проектування частково знаходиться в зоні можливого хімічного ураження внаслідок аварії на найближчому потенційно-небезпечному об'єкті – ЧАО "ЖЛК - Україна" на якому зберігається 5,6 т аміаку. З евакуаційного пункту існують пішохідний та автотранспортний маршрути, що забезпечуватимуть евакуацію відвідувачів та працівників до безпечного місця. За правильної організації евакуації громадяни уникнуть ризику хімічного отруєння, що відповідає вимогам Кодексу цивільного захисту України.

ВИСНОВКИ

1. Виявлено, що для ландшафтної організації рекреаційних зон на прибережних територіях, необхідно спиратися на фактори впливу водної поверхні на прибережну територію, культурно-історичний і регіональний досвід подібного проектування та прибережної організації території. Основними аспектами ландшафтної організації рекреаційних зон на прибережних територіях є основи архітектурно-ландшафтної організації прибережних та водних територій, функціонально-просторовий розвиток водної рекреації, розробка принципів, методів, прийомів і засобів планувальної організації водно-зелених територій міста, із урахуванням впливу води як динамічного компонента ландшафту, містобудівний потенціал водойм та прилеглих до них територій, формування рекреаційних територій з використанням водойм.

2. Аналіз досвіду організації рекреаційних зон парків дозволив виявити їх напрямки розвитку, а саме обов'язкове збереження культурно-історичного призначення та зацікавлення всіх вікових груп населення.

3. При проектуванні рекреаційних зон на прирічковій території, потрібно виділити: зовнішні (природо-кліматичні, технологічні, екологічні та містобудівні) та внутрішні (соціальні, культурні, психологічні та фізіологічні).

4. Основними принципами до організації рекреаційних зон на прибережній території дендропарка «Олександрія» є : принцип активізації рекреаційної діяльності, принцип ієрархічної організації структури території, принцип естетичної цілісності, принцип розкриття структури (залучення) природного ландшафту, принцип екологічної свідомості, принцип збереження існуючої природної структури.

5. Проведений аналіз дендропарків природно-заповідного фонду України за критеріями наявності прибережної зони, історичної основи та площею від 150 га, показав, що лише 5 дендропарків у нашій країні відповідають всім зазначеним критеріям одночасно, одним із яких є Державний дендрологічний парк «Олександрія» НАН України. На основі досліджень автором розроблено

модель функціонально-просторового розвитку рекреаційних зон на прибережній території дендропарку – «МЕТА-середовища».

6. До прийомів організації рекреаційних зон на прибережних територіях віднесено : прийом збереження культурно-історичного значення, прийом реорганізації функціонально-планувальної системи, прийом пропорційності, прийом організації дозвіллевих зон для різних категорій населення та прийом поєднання планувальної структури з природно-ландшафтною складовою та водоймою.

7. Урочище «Голендерня» дендропарку «Олександрія» має високий рекреаційний потенціал підкріплений історичною основою та зацікавленістю мешканців і потребує розвитку прибережної території урочища.

8. На основі проведених досліджень на прибережній території дендропарку «Олександрія» (урочище «Голендерня») в м. Біла Церква запропоновано організацію рекреаційної зони (урізноманітнення відпочинку різних соціальних та вікових груп та доповнення функцій дендрологічного парку). Також проектом передбачено :

- відновлення поромної переправи, що відновить транзитний зв'язок з історичною частиною дендропарку;

- прокладання нового автотранспортного та пішохідного шляху до запроектованої ділянки;

- концепт перспективного розвитку території «Голендерні».

9. Благоустрій один із важливих етапів роботи створення інфраструктури міста. Благоустрій прибережної території запроектований застосовуючи розроблені прийоми організації рекреаційних зон.

10. Враховуючи композиційну основу насаджень (діброви, кленові гаї, галявини, луки) історичної частини дендропарку озеленення запроектовано в ландшафтному стилі, що передбачає природність форм та відтінків, комбінування різноманітних видів то сортів трав'яних рослин, що приваблюють комах (бджіл, метеликів) і птахів, а також лугові та мавританські газони навколо галявин плавних форм.

11. Художньою концепцією прибережної частини урочища «Голендерня» (ДДП «Олександрія» НАН України), її прообразом, стало коцьє Браницької О. В. з коштовного каміння з особливим «каменем-талісманом» у вигляді озера, утвореного після затоплення гранітного кар'єру. Унікальний «генетичний код» обраного середовища дозволить провести паралель з попередньою історією містобудівного об'єкту.

12. У випадку надзвичайної ситуації, було передбачено заходи цивільного захисту, що забезпечать безпеку відвідувачам.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Михайлик О.О. Методи та моделі містобудівного освоєння прибережних територій малих річок: дисертація на здобуття кандидата технічних наук – Київ 2020 – 186 с.– Режим доступу до ресурсу: <http://www.knuba.edu.ua/ukr/wp-content/uploads/2015/09/%D0%94%D0%B8%D1%81%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F-%D0%9C%D0%B8%D1%85%D0%B0%D0%B9%D0%BB%D0%B8%D0%BA-%D0%9E.%D0%9E..pdf>
2. Рубан Л. І. Методологічні основи архітектурно-ландшафтної організації прибережних та водних територій .– Режим доступу до ресурсу: <http://www.knuba.edu.ua/ukr/wp-content/uploads/2015/09/%D0%90%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B5%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82-%D0%A0%D1%83%D0%B1%D0%B0%D0%BD-%D0%9B%D1%8E%D0%B4%D0%BC%D0%B8%D0%BB%D0%B8-%D0%86%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B8.pdf>
3. Рубан, Л., 2017. Декоративні особливості феномену "води" для архітектурно-ландшафтної практики сучасності: статика та динаміка рідин. Сучасні проблеми архітектури та містобудування, 49, с. 343-354
4. Данилко Н. Я. Функціонально-просторовий розвиток водної рекреації у зоні впливу м. Львова, Львів 2018 - Режим доступу: <https://old.lpnu.ua/research/disscoun/d-3505211/danylko-nataliya-yaroslavivna>
5. Данилко Н. Я. Проекологічні урбаністичні концепції у формуванні рекреаційних територій з використанням водойм / Н. Я. Данилко // Сучасні проблеми архітектури та містобудування. - 2018. - Вип. 51. - С. 216-221. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Spam_2018_51_32
6. Шебек Н. М. Перспективні напрями урбанізації акваторій/Шебек Н.М.// Сучасні проблеми архітектури та містобудування. – 2016, - Вип. 46. - С. 356-36й. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Spam_2016_46_65

7. Шебек Н. М., Драгомирова Г. А. Містобудівний потенціал водойм та прилеглих до них територій / Регіональна політика: історія, політико-правові засади, архітектура, урбаністика – 2017, Вип.ІІІ .

8. Федосеева О. С. Методика ландшафтного анализа приречных территорий / О. С. Федосеева // Науч. журн. КубГАУ. – М., 2013. – №92 (08) 2019 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу:<https://cyberleninka.ru/article/n/metodika-landshaftnogo-analiza-prirechnyh-territoriy>

9. Самойленко Є. В. Аналіз досліджень в архітектурно-просторовій організації прирічкових територій/ Є. В. Самойленко// Вісник ПДАБА – М., 2014.– 47 с.

10. В'язовська А. В. Методичні засади планувальної організації водно-зелених територій міста, Київ 2019 – Режим доступу до ресурсу:http://www.knuba.edu.ua/ukr/wp-content/uploads/2016/10/25.1.2019.aref_Viazovska.pdf

11. Тупісь С. П. Методи збереження та використання об'єктів природно-заповідного фонду у структурі міст, Львів 2019– Режим доступу до ресурсу:<https://lpnu.ua/sites/default/files/2020/dissertation/1573/dysertaciyatupissp2019vak3.pdf>

12. Панченко Т.Ф., Рубан Л.І., Голуб О., Баяндін П.С., Омшанська Г., Звягінцева А., Зеленський В.О.; Гудзенко А. Функціонально-планувальна організація ландшафтно-рекреаційних об'єктів: матеріали 75-ої науковопрактичної конференції КНУБА (Київ, 15-18 квітня 2014). Архітектурний вісник КНУБА: наук.- вироб. збірник. Київ, 2014. Вип. 3. С.173-183.

13. Ruban L. Urban Waterfront Recreation Territories: A Dialogue with Water. Srodowisko Mieszkaniowe. Krakow: Wydawnictwo Politechniki Krakowskiej, the Chair of Housing Environment, 2016. № 16. P. 10-15. ISSN 1731-2442.

14. Основы теории градостроительства / З.Н. Яргина, Я.В. Косицкий, В.В. Владимиров и др. / Под. ред. З.Н. Яргиной. – М.: Стройиздат, 1986. – 326 с

15. Сайт дендропарку Софіївка [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.sofievka.org/>

16. Сайт студії ландшафтного дизайну Вишукане садівництво [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://landscaping.kiev.ua/projects/park-sofiyivka-nova-chastyna>

17. Сайт дендропарку Веселі Боковеньки [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://librarychl.kr.ua/kn_in/veseli_bukovenky/veseli_bukovenky.php

18. Сайт Корбутовського гідропарку [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://mixsport.pro/ua/places/korbutovskij-gidropark>

19. Сайт палацово-паркового комплексу у м. Смігруд [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://it-zmigrod.pl/zpp/informacje-ogolne/>

20. Проект організації берега о. Папрочани [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.archdaily.com/775301/paprocany-lake-shore-redevelopment-rs-plus?ad_medium=widget&ad_name=recommendation

21. Парк Nanning Garden [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.atelierdyjg.com/content/details2_168.html

22. Набережний парк Цзіньцюаньхе [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.atelierdyjg.com/content/details2_59.html

23. Парк Woodland [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.chinese-architects.com/en/atelier-dyjg-beijing/project/huangxian-woodland-park>

24. Скульптурний парк Чженчжоу [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.chinese-architects.com/en/atelier-dyjg-beijing/project/park-as-sculpture-zhengzhou-sculpture-par>

25. Feng River Park [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://landizer.net/feng-river-park-gvl-gossamer/>

26. Соснова Н.С. Теоретико-методологічні основи формування громадських просторів міст України - Режим доступу:

<https://lpnu.ua/sites/default/files/2021/dissertation/10294/disertaciya-sosnovoi-n-s.pdf>

27. Шелест М. Механізм формування відкритого міського простору / М. Шелест // Проблеми розвитку міського середовища. - 2013. - Вип. 10. - С. 153-160. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Prms_2013_10_23

28. Чжухайський сад http://www.atelierdyjg.com/content/details2_175.html
<https://www.chinese-architects.com/en/atelier-dyjg-beijing/project/mystery-experience-garden-of-hearts>

29. Групи населення, ілюстрація [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.freepik.com/free-vector/family-relations-flowchart_7439051.htm#&position=20&from_view=detail#query=population%20groups%20by%20age&position=20&from_view=detail

30. Ілюстрація приклад просторів для відпочинку різних категорій відвідувачів [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.freepik.com/free-vector/illustration-human-hobbies-activities_3238328.htm#&position=1&from_view=detail#&position=1&from_view=detail

31. Структура населення міста Біла Церква [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://new.bc-rada.gov.ua/pro_misto/dovidkova_informatsiia_pro_misto.html

32. Сад сердець [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.chinese-architects.com/en/atelier-dyjg-beijing/project/mystery-experience-garden-of-hearts>

33. Сайт всеукраїнського конкурсу архітектури та урбаністики [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://ukrainianurbanawards.com/page2313560.html>

34. Парк «Червона стрічка» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.chinese-architects.com/en/turenscape-haidian-district-beijing/project/the-red-ribbon-tanghe-river-park>

35. AVENSTON GROUP [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://avenston.com/articles/solar/>

36. Рубан Л.І. Ландшафтні аспекти нової архітектури об'єктів малої гідроенергетики. Енергоефективність в будівництві та архітектурі: наук.-техн. збірник. Київ: КНУБА, 2016. В. 8. С. 326-332. ISSN 2310-0516.

37. Кліматична карта України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://ch-pogoda.com.ua/index.php/home/klimat#>

38. Український гідрометеорологічний центр [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://meteo.gov.ua/ua/33464/climate/climate_stations/37/6/

39. Державний дендрологічний парк «Олександрія» НАН України

40. Ю.О. Клименко «Рельєф, ландшафти та насадження урочища «Голендерня» державного дендрологічного парку «Олександрія» НАН України (м. Біла Церква) – Режим доступу до ресурсу: <http://nd.nubip.edu.ua/2010-2/10kyaubt.pdf>

41. Закон України про благоустрій [електронний ресурс] / Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2807-15#Text>

42. Принципы формирования городских прибрежных территорий. Константинов А. С.: статья Нижегородский государственный архитектурно-строительный университет. С. 1-4.

43. Панченко Т.Ф. Рекомендації з планування території. "Прибережне Смуги Моріс. Проект співпраця относительно довалля Чорного моря Друга редак / Т.Ф. Панченко, - Київ EuropeAld, 2009. - 32 с.

44. ДБН Б.2.2.-12-2019 Планування і забудова територій, Київ - Мінрегіонбуд. Україна, 2019

45. ДБН В.2.3.-5-2018 Вулиці та дороги населених пунктів, Київ - Мінрегіонбуд. Україна, 2018

46. ДБН Б.2.2-5:2011. Благоустрій територій, Київ - Мінрегіонбуд. Україна, 2011

47. Рекреаційна зона [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukr.vipreshebnik.ru/ekolog/4172-rekreatsijni-zoni-jikh-vidi-ta-pravovij-rezhim.html>

48. Ревалоризація [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B5%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F_\(%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%B0_%D1%86%D1%96%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%B9\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B5%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F_(%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%B0_%D1%86%D1%96%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%B9))

49. Шкодовский Ю.М. Пространство жизнедеятельности горожан (ежедневные миграции по маршруту дом - работа - дом). Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті: збірник наукових праць ХДАДМ. Харків, 2009. № 5. С. 103 – 110.

50. Сідорова В.В. Принципи функціонально-планувальної організації прибережної смуги приморських курортів (на прикладі Великої Алушти).- Дисерт. канд. архіт.: 18.00.04, Полтав. нац. техн. ун-т ім. Ю.Кондратюка. – Полтава, 2014. – 230 с.

Pinterest – [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://pin.it/4wZPrfG>

52. Природно-заповідний фонд України – [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://pzf.land.kiev.ua/pzf9-15.html>

53. Вимоги до оформлення дисертації. Наказ Міністерства освіти і науки України 12.01.2017 № 40. – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17>

54. Кушніренко М. М. Містобудування: методичні рекомендації до виконання магістерської роботи. – Київ: КНУБА, 2008. – 28 с.

55. Методика предпроектного анализа: Задание и методические указания к практическим занятиям для студентов 5 курса направления 1201 – «Архитектура» специальности 7.06010203 – «Дизайн архитектурной среды» / Сост. Н. Н. Шебек, Е. С. Зиновьева. – К.: КНУСА, 2012. – 20 с.

56. Носенко Г. А. Художній потенціал рельєфу як основа формування композиції міста: методичні вказівки до практичних занять. – Київ: КНУБА, 2012. – 28 с.

57. Конституція України. Основний закон. - К., 1996.

58. Кодекс цивільного захисту України – К., від 02.10 2012 року, № 5403 - VI.

59. Закон України від 19.11.1992 року № 2801 - X11, Основи законодавства України про охорону здоров'я.

60. Постанова Кабінету Міністрів України «Про єдину державну систему запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру». - Київ, 03.08.1998. - №1198.

61. ДСТУ БА. 2.2.-7:2010. Проектування. Розділ інженерно технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) у складі проектної документації об'єктів. Київ - Мінрегіонбуд. Україна, - 2010.

62. ДБН В. 1.1. - 7:2016. Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги.

63. ДБН 97 Державні будівельні норми України Київ, Держ. Стандарт 1999.

64. ДБН А.3.1 - 9 - 2000. Прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом захисних споруд цивільної оборони та їх утримання, управління, організація і технологія. Київ.: НДІБВ - 2000.

65. Безпека життєдіяльності. О.І. Запорожец, Б.Д. Халмурадов, В.І. Примаченко та ін. - К.: Центр учбової літератури, 2013. - 448 с.

66. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Посібник/О.М. Євдін та ін. - Т.1. Техногенна та природна небезпека, Т.3. Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони) та містобудування - К.: КІМ, 2007, 2008 - 636 с., 152 с.

67. Атаманюк В.Г., Ширшев Л.Г., Акимов Л.И. Гражданская оборона М. Висшая школа., 1986.

68. Ковжого С.О., Тузіков С.А., та ін. Цивільний захист і охорона праці в галузі. Підручник - Харків, «право»., 2013.

69. В.М. Шоботов. Цивільна оборона. Навчальний посібник. :Вид.2 - К.: Центр навчальної літератури, 2006 - 438 с.

70. Стеблюк М.І. Цивільна оборона. Підручник - К.: Знання Прес, 2003.

71. Формалізовані документи невоєнізованих формувань Цивільної оборони. Бунін В І., Влох А.П., Стефанович І.С. Практичний посібник Київ: КНУБА, 2008., 284 с.

72. Цивільний захист. Корінний В.І, Стефанович П.І., Стефанович І.С., Гуць В.М., Курс лекцій - Київ: КНУБА - 2018., 208 с.

73. Демиденко Г.П. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник. - Київ:НТУУ КПІ, 2008. - 300 с.

ДОДАТКИ

Додаток 1

ЗАВДАННЯ

на виконання дипломного проекту зі
спеціальності 191 «Архітектура та містобудування»
освітнього рівня «Магістр»

Назва вищого навчального закладу КНУБА
Кафедра Містобудування
Спеціальність 191 «Архітектура та містобудування»
Спеціалізація «Містобудування. Архітектурно-ландшафтне проектування»

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
на засіданні
кафедри містобудування
зав. каф. професор, д. арх.
Шебек Н. М. _____

Студентка Тищенко Єлизавета Олександрівна
Група МБ 61-Б
Керівник Дзиба Анжела Андріївна

1. Тема диплома

Принципи ландшафтної організації рекреаційних зон на прибережних територіях (на прикладі Державного дендрологічного парку «Олександрії» НАН України, м. Біла Церква)

2. Вихідні матеріали (проектні та інші, що мають бути використані)

- Генеральний план існуючого використання території м. Біла Церква 2016, ДП «НДПМІСТОБУДУВАННЯ» Київ 2016
- Топографічний план урочища «Голендерня» М 1:2000, державний дендропарк «Олександрія» НАН України

3. Характеристика земельної ділянки:

3.1. Адміністративні характеристики: ділянка знаходиться у м. Біла Церква, на території державного дендропарку «Олександрія» НАН України, урочища «Голендерня», в межах прибережної території правого берегу р. Рось.;

3.2. Планувальні характеристики: район Заріччя;

3.3. Історико-культурна цінність: ділянка знаходиться в межах історичного та рекреаційного ареалів;

3.4. Функціональні характеристики: відповідно до генерального плану функціональне призначення – зона лісів, існуюче функціональне використання – стихіна рекреаційна зона;

3.5. Обмеження: території підтоплення, об'єкт ПЗФ, прибережно-захисна смуга річки, зона лісів, вимоги щодо охорони прибережних територій;

3.6. Площа земельної ділянки: 22 га;

- 3.7. Інженерне забезпечення: зв'язок;
 3.8. Технічний стан: занедбана ділянка, оновлення не передбачалось.

4. Характеристика забудови на ділянці проектування

- 4.1. Місце знаходження будівлі (споруди): забудова відсутня;
 4.2. Дата створення та переобладнання будівлі (споруди): -;
 4.3. Історико-культурна цінність: об'єкт ПЗФ, охоронний статусу не

має;

4.4. Функціональні характеристики: функціональне призначення – зона лісу; функціональне використання – загального використання;

4.5. Капітальність: -.

5. Вимоги до об'єкта проектування / реорганізації:

5.1. Містобудівні

Ділянка повинна мати зручне транспортне сполучення з магістраллю загальноміського значення а також зв'язок з історичною частиною дендропарку.

5.2. Природно-кліматичні

Клімат міста Білої Церкви – помірно-континентальний. Середня багаторічна температура повітря складає +8,9 °С, багаторічний абсолютний максимум температури дорівнює +34,4 °С, абсолютний мінімум склав -24,7 °С. Відповідно до схеми архітектурно-будівельного кліматичного районування території України за ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 «Будівельна кліматологія» документом, м. Біла Церква відноситься до І району.

Глибина промерзання ґрунту:

- середня 80 см;
- максимальна 152 см.

Атмосферні опади:

- середньорічна кількість - 549 мм;
- середньодобовий максимум 40 мм.

Домінуючі напрямки вітру та їх повторюваність: Зх – 14,6 %, Пд – 15,6 %, Пн-Зх – 13,4% (середній багаторічний показник).

Згідно будівельних норм, територія відноситься до ІІВ підрайону, другого будівельно-кліматичного району.

5.3. Екологічні

Оцінка забруднення повітря Білої Церкви – середня. Серед проблем можна виділити такі як забруднення повітря вихлопними газами автомобілів, забруднення повітря від промислових підприємств та авіаремонтного заводу. Виконані роботи по санітарній розчистці берегу р. Рось від мулу, сміття, рослинності.

Екологічна ситуація району Заріччя задовільна. Район достатньо озеленений, із північно-східної сторони знаходиться незабудований півострів із зоною зелених насаджень загального користування, а з північно-західної сторони району знаходиться зона міських лісів, на якій і розташована запроектована ділянка.

5.4. Соціально-економічні

Забезпечення соціально значущих ідей та раціональна ландшафтна організація планування прибережної території з метою створення організованого рекреаційного простору. Основним завданням організації території буде надання людям додаткових рекреаційних територій, а саме:

- туристичного обслуговування;
- культурно-інтерактивного обслуговування;
- громадського харчування (зона торгівлі);
- зони активного та пасивного відпочинку.

5.5. Естетичні:

- планування, тематичне зонування, художні об'єкти мають перекликатися з історичним минулим території;
- засоби виразності мають виражати загальну концепцію містобудівного об'єкту.

5.6. Архітектурно-планувальні (вимоги до функціонально-планувального рішення, а також вирішення аспекту благоустрою та озеленення)

Облаштування системи рекреаційних просторів на прибережній території, вирішення існуючих містобудівних проблем, проблем транспортної доступності, відновлення транзитного зв'язку з історичною частиною дендропарку «Олександрія».

6. Розрахунок основних параметрів містобудівного об'єкта.

Загальна площа ділянки: 22 Га

Дороги та проїзди: 2,68 Га

Зелені насадження: 18,4 Га

Пляж: 0,48 Га

Озеро: 0,42 Га

Місця тимчасового паркування: 495 м/м

Місця довготривалого паркування: 35 м/м

7. Охорона навколишнього середовища.

Під час виконання підготовчих і будівельних робіт із спорудження об'єкта мають бути здійснені заходи щодо захисту навколишнього середовища під час будівництва, а також дотриманням вимог чинного законодавства щодо охорони та збереження навколишнього природного середовища, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення та безпеки прилеглих об'єктів техногенного середовища, згідно з ДБН А.3.1-5-2009. Організація будівельного виробництва, охорона навколишнього середовища в процесі будівництва.

Санітарно-гігієнічні характеристики повітря робочої зони мають відповідати ГОСТ 12.1.005.

8. Склад проектних матеріалів:

- Креслення та масштаби їх розробки;
- Фільм;
- Пояснювальна записка.

9.Список використаних джерел.

10.Основні контрольні терміни виконання проекту:

- видача завдання _____;
- клаузура _____;
- затвердження ескізу та експозиції графічних матеріалів _____;
- допуск до захисту _____.

Студентка Тищенко Є.О.

Керівник проекту:

Третяк М.Е.

Консультанти:

Г.Г. Лисюк,

Н.М. Шебек,

В.І.Корінний,

А.А. Дзиба

Аналіз дендропарків природно-заповідного фонду України

№ п/п	Назва дендрологічного парку	Площа, га	Область	Рік надання статусу	Наявність водойми	Мають історич. основу
1	2	3	4	5	6	7
Дендрологічні парки загальнодержавного значення						
1.	«Веселі Боковеньки» дендрологічний парк	539	Кіровоградська область	1984	+	+
2.	«Олександрія» дендрологічний парк	401	Київська область	1998	+	+
3.	Дендропарк БЗ «Асканія-Нова»	210	Херсонська область	1983	+	+
4.	«Тростянець» дендрологічний парк	204	Чернігівська область	1983	+	+
5.	Дендрологічний парк «Софіївка»	179	Черкаська область	1983	+	+
6.	Високогірний дендрологічний парк	100	Івано-Франківська область	1983		
7.	Рудківський дендрологічний парк	59	Львівська область	1985	+	
8.	Гермаківський дендрологічний парк	56	Тернопільська область	1983		+
9.	Березнівський дендрологічний парк	30	Рівненська область	1989	+	
10.	Дендропарк Харківського державного	23	Харківська область	1972		

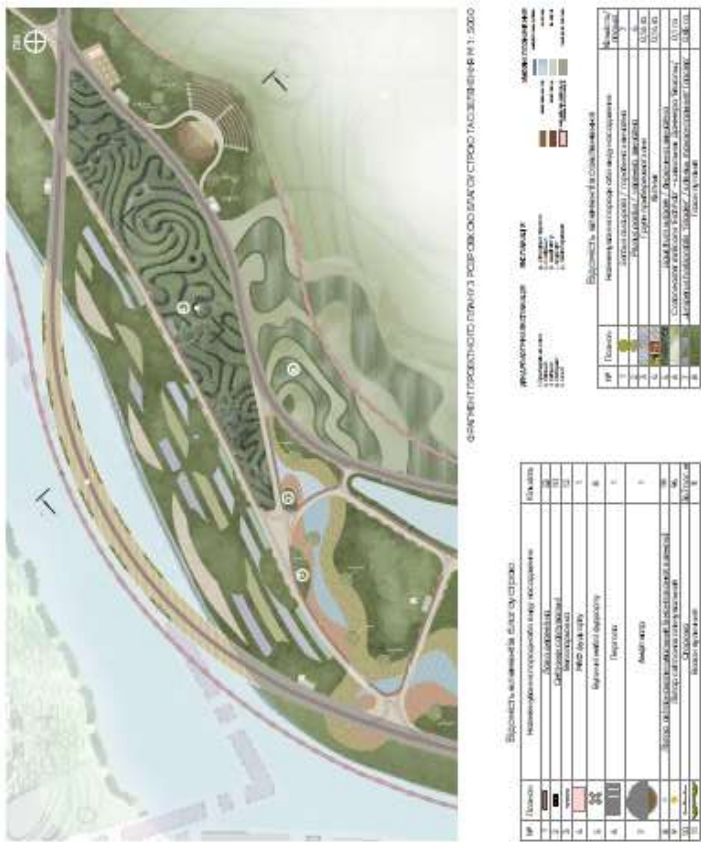
	аграрного університету					
1	2	3	4	5	6	7
11.	Сумський дендрологічний парк*	21	Сумська область	1987	+	
12.	Сторожинецький дендрологічний парк	18	Чернівецька область	1983	+	+
13.	Хоростківський дендрологічний парк	18	Тернопільська область	1983		
14.	«Дружба» дендрологічний парк	10	Івано-Франківська область	1983	+	
15.	Устимівський дендрологічний парк	9	Полтавська область	1960		
16.	«Діброва» дендрологічний парк	8	Івано-Франківська область	1983	+	
17.	Оброшинський дендрологічний парк	5	Львівська область	1983	+	+
18.	Чернівецький дендрологічний парк	5	Чернівецька область	1983		+
Дендрологічні парки місцевого значення						
19.	Дендрологічний парк «Дружба»	52	Харківська область	2000		
20.	Дендрологічний парк	27	Дніпропетровська область	1993		
21.	Білокриницький дендрологічний парк	16	Тернопільська область	1968	+	+
22.	«Млинки» дендрологічний парк	14	Чернівецька область	1993		
23.	Дендрологічний парк «Пілява»	7	Житомирська область	1967		

24.	Малотур'янський дендрологічний парк	6	Івано-Франківська область	1996		
1	2	3	4	5	6	7
25.	Бережанський (Раївський) дендрологічний парк	5	Тернопільська область	1996	+	+
26.	Дендрологічний парк «Еліта»	5	Житомирська область	1988		
27.	Суразький дендропарк ім.Дубровинського	5	Тернопільська область	1967	+	
28.	Гладковицький дендрологічний парк	4	Житомирська область	1964		
29.	Євпаторійський дендропарк	3	АР Крим	2000	+	
30.	Козівський дендропарк Лісова пісня	3	Тернопільська область	1996	+	
31.	Дендрологічний парк Заліщицький	2	Тернопільська область	1996		
32.	Киселівський дендрологічний парк «Гайдейка»	2	Чернівецька область	1999		
33.	Настасівський дендрологічний парк	2	Тернопільська область	1996		
34.	Дендрологічний парк «Пролісок»	-	Івано-Франківська область	1993		

*Сумський дендропарк на даний час не має адміністрації, а його межі не встановлені на місцевості.

Ілюстрації до пункту 3.3.

3.3. БЛАГОУСТРІЙ ТА ОЗЕЛЕНЕННЯ РЕКРЕАЦІЙНОЇ ЗОНИ НА ПРИБЕРЕЖНІЙ ТЕРИТОРІЇ «ТОЛЕНДЕРНИ» (ДП «ОЛЕКСАНДРІЯ» НАН УКРАЇНИ)

Сертифікат участі в Міжнародному науково-технічний форумі «Архітектура та Будівництво - нові тенденції і технології. Теорія та практика», м. Київ, КНУБА, 2021 р.

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТА МІСТООБУДОВАННЯ
 МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ГРОМАД ТА ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ
 КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ (КНУБА)
 ДП НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ БУДІВЕЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА (ДП «НДІБВ») АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА УКРАЇНИ (АБУ)
 НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ
 НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНОГО БУДІВНИЦТВА (НДІ ІНБУД)
 ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ (ISMA)
 ПРЕДСТАВНИЦТВО „ПОЛЬСЬКА АКАДЕМІЯ НАУК“ (PAN)
 СЛІЗЬКИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (SUT)
 НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ АРХІТЕКТУРИ, МІСТООБУДОВАННЯ І ДИЗАЙНУ (НДІТІАМД)
 ДЕПАРТАМЕНТ МІСТООБУДОВАННЯ ТА АРХІТЕКТУРИ КМДА
 ДП «УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПРОЕКТУВАННЯ МІСТ «ДІПРОМІСТО» ІМ.Ю.М.БІЛОКОНЯ
 ГРОМАДСЬКА СПІЛКА «НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКСПЕРТНО-БУДІВЕЛЬНИЙ АЛЬЯНС УКРАЇНИ»

МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИЙ ФОРУМ
“Архітектура та Будівництво: нові тенденції і технології. Теорія та практика”

VI Міжнародна науково-технічна конференція “Ефективні технології в будівництві”
СЕРТИФІКАТ
 підтвержує, що

Тищенко Єлизавета Олександрівна
 брав(ла) участь у конференціях форуму
 26-27 жовтня 2021 р. м.Київ, Україна

VII Міжнародна науково-технічна конференція “Архітектура історичного Києва. Інформаційні технології”
CERTIFICATE
 confirms that

Yelyzaveta Tyshchenko
 has participated in the conferences forum
 October 26-27, 2021 Ukraine, Kyiv

Rector of Kyiv National University of Construction and Architecture – the head of organizing committee **Petro Kulikov**
 Rector of ISMA University – co-chair of organizing committee **Deniss Dyakon**

and partners: **siniat** **PERI** **MAPEI** **КОМПОНІТ** **ГАЗОБЕТОН – ЦЕ АЕРОСІ** **ЛІРА-К** **MUK** **AUTODESK** **LIRALAND GROUP** **ALLBAU software** **ALLPLAN** **ASK** **GRAPHISOFT** **CENTER**

Certificate No. 021-120-139

Сертифікат участі в IV Міжнародній науково-практичній конференції
«Лісівнича освіта і наука: стан, проблеми та перспективи розвитку», м. Малин,
МЛТК, 2022 р.

Довідка

Thu May 19 11:43:47 EEST 2022, Покоцтво Костянтин Михайлович, Київський національний університет будівництва і архітектури

Anti-Plagiarism v-15.257**Максимальное совпадение с одним документом 5.0%****Словари проверки: en_US, ru_RU, ua_UA. Ошибок в документах: 14%**

ID: 103658 Название: Принципи ландшафтної організації рекреаційних зон на прибережних територіях (на прикладі Державного дендрологічного парку «Олександрія» НАН України в м. Білій Церкві Київської області) Добавлено в БД: 2022-05-19 Авторы: Тищенко Єлизавета Олександрівна Руководители: Дзиба А.А., Третяк М.Е. Консультанты: Оponentы:	Документ		Суммарное совпадение по Базе Данных	
	Символы	Лексемы	Символы	Лексемы
	118622	1656	17367 (15%)	259 (16%)

Источник плагиата

ID	Описание	Наличие плагиата в документе	
		Символы	Лексемы